

BOSNA I HERCEGOVINA
MINISTARSTVO FINANSIJA/
FINANSIJA I TREZORA

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
МИНИСТАРСТВО ФИНАНСИЈА
И ТРЕЗОРА

BOSNIA AND HERCEGOVINA
MINISTRY OF FINANCE
AND TREASURY

CENTRALNA/SREDIŠNJA HARMONIZACIJSKA JEDINICA
ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА

ГОДИШЊИ КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ
ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ
ЗА 2022. ГОДИНУ

Сарајево, март 2023. године

САДРЖАЈ

1. УВОД.....	3
2. ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА МИНИСТАРСТВА ФИНАНСИЈА И ТРЕЗОРА БИХ.....	4
2.1. Законодавни оквир за успостављање ЦХЈ и пројекти техничке подршке Европске уније у области интерне ревизије.....	4
2.2. Надлежност ЦХЈ и преглед реализације задатака ЦХЈ.....	6
2.3. Остале активности ЦХЈ у извјештајном периоду.....	14
3. ОСНОВ ЗА ПРИПРЕМУ ГОДИШЊЕГ КОНСОЛИДОВАНОГ ИЗВЈЕШТАЈА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ИНСТИТУЦИЈАМА БИХ.....	16
3.1. Законодавни оквир.....	16
3.2. Методологија рада интерне ревизије у институцијама БиХ.....	17
4. КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ИНТЕРНОЈ РЕВИЗИЈИ ПРЕМА ГОДИШЊИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА ЛИР ЗА 2022. ГОДИНУ.....	20
4.1. Јединице интерне ревизије институција БиХ – преглед успостављања.....	20
4.2. Надлежност јединица за интерну ревизију.....	23
4.3. Годишњи извјештаји јединица интерне ревизије.....	27
4.4. Преглед успостављања и развоја система интерне ревизије институција БиХ.....	47
4.5. Преглед примјене методологије рада и учинка јединица интерне ревизије институција БиХ.....	51
4.6. Континуирана професионална едукација интерних ревизора у институцијама БиХ.....	64
5. ПРЕГЛЕД КВАЛИТЕТА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ИНСТИТУЦИЈАМА БИХ КОЈИ ПРОВОДИ ЦХЈ.....	66
5.1. Сврха и основ за обављање прегледа квалитета.....	66
5.2. Резултати годишњег прегледа квалитета.....	67
5.3. Унапређење система интерне ревизије.....	78
6. СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА СИСТЕМА ИНТЕРНИХ ФИНАНСИЈСКИХ КОНТРОЛА У ИНСТИТУЦИЈАМА БИХ ЗА ПЕРИОД 2020-2025. ГОДИНЕ У ДИЈЕЛУ КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА ИНТЕРНУ РЕВИЗИЈУ.....	80
6.1. Основи Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025. године и информација о њеној реализацији.....	80
6.2. Оперативни годишњи акциони план Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за 2022. годину.....	81
7. РЕАЛИЗАЦИЈА ЗАКЉУЧАКА САВЈЕТА МИНИСТАРА БИХ.....	82
8. ЗАКЉУЧАК.....	87
9. ПРЕГЛЕД ПРЕПОРУКА.....	88

1. УВОД

Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора БиХ (у даљем тексту: ЦХЈ) обавезна је, у складу с одредбама члана 25. Закона о интерној ревизији институција БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 27/08 и 32/12), да припреми Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије.

Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије даје основне податке о систему интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине (у даљем тексту: БиХ), податке о активностима Централне хармонизацијске јединице Министарства финансија и трезора БиХ, податке о јединицама интерне ревизије и интерним ревизорима, податке о извршеним интерним ревизијама од стране јединица за интерну ревизију институција БиХ, као и податке о реализацији препорука од стране ревидираних институција и податке о предузетим активностима на реализацији закључака Савјета министара БиХ.

Систем интерне ревизије је дио система јавне интерне финансијске контроле (PIFC – *Public Internal Financial Control*) који је развила Европска комисија и који има за циљ да земљама у процесу придруживања Европској унији пружи помоћ у разумијевању и примјени добро развијених и ефективних система интерне контроле.

Систем интерне ревизије у институцијама БиХ, поред Закона о интерној ревизији институција БиХ („Службени гласник БиХ“, бр. 27/08 и 32/12), дефинисан је и стратешким документима и то: Стратегијом развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2016-2018. године, коју је усвојио Савјет министара БиХ на 87. сједници одржаној 29. 12. 2016. године и Стратегијом развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025. године, коју је усвојио Савјет министара БиХ на 8. сједници одржаној 11. 6. 2020. године.

Важан сегмент система интерне ревизије у јавном сектору БиХ представља и Координациони одбор централних јединица за хармонизацију (у даљем тексту: КО ЦЈХ). Ово тијело чине руководиоци Централне хармонизацијске јединице Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, Централне јединице за хармонизацију Федералног министарства финансија и Централне јединице за хармонизацију Министарства финансија Републике Српске.

2. ЦЕНТРАЛНА ХАРМОНИЗАЦИЈСКА ЈЕДИНИЦА МИНИСТАРСТВА ФИНАНСИЈА И ТРЕЗОРА БИХ

2.1. Законодавни оквир за успостављање ЦХЈ и пројекти техничке подршке Европске уније у области интерне ревизије

Обавеза Босне и Херцеговине у области интерне ревизије утврђена је чланом 90. Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица и Босне и Херцеговине у дијелу под називом „Сарадња у подручју ревизије и финансијске контроле“ („Службени гласник БиХ - Међународни уговори", број 10/08).

У складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ („Службени гласник БиХ", бр. 27/08 и 32/12), Споразумом о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица и БиХ („Службени гласник БиХ-Међународни уговори", број 10/08), Законом о министарствима и другим тијелима управе БиХ („Службени гласник БиХ", бр. 5/03, 42/03, 26/04, 45/06, 88/07, 35/09, 59/09, 103/09, 87/12, 6/13 и 19/16), а на основу Одлуке Савјета министара БиХ, број 113/09 („Службени гласник БиХ", бр. 44/09 и 48/18), успостављена је Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора БиХ – ЦХЈ, која у складу с наведеним прописима има обавезу да успостави и развија систем унутрашње финансијске контроле у институцијама Босне и Херцеговине, а као посебан сегмент овог система да успостави систем и структуру интерне ревизије у институцијама БиХ.

Подршку увођењу и развоју јавне интерне финансијске контроле у Босни и Херцеговини пружила је и Европска унија кроз реализацију пројеката техничке помоћи финансираних из средстава ИРА (*Instrument for Pre-Accession Assistance*) фондова подршке Босни и Херцеговини. До сада су реализована три пројекта и то: Пројекат PIFC (*Public Internal Financial Control*¹), Пројекат SPFM (*Strengthening Public Financial Management*²) и Пројекат PIFC 3 (Унапређење јавне интерне финансијске контроле у Босни и Херцеговини). Пројектом PIFC пружена је подршка институцијама БиХ у процесу увођења и развоја система интерне ревизије (у даљем тексту: ИП) и система финансијског управљања и контроле (у даљем тексту: ФУК) заснованих на добрим праксама у државама чланицама Европске уније (у даљем тексту: ЕУ), као и на искуствима из других држава које испуњавају обавезе везане за процесе приступања чланству у Европској унији. Кроз пројекат SPFM пружена је подршка унапређењу везе између креирања политика и процедура планирања буџета, те јачања система јавне интерне финансијске контроле. У оквиру пројекта PIFC 3 настављене су активности из претходна два пројекта у циљу пружања додатне подршке реформи управљања јавним финансијама у процесу приступања Европској унији, кроз јачање капацитета, ажурирање методологије рада и развијање софтверских алата за провођење финансијског управљања и контроле и интерне ревизије у јавном сектору на свим нивоима власти у Босни и Херцеговини.

¹ Интерне финансијске контроле у јавном сектору.

² Подршка управљању јавним финансијама

Активности на реализацији пројекта ЕУ “Унапређење јавне интерне финансијске контроле у Босни и Херцеговини” (PIFC 3) одвијале су се у периоду од октобра 2018. до маја 2022. године. У сврху дефинисања циљева и подручја даљег развоја PIFC-а на свим нивоима власти у БиХ, у оквиру Пројекта израђен је нацрт Оквира за стратегију јавне интерне финансијске контроле за период 2020-2025.

Резултати овог Пројекта, у домену интерне ревизије у институцијама БиХ су:

- израда Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025. године³;
- израда новог Приручника за интерну ревизију у институцијама БиХ (ажурирана верзија)⁴, у складу с посљедњом верзијом Међународних стандарда за интерну ревизију⁵;
- израда Правилника о провођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ⁶;
- окончање активности на изради Апликације за праћење, управљање и извјештавање о систему финансијског управљања и контроле и интерне ревизије у јавном сектору БиХ (PIFC апликација), која у дијелу који се односи на интерну ревизију омогућава управљање процесом планирања и вршења ревизија, евидентирање свих проведених активности и извјештавање помоћу компјутерских алата;
- одржавање теоријских обука везаних за примјену нових прописа из области интерне ревизије у институцијама БиХ, током којих је, такође, презентована и нова PIFC апликација и
- провођење пилот ревизије у једној од институција БиХ⁷ у току које је примјењена PIFC апликација (тестна верзија).

У току 2022. године предузете су активности на стављање у употребу PIFC апликације и њена досљедна примјена од стране свих организација на које се примјењују одредбе Закона о интерној ревизији институција БиХ. У јуну 2022. године извршено је инсталирање PIFC апликације за институције БиХ на сервер Министарства финансија и трезора БиХ. Правилник о коришћењу PIFC апликације у институцијама БиХ („Службени гласник БиХ”, број 21/22) донијела је ЦХЈ и одржала је обуке за особље интерне ревизије о начину примјене PIFC апликације. Компанија која је израдила PIFC апликацију припремила је Корисничко упутство за њену примјену, које је доступно свим њеним корисницима у оквиру PIFC апликације.

Оквир PIFC-а (*Public Internal Financial Control*) чине три стуба која би требало да обезбиједи довољно синергетских ефеката да би се обезбиједило разумно увјеравање да интерне контроле функционишу адекватно и ефективно, а то су:

³ Усвојена на 8. сједници Савјета министара БиХ одржаној 11. 6. 2020. године.

⁴ Одлука о доношењу Приручника објављена је у "Службеном гласнику БиХ", број 73/21.

⁵ Ступили на снагу 1.1. 2017. године.

⁶ Одлука о доношењу Правилника објављена је у "Службеном гласнику БиХ", број 74/21.

⁷ Министарство иностраних послова БиХ

- функционално независна и децентрализована интерна ревизија (ИР) - која има улогу да пружи помоћ руководиоцу институције вршећи преглед адекватности и ефективности интерних контрола и дајући препоруке у циљу унапређења пословања институције,
- финансијско управљање и контрола (ФУК) – које је усмјерено на јачање одговорности за остваривање циљева институције, те економично, ефикасно и ефективно функционисање система финансијског управљања и контроле у институцији и
- ЦХЈ, као засебна јединица, која развија и усмјерава процес PIFC-а.

Сваки од три нивоа власти је, кроз своју централну хармонизацијску јединицу, документе које је КО ЦЈХ одобрио, даље разрађивао и припремао документе, прилагођавајући оквирне документе својим потребама. Оваквим координисаним приступом постигнута је унифицираност у приступу прописима методолошког типа из области интерне ревизије.

2.2. Надлежност ЦХЈ и преглед реализације задатака ЦХЈ

Централна хармонизацијска јединица Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине, у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, овлашћена је за развој, руковођење и координацију интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине. У складу с надлежностима дефинисаним Законом о интерној ревизији институција БиХ, ЦХЈ је до сада реализовала како слиједи:

- а) Припрему приједлога за измјене Закона о интерној ревизији у институцијама Босне и Херцеговине, након усаглашавања у Координационом одбору ЦЈХ;*

ЦХЈ је у току 2012. године припремила нацрт Закона о измјенама Закона о интерној ревизији институција БиХ, којим су створене законске претпоставке за успостављање ефикасног и економичног система интерне ревизије у институцијама БиХ. Закон је, након усвајања, објављен у „Службеном гласнику БиХ“, број: 32/12.

Овом допуном законског рјешења дефинисано је вршење функције интерне ревизије у институцијама БиХ на начин да се обезбједи ефикасније и рационалније успостављање јединица интерне ревизије, које ће онемогућити успостављање непотребно великог броја јединица интерне ревизије, већ да се с мањим бројем јединица које ће, у складу с различитим критеријумима груписања и испуњености услова, омогућити покривеност интерном ревизијом више организационо и ресорно сродних институција, а што за резултат има и значајан материјални ефекат у смислу негомилања нерационалног броја извршилаца и трошкова који би се тако произвели. Оваквом измјеном омогућено је и успостављање једне јединице интерне ревизије која ће вршити интерну ревизију у

неколико организационо или ресорно сродних институција, у складу с принципима дефинисаним Законом.

ЦХЈ је, у складу с наведеним одредбама Закона о интерној ревизији институција БиХ, припремила Одлуку о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ која је објављена у "Службеном гласнику БиХ", бр. 49/12, 69/17 и 59/19. Одлука је припремљена на основу анализе испуњености дефинисаних критеријума за успостављање јединица интерне ревизије и података о годишњем буџету и финансијским плановима институција, те је истом предвиђено успостављање укупно 19 јединица интерне ревизије које ће пружати услуге интерне ревизије у 77 институција БиХ.

У 2022. години нисмо имали ових активности.

- б) *Припрему и имплементацију програма обуке и сертификавања интерних ревизора институција Босне и Херцеговине, након усаглашавања програма обуке у Координационом одбору ЦХЈ;*

У претходном периоду извршена је обука запослених који раде на пословима интерне ревизије и финансијског управљања и контроле, у институцијама Босне и Херцеговине, Републике Српске и Федерације БиХ, кроз Пројекат PIFC, Пројекат SPFM и Пројекат PIFC 3 који су финансирани од стране ЕУ. Различити нивои обука су пружени за различите полазнике из различитих области.

ЦХЈ је донијела Програм обуке и сертификавања интерних ревизора у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 7/15 и 89/18), којим се дефинише начин стицања звања и сертификата овлашћеног интерног ревизора у институцијама БиХ, те обавеза даљег професионалног усавршавања интерних ревизора у складу са Стандардима интерне ревизије. У складу с овим Програмом, ЦХЈ је донијела Одлуку о начину бодовања, евидентирања и извјештавања о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 92/15, 56/17 и 65/19) и Упутство о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 97/15), којим су детаљно дефинисани начин и поступак испуњавања захтјева континуиране едукације.

У периоду од 2016. године ЦХЈ је организовала, у складу с наведеним Програмом, у два циклуса обуке за интерне ревизоре у институцијама БиХ у сврху стицања Сертификата овлашћеног интерног ревизора. Обуке су се састојале од теоријске обуке, полагања писменог испита и практичне обуке, која се одвија кроз провођење двије интерне ревизије у институцијама БиХ под стручним надзором ментора. До краја 2022. године ЦХЈ је сертификовала укупно 39 интерних ревизора у институцијама БиХ.

У складу с прописима из области континуиране професионалне едукације (КПЕ) интерних ревизора у институцијама БиХ, ЦХЈ је и у овом извјештајном периоду организовала обуке за интерне ревизоре у институцијама БиХ на теме дефинисане Програмом обуке и сертификавања интерних ревизора у институцијама БиХ.

Одржане су укупно четири обуке за интерне ревизоре у институцијама БиХ, од којих је три организовала ЦХЈ, током којих су обрађене све теме предвиђене Планом и програмом обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2022. годину, који је донијела ЦХЈ МФТ БиХ⁸. Једну обуку из области интерне ревизије организовао је и Координациони одбор ЦХЈ.

У складу с наведеним прописима ЦХЈ издаје, на основу достављених захтјева, мишљење о признавању обука које организују међународне и домаће организације, као континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ, како је то дефинисано Програмом и Одлуком⁹. У 2022. години ЦХЈ је запримила и обрадила укупно 75 захтјева јединица интерне ревизије за бодовање обука као континуиране професионалне едукације, на која су у предвиђеном року издата мишљења. Од укупно запримљених 75 захтјева, позитивно мишљење је издато на 72, а негативно на три пристигла захтјева.

- ц) *Усвајање и имплементацију Стандарда за интерну ревизију у институцијама БиХ и Кодекса професионалне етике за интерне ревизоре, након усаглашавања у Координационом одбору ЦХЈ;*

У 2017. години ЦХЈ је припремила, на основу одлуке Координационог одбора ЦХЈ, и доставила на објаву Одлуку о усвајању Стандарда интерне ревизије у институцијама БиХ којом се регулише усвајање, објављивање и примјена Међународних стандарда за професионалну праксу интерне ревизије, који су ступили на снагу 1. 1. 2017. године. Наведена Одлука објављена је у "Службеном гласнику БиХ", број 93/17.

Кодекс професионалне етике за интерне ревизоре у институцијама БиХ саставни је дио методологије интерне ревизије и усаглашен је с Међународним оквиром професионалне праксе интерне ревизије¹⁰.

У 2021. години ЦХЈ је, заједно с експертима Пројекта ЕУ РИФС 3, припремила Правилник о провођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ који пружа детаљне смјернице и упутства начина провођења интерне и екстерне оцјене квалитета, у складу са захтјевима стандарда интерне ревизије. Одлука о доношењу Правилника објављена је у "Службеном гласнику БиХ", број 74/21.

У 2022. години нисмо имали ових активности.

- д) *Усвајање и имплементацију радне методологије интерне ревизије, након усаглашавања у Координационом одбору ЦХЈ;*

Након усаглашавања оквирних докумената на Координационом одбору ЦХЈ, ЦХЈ је за потребе интерне ревизије у институцијама БиХ припремила и објавила текст

⁸ Објављен на интернет страници МФТ БиХ, у дијелу који се односи на ЦХЈ.

⁹ Програм обуке и сертификавања интерних ревизора у институцијама БиХ и Одлука о начину бодовања, евидентирања и извјештавања о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ.

¹⁰ *The International Professional Practices Framework* – издат од Глобалног института интерних ревизора (*The IIA.*)

Повеље интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 82/11 и 30/18) и Кодекс професионалне етике за интерне ревизоре у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 82/11), као дио радне методологије за интерну ревизију у институцијама БиХ. Такође, ЦХЈ је објавила и текст Споразума о вршењу функције интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 32/18).

Повељом интерне ревизије уређује се општи приступ интерне ревизије, сврха и циљ, независност, улога и дјелокруг интерне ревизије, одговорност руководиоца јединице за интерну ревизију/интерног ревизора, као и овлашћења приступа документацији, кадровима и физичкој имовини која је релевантна за обављање ревизија, те се дефинише начин извјештавања и поступци у случају идентификовања индикатора преваре.

Етички кодекс је документ неопходан и прикладан за професију интерне ревизије која се заснива на повјерењу у објективно увјеравање о адекватном управљању ризицима, системима контроле и руковођењу. Етички кодекс дефинише принципе и правила понашања која су интерни ревизори обавезни поштовати и придржавати их се, што представља основ за професионално пружање услуга интерне ревизије.

У циљу стварања услова за провођење Закона и подзаконских аката, ЦХЈ је припремила и објавила текст Споразума о вршењу функције интерне ревизије у институцијама БиХ, којим се регулишу међусобна права и обавезе јединица интерне ревизије, које су наведеним прописима задужене за вршење функције интерне ревизије у институцијама у којима та јединица пружа услугу интерне ревизије.

У току 2019. године ЦХЈ је припремила и тестирала, у сарадњи с експертима Националне академије за економију и финансије Министарства финансија Краљевине Низоземске¹¹, Приручник за ревизију учинка за интерне ревизоре у институцијама БиХ. У припреми, изради и тестирању овог Приручника учествовали су, поред холандских експерата и ЦХЈ и интерни ревизори из шест институција БиХ¹². Одлука о доношењу Приручника објављена је у "Службеном гласнику БиХ", број 81/19, док је Приручник објављен на интернет страници ЦХЈ.

У 2021. години објављен је нови Приручник за интерну ревизију, који је усклађен с посљедњом верзијом Међународних стандарда за интерну ревизију. Израда овог Приручника реализована је у оквиру планираних активности Пројекта техничке помоћи Европске уније нашој земљи "PIFC 3", кроз сарадњу ЦХЈ и експерата Пројекта. Координациони одбор ЦХЈ је, на својој 11. сједници одржаној 29.11. 2021. године, одобрио оквирни текст Приручника за интерну ревизију, на основу

¹¹ На основу билатералног споразума о сарадњи закљученог између Министарства финансија Краљевине Низоземске и Министарства финансија и трезора БиХ.

¹² Именована Радна група за израду Нацрта приручника за ревизију учинка у институцијама БиХ и Тим за вршење пилот интерне ревизије учинка – рјешења ЦХЈ МФТ БиХ о именовану од 26. 11. 2018. и 14. 5. 2019. године.

којег је ЦХЈ донијела Одлуку о доношењу Приручника за интерну ревизију у институцијама БиХ, која је објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 73/21.

Након што су окончане сигурносне и техничке провјере, у јуну 2022. године окончане су и активности на инсталирању RIFC апликације за институције БиХ на сервер Министарства финансија и трезора БиХ. У извјештајном периоду ЦХЈ МФТ БиХ је донијела прописе којим су дефинисани начин и услови приступа RIFC апликацији, а то су: Правилник о коришћењу Апликације за праћење, управљање и извјештавање о систему финансијског управљања и контроле и интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 21/22) и Одлука о именовању администратора за RIFC апликацију, број: 01-1-02-2-214-1/22 од 25.08.2022. године, која је објављена на интернет страници МФТ БиХ, у дијелу који се односи на ЦХЈ.

Апликација RIFC се у дијелу интерне ревизије није користила у извјештајном периоду у институцијама БиХ због техничких проблема који су онемогућавали задовољавајући ниво сигурности и заштите информација, постављање шифри за приступ Апликацији од стране корисника – руководиоца јединица интерне ревизије и интерних ревизора, а што је неопходно као предуслов за обезбјеђење повјерљивости, поузданости и безбједности података интерне ревизије, сходно Стандардима интерне ревизије. У рјешавању наведеног проблема биле су укључене, поред компаније која је израдила RIFC апликацију, и стручне ИТ службе МФТ БиХ и Генералног секретаријата Савјета министара БиХ. Очекује се да ће примјена RIFC апликације у поступку вршења ревизија допринијети већој ефикасности интерне ревизије и једнообразној примјени прописане методологије рада, што ће обезбиједити потпуну усклађеност са стандардима интерне ревизије који се односе на процес вршења ревизије, а тиме и допринијети унапређењу квалитета рада.

Упоредо с израдом Приручника и софтверских рјешења, у току 2021. године ЦХЈ је заједно са експертима Пројекта припремала и методологију за провођење контроле квалитета интерне ревизије. Координациони одбор ЦХЈ је, на својој 12. сједници одржаној 13. 12. 2021. године, одобрио документ којим се уређује контрола квалитета интерне ревизије, у складу с којим је ЦХЈ донијела Одлуку о доношењу Правилника о провођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ, која је објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 74/21. Наведени методолошки документ пружа детаљне смјернице и упутства која ће олакшати јединицама интерне ревизије испуњавање захтјева стандарда интерне ревизије, који налажу континуирано преиспитивање квалитета ревизорског рада у сврху унапређења услуга које пружају.

- е) *Усвајање и имплементацију Стратегије развоја интерне ревизије у јавном сектору након усаглашавања у Координационом одбору ЦХЈ;*

Основни стратешки документ, који је на свеобухватан начин представио нови концепт управљања јавним финансијама и активности за потребе његовог развоја, била је Стратегија за провођење јавне интерне контроле у институцијама Босне и

Херцеговине, коју је Савјет министара БиХ усвојио на 110. сједници одржаној 30. 12. 2009. године.

У току 2020. године, у оквиру Пројекта подршке ЕУ "PIFC-3", окончане су активности на изради трећег стратешког документа из области система јавних интерних финансијских контрола у БиХ. Изради овог документа претходила је израда оквирног документа који је дао петогодишњу перспективу развоја PIFC-а у јавном сектору БиХ. У току 2019. године Координациони одбор ЦХЈ је прихватио нацрт Оквира за стратегију јавне интерне финансијске контроле за период 2020-2025, који је припремљен од стране стручног тима Пројекта, након чега су израђене и појединачне стратегије за сваки од управних ниова власти у БиХ у складу с њиховим специфичним приоритетима и потребама. Савјет министара БиХ усвојио је, на својој 8. сједници одржаној 11. 6. 2020. године, Стратегију развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025. године. Полазећи од достигнутог нивоа развоја система јавних интерних финансијских контрола у институцијама БиХ, Стратегија одређује конкретне стратешке циљеве и оперативне мјере за унапређење система финансијског управљања и контроле, система интерне ревизије, те мониторинга и извјештавања у овим областима.

У 2022. години нисмо имали ових активности.

ф) *Давање сагласности на правилнике о систематизацији организација које успостављају јединице интерне ревизије у дијелу који се односи на интерну ревизију;*

У складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ ЦХЈ је објавила Одлуку о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 59/19) и Правилник о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 81/12 и 99/14), чиме су створени сви потребни услови за достављање приједлога правилника о унутрашњој организацији и систематизацији радних мјеста у јединицама интерне ревизије на сагласност ЦХЈ, за институције које успостављају јединице интерне ревизије. Ова активност произашла је након објављивања наведених докумената, а који су резултат анализа које су рађене од стране ЦХЈ и разматрања материјала и приједлога достављених од експерата Пројекта PIFC за израду оптималне структуре интерне ревизије у институцијама БиХ. Овим документима дефинисано је успостављање децентрализованог модела интерне ревизије у институцијама БиХ, као и обавезе институција за успостављање јединица интерне ревизије.

У складу са Законом о интерној ревизији, ЦХЈ даје сагласност на измјене и допуне правилника о унутрашњој организацији институција, које су у обавези да успоставе јединицу интерне ревизије у складу с наведеним прописима. Сагласност на измјене правилника, закључно с 31. 12. 2022. године, дата је за 18 од укупно 19 институција које су то биле обавезне учинити и за једно јавно предузеће, колико је укупно и доставило захтјев ЦХЈ за издавање сагласности.

ЦХЈ је у складу са својом законском обавезом размотрила све пристигле захтјеве, те на оне који нису били комплетни и усаглашени с наведеним прописима, дала одређене препоруке и сугестије прије коначне сагласности. У 2022. години ЦХЈ је запримила укупно два захтјева за издавање сагласности на правилник о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију, а на које је, након испуњености предвиђених услова, дала сагласност.

- г) *Координацију рада јединица интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине и успостављање веза а државним и међународним институцијама на подручју интерне ревизије;*

Тренутно су функционално успостављене јединице интерне ревизије у свих 19 институција БиХ, колико би према важећим прописима и требало да буде успостављено. Укупно 17 јединица интерне ревизије је успостављено у складу с прописима из области интерне ревизије, док је у двије институције интерна ревизија успостављена према правилнику о унутрашњој организацији који није усклађен с релевантним прописима¹³.

У току 2020. године је и једно јавно предузеће, Радио-телевизија БиХ, прибавило сагласност ЦХЈ за именовање руководиоца ЈИР и попунило и позицију интерног ревизора.

У складу са својом улогом ЦХЈ обезбјеђује равноправан приступ методологији и примјени прописа из области интерне ревизије свим јединицама интерне ревизије, те координира рад интерних ревизора на терену и извјештава о њиховом раду кроз Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије. Подаци о раду јединица интерне ревизије и њиховим карактеристикама дати су детаљно у четвртном дијелу овог Извјештаја.

- х) *Давање сагласности на избор руководиоца Јединице за интерну ревизију и на успостављање Одбора за интерну ревизију;*

ЦХЈ је, објављивањем Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 59/19) и Правилника о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 81/12 и 99/14), дефинисала критеријуме за издавање овакве врсте сагласности. ЦХЈ је, у складу с важећим прописима којима се уређује област интерне ревизије у институцијама БиХ, ова јединица је, на основу испуњености прописаних услова, у предвиђеном року дала своје мишљење о сагласности према пристиглим захтјевима за именовање руководиоца јединице интерне ревизије. Издала је и, закључно с 31. 12. 2022. године, укупно 18 сагласности на избор руководиоца јединица интерне ревизије.

¹³ Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА.

Очекујемо да ће у 2023. години и преостале четири институције које немају попуњену позицију руководиоца ЈИР¹⁴, у складу с одредбама Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ и Правилника о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ, провести потребне процедуре за запошљавање руководиоца јединице интерне ревизије.

- и) *Сарадњу с Канцеларијом за ревизију институција Босне и Херцеговине у циљу остваривања ефикасне и дјелотворне интерне и екстерне ревизије;*

Постоје услови за оперативну сарадњу између интерних и екстерних ревизора кроз примјену INTOSAI стандарда¹⁵ и смјерница (INTOSAI GOV), које је Координациони одбор врховних ревизорских институција објавио кроз Одлуку о преузимању оквира међународних стандарда врховних ревизорских институција – ISSAI оквира у БиХ ("Службени гласник БИХ", број 38/11), а чију примјену сугерише и ЦХЈ интерним ревизорима кроз Приручник за интерну ревизију у институцијама БиХ. Достављањем годишњих извјештаја јединица интерне ревизије, ЦХЈ је информисана да се уважавају дате сугестије кроз поштовање методологије, те да постоји оперативна сарадња између особља интерне ревизије и ревизора Канцеларије за ревизију институција БиХ. Руководиоци ЦХЈ и Канцеларије за ревизију институција БиХ одржавају радне састанке у циљу унапређења сарадње.

- ј) *Надзор над имплементацијом свих примјенивих регулатива за интерну ревизију од стране јединица за интерну ревизију;*

Надзор над примјеном регулатива за интерну ревизију ЦХЈ обезбјеђује кроз годишње извјештаје јединица интерне ревизије и интерних ревизора, а који служе као основ за израду Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије. Надзор се врши и кроз одржавање састанака ЦХЈ с руководиоцима ЈИР-а и интерним ревизорима, као и кроз давање сагласности и мишљења ЦХЈ у вези са захтјевима интерне ревизије, те кроз одобравања додатака Приручнику за интерну ревизију. Такође, и интерна оцјена квалитета рада интерне ревизије коју проводи руководиоца ЈИР-а, у складу с Међународним стандардима интерне ревизије, доприноси функцији надзора на нивоу јединица интерне ревизије.

У извјештајном периоду, Одсјек за развој система интерне ревизије одржао је шест састанака с руководиоцима јединица интерне ревизије и интерним ревизорима, као и неколико неформалних савјетодавних састанака, на којима су разматрани проблеми и недоумице које у свом раду имају интерни ревизори, те могућности и начини за побољшање квалитета услуга које пружа интерна ревизија, у складу с прописима у овој области и утврђеном методологијом рада.

У сврху праћења поштовања и примјене релевантних прописа од стране јединица интерне ревизије у извјештајном периоду, ЦХЈ је извршила годишњи преглед

¹⁴ Министарство безбједности БиХ, Дирекција за координацију полицијских тијела, БХАНСА и Министарство одбране БиХ (од 24.05.2021. упражњена позиција руководиоца ЈИР у овом Министарству).

¹⁵ Стандарди Међународне организације врховних ревизорских институција (ISSAI)

квалитета, на основу расположивих података из годишњих извјештаја јединица интерне ревизије у институцијама БиХ и документације која је достављена уз извјештаје. Резултативеденог годишњег прегледа квалитета ЦХЈ дати су у оквиру тачке 5. овог Извјештаја.

2.3. Остале активности ЦХЈ у извјештајном периоду

У току 2022. године Одсјек за развој система интерне ревизије ЦХЈ је, на захтјев директора ЦХЈ, извршио анализу и сачинио Извјештај о примјени Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ¹⁶. Као извор података за оцјену примјене Одлуке коришћени су подаци из годишњих извјештаја јединица интерне ревизије институција БиХ за 2019, 2020. и 2021. годину, годишњих консолидованих извјештаја интерне ревизије за 2019, 2020. и 2021. годину, регистара које води ЦХЈ, као и друга расположива документација ЦХЈ и информације добијене од институција БиХ, укључујући и захтјеве за примљене у ЦХЈ за издавање сагласности из надлежности ЦХЈ и издате сагласности ЦХЈ.

На основу проведене анализе у Извјештају је констатовано да и поред донијетих закључака Савјета министара БиХ, да се убрзају и окончају започете активности на успостављању јединица интерне ревизије у институцијама БиХ још увијек нису све институције успоставиле и кадровски попуниле јединицу интерне ревизије, како је то предвиђено системским прописима. Наиме, до дана израде Извјештаја (26.9.2022. године) укупно 12 од предвиђених 19 институција, сходно Одлуци, у потпуности је провело потребне процедуре на успостављању и запошљавању руководиоца јединица интерне ревизије и интерних ревизора. Четири институције су успоставиле јединицу интерне ревизије у складу с релевантним прописима, али немају у потпуности кадровски попуњену јединицу интерне ревизије (Министарство финансија и трезора БиХ, Министарство одбране БиХ, Министарство правде БиХ и Министарство комуникација и транспорта БиХ), док три институције нису окончале активности на усклађивању правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију, у погледу описа послова интерне ревизије и услова за запошљавање интерних ревизора и руководиоца јединица интерне ревизије, с релевантним прописима (Министарство безбједности БиХ, Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби -БХАНСА). До краја извјештајног периода (31. 12. 2022) дошло је до одређених промјена у односу на период израде Извјештаја (26. 9. 2022). Наиме, Министарство безбједности БиХ је у децембру 2022. године окончало процедуру измјене Правилника о унутрашњој организацији, у дијелу који се односи на интерну ревизију.

¹⁶ Одлука о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 49/12, 69/17 и 59/19)

Предсједништво БиХ је једина институција која није успоставила функцију интерне ревизије у институцијама БиХ, у складу с предметном Одлуком¹⁷.

Ни једна од двије институције¹⁸, којима је Одлуком дата могућност да самостално оцјене потребу за успостављањем функције интерне ревизије, није успоставила интерну ревизију у складу с прописима којима се уређује начин успостављања и вршења функције интерне ревизије у институцијама БиХ.

У циљу очувања достигнутог нивоа развоја система функционално независне интерне ревизије и њеног даљег унапређивања, а на основу закључака до којих се дошло у току анализе, у Извјештају су дате препоруке да ЦХЈ треба да настави да предузима активности из своје надлежности како би:

- надлежне институције окончале активности на измјени правилника о унутрашњој организацији - у дијелу који се односи на интерну ревизију, у институцијама које нису извршиле ту своју обавезу,
- кадровски у потпуности попуниле све јединице интерне ревизије и
- успоставио систем интерне ревизије у институцијама БиХ који се темељи на поштовању захтјева функционалне независности интерне ревизије, уз поштовање принципа на којима она почива (принцип "3Е"¹⁹ и "вриједност за новац").

Поред активности наведених у оквиру тачке 2.2. и ове тачке Извјештаја, ЦХЈ је у складу с Правилником о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ и Програмом обуке и сертификавања интерних ревизора у институцијама БиХ, а у сарадњи с Централном јединицом за хармонизацију финансијског управљања и контроле и интерне ревизије Министарства финансија Републике Српске, Централном хармонизацијском јединицом Федералног министарства финансија и струковним удружењима: Удружењем интерних ревизора у БиХ – Сарајево, Удружењем интерних ревизора из Бањалуке и Академско-струковним удружењем интерних ревизора у БиХ, вршила верификацију, кроз процјену и провјеру у складу с дефинисаним критеријумима, за сваки од пристиглих захтјева за верификацију сертификата овлашћених интерних ревизора издатих од наведених институција и удружења. Закључно с 31. 12. 2022. године ЦХЈ је издала укупно 418 мишљења о прихватљивости сертификата овлашћеног интерног ревизора у смислу квалификованости за обављање послова из области интерне ревизије у институцијама БиХ. Од укупног броја датих мишљења (418), у извјештајном периоду издато је 40 мишљења.

У току 2022. године ЦХЈ је обновила Меморандум о сарадњи с Удружењем интерних ревизора, са сједиштем у Бањалуци и закључила Меморандум о сарадњи са Савезом рачуновођа и ревизора Републике Српске.

¹⁷ Предсједништво БиХ није прихватило приједлог ЈИР МФТ БиХ да са овом ЈИР потпише Споразум о вршењу функције интерне ревизије, а која је надлежна у складу са Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ за пружање услуга интерне ревизије у Предсједништву БиХ.

¹⁸ Канцеларија за ревизију институција БиХ и Уставни суд БиХ.

¹⁹ Економичност, ефикасност и ефективност.

3. ОСНОВ ЗА ПРИПРЕМУ ГОДИШЊЕГ КОНСОЛИДОВАНОГ ИЗВЈЕШТАЈА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ИНСТИТУЦИЈАМА БИХ

3.1. Законодавни оквир

Успостављање и развој савременог система управљања јавним расходима у институцијама БиХ представља комплексан скуп активности које су институције БиХ провеле и проводе, почевши од израде законодавног оквира, организационог структурисања и позиционирања појединих сегмената стратешког планирања, средњорочног и годишњег буџетирања, програмирања, па све до инсталирања и оперативног коришћења низа апликативних рјешења која помажу остварењу постављених циљева и у коначном, остварењу мисије сваке од институција.

Јавна интерна финансијска контрола у институцијама БиХ обухвата дио начела *acquis communautaire*, које је успоставила Европска унија, као цјеловит систем интерних финансијских контрола за добро управљање приходима, расходима, средствима и обавезама у јавном сектору, без обзира на њихов извор. Модел PIFC-а ЕУ раздваја функције и одговорности за систем финансијског управљања и контролу (енг. *Financial Management and Control*), обухватајући *ex ante* (претходну), *ongoing* (текућу) и *ex post* (накнадну) контролу и независну интерну ревизију.

На основу међународно прихваћених стандарда и најбоље праксе ЕУ, термин „интерна финансијска контрола у јавном сектору“ (PIFC – *Public Internal Financial Control*) подразумејева цјелокупни, обједињени систем који успостављају владе ентитета и Савјет министара Босне и Херцеговине ради контролисања, ревизије и извјештавања о коришћењу буџетских средстава и средстава ЕУ. Циљ овог система је да осигура усклађеност законодавства и транспарентно, економично, ефикасно и ефективно управљање јавним средствима (државним фондовима и фондовима Европске уније), као и да обезбиједи њихову контролу.

Интерна финансијска контрола у јавном сектору обухвата све мјере за контролу јавних прихода, расхода, имовине и обавеза. Она обухвата такође и све системе интерне контроле и све процедуре у јавним институцијама, те помаже у стварању сигурности, да се јавна средства намјенски троше и да се њима постиже вриједност уложеног.

Интерна ревизија, у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, као и у складу с дефиницијом из усвојених стандарда интерне ревизије, представља независно, објективно увјеравање и консултантску активност креирану у циљу, да се дода вриједност и унаприједи пословање организације. Интерна ревизија помаже организацији, да оствари своје циљеве обезбјеђујући систематичан, дисциплинован приступ оцјени и побољшању ефикасности управљања ризиком, контролама и процесима управљања.

Закон о интерној ревизији институција БиХ, у члану 25, прописује обавезу Централној хармонизацијској јединици Министарства финансија и трезора Босне и Херцеговине (ЦХЈ), да припреми годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије. ЦХЈ је овлашћена да на основу годишњих извјештаја примљених од руководиоца јединица

интерне ревизије, припреми Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије. Након одобрења министра финансија и трезора Босне и Херцеговине извјештај се, ради упознавања а проблематиком интерне ревизије, доставља Савјету министара Босне и Херцеговине. Такође, ЦХЈ овај извјештај доставља и Парламентарној скупштини БиХ.

Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије даје сажете информације о броју обављених интерних ревизија, датим препорукама, те о статусу имплементације препорука садржаних у извјештајима о интерној ревизији, а на основу извјештаја које су јединице за интерну ревизију доставиле ЦХЈ. Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије у институцијама БиХ сачињен је у формату коју је припремила ЦХЈ.

3.2. Методологија рада интерне ревизије у институцијама БиХ

Методологију за функционисање интерне ревизије у институцијама БиХ чине:

- Етички кодекс / Кодекс професионалне етике интерних ревизора ("Службени гласник БиХ", број 82/11) садржи начела и правила којих су се дужни придржавати интерни ревизори, да би у обављању својих задатака били независни, објективни и поштени. Поред тога, интерни ревизори морају се непрестано усавршавати у циљу унапређења квалитета рада.
- Повеља интерне ревизије ("Службени гласник БиХ", број 30/18) уређује општи приступ интерне ревизије, сврху и циљ, независност, улогу и дјелокуп интерне ревизије, одговорност руководиоца јединице за интерну ревизију / интерног ревизора, као и овлашћења приступа документацији, кадровима и физичкој имовини, која је релевантна за обављање ревизије, те дефинише обим активности интерне ревизије, извјештавање и поступке у случају идентификовања индикатора преваре.
- Приручник за интерну ревизију ("Службени гласник БиХ", број 73/21) дефинише методологију рада и обављања интерне ревизије у институцијама / буџетским корисницима, који се финансирају из буџетских средстава институција БиХ и јавним предузећима у којима је БиХ већински власник, а у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ. Приручник помаже у усвајању стручне терминологије, разумијевању и прихватању ревизорских техника које ће у свом раду примјењивати интерни ревизори у институцијама БиХ. Приручник је прилагођен пракси јавног сектора, а урађен је у складу с Међународним стандардима интерне ревизије и у складу са стеченим искуствима у оквиру пројеката ЕУ намијењених пружању техничке подршке нашој земљи у области реформе управљања јавним финансијама ("PIFC" и "PIFC 3").
- Приручник за ревизију учинка за интерне ревизоре у институцијама БиХ (Одлука о доношењу Приручника објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 81/19) пружа смјернице и објашњења, којим се олакшава разумијевање и примјена ревизорских процедура у процесу вршења ревизије учинка. Приручник

је израђен у складу с Међународним стандардима врховних ревизорских институција, методологијом рада за интерне ревизоре у институцијама БиХ, те примјерима добре праксе земаља Европске уније и стеченим искуствима у току рада²⁰.

- Стандарде интерне ревизије у институцијама БиХ је ЦХЈ објавила Одлуком о усвајању стандарда интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", број 93/17)²¹. Овом Одлуком је дефинисано, у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, да се вршење интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине проводи у складу с Међународним стандардима за професионалну праксу интерне ревизије објављеним од стране *The Institute of Internal Auditors*, а чију примјену је одобрио Координациони одбор ЦХЈ, својом Одлуком број: КО-12/17 од 06.12.2017. године. Стандарди представљају скуп захтјева за професионално вршење интерне ревизије и процјену ефективности учинка интерне ревизије заснованих на принципима, којих су обавезни придржавати се интерни ревизори у институцијама БиХ, како је то дефинисано Законом о интерној ревизији.
- Поред објављених Стандарда интерне ревизије, интерни ревизори у свом раду користе и друге прописе (правилнике, процедуре, смјернице и сл), али и друге стандарде и смјернице који су примјењиви за рад интерних ревизора, као што су INTOSAI стандарди (ISSAI) и смјернице (INTOSAI GOV), а које је Координациони одбор врховних ревизорских институција објавио кроз Одлуку о преузимању оквира међународних стандарда врховних ревизорских институција – ISSAI оквира у БиХ ("Службени гласник БиХ", број 38/11).
- Правилник о провођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ²² пружа детаљна упутства и смјернице о начину провођења интерног и екстерног оцјењивања, као обавезујућих процедура дефинисаних стандардима интерне ревизије, којим се даје потврда да је обезбјеђен квалитет услуга које пружа ревизија. Правилником је дефинисан и начин провођења контроле квалитета коју проводи ЦХЈ у јединицама интерне ревизије у сврху надзора над имплементацијом релевантних прописа, за шта је одговорна према Закону о интерној ревизији у институцијама БиХ.

Поред ових докумената, објављени су и сљедећи законски и подзаконски прописи значајни за вршење функције интерне ревизије у институцијама БиХ:

- Закон о интерној ревизији институција Босне и Херцеговине и Закон о измјенама Закона о интерној ревизији институција Босне и Херцеговине, објављени у "Службеном гласнику БиХ", бр. 27/08 и 32/12,

²⁰ Приручник је ЦХЈ израдила у сарадњи с експертима Националне академије за економију и финансије Министарства финансија Краљевине Низоземске и интерним ревизорима из институција БиХ, члановима радних група.

²¹ Прије објављивања ове Одлуке стандарди су били објављени као саставни дио методологије рада, у Приручнику за интерну ревизију у институцијама БиХ са стандардима интерне ревизије, "Службени гласник БиХ", број 82/11.

²² Одлука о доношењу Правилника објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 74/21.

- Одлука о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине, објављена у "Службеном гласнику БиХ", број 59/19,
- Правилник о запошљавању интерних ревизора у институцијама Босне и Херцеговине, објављен у "Службеном гласнику БиХ", број 99/14,
- Споразум о вршењу функције интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине, објављен у "Службеном гласнику БиХ", број 32/18,
- Програм обуке и сертификавања интерних ревизора у институцијама БиХ, објављен у "Службеном гласнику БиХ", бр. 7/15 и 89/18,
- Одлука о начину бодовања, евидентирања и извјештавања о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ, објављена у "Службеном гласнику БиХ", бр. 56/17 и 65/19,
- Упутство о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ, објављено у "Службеном гласнику БиХ", број 97/15,
- Правилник о коришћењу Апликације за праћење, управљање и извјештавање о систему финансијског управљања и контроле и интерне ревизије у институцијама БиХ, објављен у "Службеном гласнику БиХ", број 21/22 и
- Одлука ЦХЈ МФТ БиХ о именовању администратора за РИФС апликацију, број: 02-1-02-214-1/22 од 25.08.2022. године, објављена на интернет страници МФТ БиХ, у дијелу који се односи на ЦХЈ.

4. КОНСОЛИДОВАНИ ИЗВЈЕШТАЈ О ИНТЕРНОЈ РЕВИЗИЈИ ПРЕМА ГОДИШЊИМ ИЗВЈЕШТАЈИМА ЈИР ЗА 2022. ГОДИНУ

На основу годишњих извјештаја јединица интерне ревизије ЦХЈ је припремила Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије. Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије даје информације о активностима ЦХЈ, законодавном оквиру интерне ревизије у институцијама БиХ, јединицама интерне ревизије у институцијама БиХ с прегледом институција из њихове надлежности, извјештајима интерне ревизије о плановима јединица интерне ревизије, ревидираним областима, датим препорукама интерне ревизије, степену реализације препорука, те поштовању стандарда и методологије рада од стране јединица интерне ревизије. Такође, у Извјештају је дат и преглед успостављања и развоја система интерне ревизије, резултатима годишњег прегледа квалитета, који је провела ЦХЈ, као и информације о Стратегији развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025. године и Оперативном годишњем акционом плану Стратегије за 2022. годину, те предузетим активностима на реализацији Закључака Савјета министара БиХ од стране јединица интерне ревизије, институција БиХ и ЦХЈ.

4.1. Јединице интерне ревизије институција БиХ – преглед успостављања

У наредном табеларном прегледу 19 институција у којима је предвиђено успостављање интерне ревизије су, у зависности од нивоа функционалне и кадровске успостављености интерне ревизије која је уређена Законом о интерној ревизији у институцијама БиХ, Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ и Правилником о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ, сврстане у три групе, док су у четвртом дијелу табеле дати подаци за јавно предузеће у којем је интерна ревизија успостављена у складу с наведеним прописима.

Табела бр. 1

И)	Институције у којима је ЈИР функционално и кадровски у потпуности успостављен у складу с прописима из области интерне ревизије
1.	Парламентарна скупштина БиХ
2.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ
3.	Министарство иностраних послова БиХ
4.	Министарство цивилних послова БиХ
5.	Министарство спољне трговине и економских односа БиХ
6.	Управа за индиректно опорезивање БиХ
7.	Гранична полиција БиХ

8.	Државна агенција за истраге и заштиту	
9.	Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ	
10.	Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ – IDDEEA	
11.	Служба за заједничке послове институција БиХ	
12.	Суд БиХ	
II)	Институције у којима је ЈИР успостављен у складу с прописима из области ИР, али није кадровски у потпуности попуњена	
13.	Министарство финансија и трезора БиХ	<u>Образложење:</u> Није кадровски попуњен ЈИР у складу с предвиђеним бројем извршилаца (попуњене 2 ²³ од предвиђене четири позиције)
14.	Министарство одбране БиХ	<u>Образложење:</u> Није кадровски попуњен ЈИР у складу с предвиђеним бројем извршилаца (попуњене 3 ²⁴ од предвиђене четири позиције)
15.	Министарство правде БиХ	<u>Образложење:</u> Није кадровски попуњен ЈИР у складу с предвиђеним бројем извршилаца (попуњена 1 ²⁵ од предвиђене три позиције)
16.	Министарство комуникација и транспорта БиХ	<u>Образложење:</u> Није кадровски попуњен ЈИР у складу с предвиђеним бројем извршилаца (попуњена 1 ²⁶ од предвиђене двије позиције)
17.	Министарство безбједности БиХ	<u>Образложење:</u> Није кадровски попуњен ЈИР у складу с предвиђеним бројем извршилаца (попуњена једна од предвиђене двије позиције) ²⁷ .
III)	Институције у којима интерна ревизија није успостављена у складу с релевантним прописима	
18.	Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ	<u>Образложење:</u> Попуњене двије позиције интерног ревизора према важећем правилнику о унутрашњој организацији, који није усклађен с прописима из области ИР-а.
19.	Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА	<u>Образложење:</u> Попуњена позиција интерног ревизора према важећем правилнику о унутрашњој организацији, који није усклађен с прописима из области ИР-а.
IV)	Јавна предузећа	
20.	Радио-телевизија БиХ (БХРТ)	<u>Образложење:</u> У 2020. години окончане су активности на успостављању и кадровском попуњавању ЈИР-а, у складу с релевантним прописима.

²³ ЈИР МФТ БиХ је до 17. 10. 2022. имао попуњене три позиције од четири предвиђене. Због преласка у другу институцију једног од интерних ревизора, у ЈИР МФТ БиХ од 17. 10. 2022. упражњене су двије позиције интерног ревизора.

²⁴ Министарство одбране БиХ обавјестило је ЦХЈ (*акт МО БиХ број: 15-16-1-496-2/23 од 8. 2. 2023*), да је покренуло конкурсну процедуру за попуњавање упражњене позиције руководиоца ЈИР МО БиХ.

²⁵ ЈИР МП БиХ је у извјештајном периоду имала попуњену само позицију руководиоца ЈИР. Од 9. 1. 2023. године попуњена је једна од укупно двије систематизоване позиције интерног ревизора.

²⁶ У ЈИР МКТ БиХ је од 12. 9. 2021. попуњена само позиција руководиоца ЈИР, док је упражњена позиција интерног ревизора. Од наведеног датума (12. 9. 2021) престао је да тече радни однос интерном ревизору, због заснивања радног односа у другој институцији.

²⁷ Правилник о унутрашњој организацији Министарства безбједности БиХ, који је у дијелу интерне ревизије усклађен с релевантним прописима, усвојен је на 57. сједници Савјета министара БиХ одржаној 9. 11. 2022. године. Попуњена је позиција интерног ревизора, док је упражњена позиција руководиоца ЈИР МБ БиХ.

Из претходне табеле видимо да је закључно са 31. 12. 2022. године интерна ревизија у потпуности успостављена, у складу с важећим прописима, у дванаест институција и то: Парламентарној скупштини БиХ, Министарству за људска права и избјеглице БиХ, Министарству иностраних послова БиХ, Министарству цивилних послова БиХ, Министарству спољне трговине и економских односа БиХ, Граничној полицији БиХ, Државној агенцији за истраге и заштиту, Обавјештајно-безбједносној агенцији БиХ, Управи за индиректно опорезивање БиХ, Агенцији за идентификациона документа, евиденцију и размјену података, Служби за заједничке послове институција БиХ и Суду БиХ.

Пет институција су успоставиле јединицу интерне ревизије у складу с важећим прописима, али нису кадровски у потпуности попунили јединицу особљем интерне ревизије, а то су: Министарство финансија и трезора БиХ, Министарство одбране БиХ, Министарство правде БиХ, Министарство комуникација и транспорта БиХ и Министарство безбједности БиХ.

Двије институције су успоставиле интерну ревизију на основу важећег правилника о унутрашњој организацији, који није усклађен с прописима из области интерне ревизије, а то су: Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА.

Правилник Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ је у процедури измјене.²⁸

Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА је једина институција која није припремила и доставила ЦХЈ приједлог правилника о унутрашњој организацији, који је у дијелу који се односи на интерну ревизију усклађен с релевантним прописима, до периода израде овог Извјештаја, а што је обавеза БХАНСА-е која је утврђена прописима којим се дефинише начин успостављања интерне ревизије у институцијама БиХ²⁹ и закључком Савјета министара БиХ, са 54. сједнице одржане 28. 7. 2022. године.³⁰

Регистар Јединица интерне ревизије и Регистар руководиоца јединица интерне ревизије и интерних ревизора води ЦХЈ. На основу података евидентираних у наведеним регистрима, на пословима интерне ревизије у 19 јединица интерне ревизије институција БиХ и једном јавном предузећу (укупно 20 институција), колико их је успостављено на дан 31. 12. 2022. године, запослено је укупно 42 интерна ревизора.

Када анализирамо стање у институцијама БиХ у погледу успостављања и кадровског попуњавања јединица интерне ревизије, без јавног предузећа, потребно је нагласити да,

²⁸ Након што су прибављена потребна мишљења на правилник ДКПТ-а, правилник је 9. 11. 2022. уврштен на сједницу Савјета министара БиХ, али није усвојен. У децембру 2022. године припремљен је и послат нацрт правилника ДКПТ-а ради прикупљања мишљења од надлежних институција (информација ДКПТ од 22. 12. 2022. године).

²⁹ Одлука о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ", бр. 49/12, 69/17 и 59/19).

³⁰ Закључак број 2. донијет на 54. сједници СМ БиХ од 28. 7. 2022. године. Након запримања обавјештења о доношењу закључака Савјета министара БиХ, с наведене сједнице, ЦХЈ МФТ БиХ је о истим упознала надлежне институције (дописи ЦХЈ МФТ БиХ од 17. 10. 2022. године).

од броја укупно успостављених јединица интерне ревизије (19), њих дванаест је у потпуности и успостављено и кадровски попуњено у складу с релевантним прописима, што у процентима износи 63% од укупно успостављених јединица. У извјештајном периоду дошло је до смањења броја особља интерне ревизије у једној јединици интерне ревизије³¹, док су попуњене упражњене позиције интерног ревизора у двије јединице интерне ревизије³², што је допринијело повећању укупног броја интерних ревизора и то за једног ревизора. Према подацима из регистара које води ЦХЈ, број интерних ревизора у институцијама БиХ (без јавног предузећа БХРТ) је са 39 повећан на 40 у 19 јединица интерне ревизије, колико их има запослено у институцијама БиХ на дан 31. 12. 2022. године.

4.2. Надлежност јединица за интерну ревизију

Надлежност сваке од 19 јединица интерне ревизије институција БиХ, колико би их укупно требало бити успостављено у институцијама БиХ, дефинисана је Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ.

Од 19 успостављених јединица интерне ревизије у институцијама БиХ (наведене у Табели бр. 1), десет јединица интерне ревизије врши функцију интерне ревизије само у једној, матичној институцији. То су јединице интерне ревизије у: Министарству одбране БиХ, Министарству иностраних послова БиХ, Управи за индиректно опорезивање БиХ, Граничној полицији БиХ, Државној агенцији за истраге и заштиту, Обавјештајно-безбједносној агенцији БиХ, Агенцији за идентификациона документа, евиденцију и размјену података БиХ, Дирекцији за координацију полицијских тијела БиХ, Служби за заједничке послове институција БиХ и Агенцији за пружање услуга у ваздушној пловидби БиХ.

Преосталих девет јединица интерне ревизије, у складу с усвојеним децентрализованим моделом успостављања и организовања система интерне ревизије у институцијама БиХ, функцију интерне ревизије врше за неколико институција у складу с Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ.

У складу с тим, *Јединица интерне ревизије Парламентарне скупштине БиХ* надлежна је за вршење функције интерне ревизије у Парламентарној скупштини БиХ, Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције, Агенцији за заштиту личних података у БиХ, Канцеларији за разматрање жалби по јавним набавкама, Централној изборној комисији БиХ, Институцији омбудсмана за људска права БиХ и Службеном листу БиХ.

Јединица интерне ревизије Парламентарне скупштине БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама за које је надлежна.

³¹ Јединица интерне ревизије МФТ БиХ.

³² ЈИР МЦП БиХ и ЈИР МСТЕО БиХ.

У извјештајном периоду ова Јединица вршила је ревизију, у складу с усвојеним плановима, у Агенцији за превенцију корупције и координацију борбе против корупције БиХ и Институцији омбудсмана за људска права БиХ. У укупно четири институције проведене су накнадне ревизије у сврху праћења реализације препорука из ревизорских извјештаја издатих у претходној години. Подаци о обављеним ревизијама приказани су у табелама бр. 2, 3 и 4.

Централна јединица за интерну ревизију Министарства финансија и трезора БиХ врши функцију интерне ревизије у: Министарству финансија и трезора БиХ, Предсједништву БиХ, Агенцији за државну службу БиХ, Агенцији за јавне набавке БиХ, Агенцији за осигурање у БиХ, Агенцији за статистику БиХ, Архиву БиХ, Генералном секретаријату Савјета министара БиХ, Дирекцији за европске интеграције БиХ, Дирекцији за економско планирање БиХ, Канцеларији координатора за реформу јавне управе, Меморијалном центру Сребреница – Поточари, Одбору државне службе за жалбе, Канцеларији за законодавство Савјета министара БиХ и Централној хармонизацијској јединици МФТ БиХ.

До сада су све од наведених институција, осим Предсједништва БиХ, потписале Споразум о вршењу функције интерне ревизије и Повељу интерне ревизије са Централном јединицом за интерну ревизију МФТ БиХ.

У извјештајном периоду ова Јединица интерне ревизије вршила је ревизију, у складу са усвојеним стратешким и годишњим плановима рада, у Министарству финансија и трезора БиХ, Агенцији за статистику БиХ, Дирекцији за економско планирање БиХ и Канцеларији координатора за реформу јавне управе. У укупно осам институција спроведене су активности везано за праћење реализације препорука из ревизорских извјештаја издатих у претходном периоду. Детаљи о институцијама у којим је у извјештајном периоду вршена ревизија, као и о обављеним интерним ревизијама приказани су у табеларним прегледима (табела бр. 2, 3. и 4).

Јединица интерне ревизије Министарства комуникација и транспорта БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству комуникација и транспорта БиХ, Агенцији за поштански саобраћај БиХ, Дирекцији за цивилно ваздухопловство БиХ, Регулаторној агенцији за комуникације и Регулаторном одбору жељезница БиХ.

Јединица интерне ревизије Министарства комуникација и транспорта БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама из своје надлежности.

У извјештајном периоду ова Јединица обављала је интерну ревизију, у складу с усвојеним стратешким и годишњим плановима рада, у Министарству комуникација и транспорта БиХ, Дирекцији за цивилно ваздухопловство БиХ и Регулаторној агенцији за комуникације БиХ.

Јединица интерне ревизије Министарства за људска права и избјеглице БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству за људска права и избјеглице БиХ, Институту за нестала лица БиХ и Фонду за повратак БиХ.

Јединица интерне ревизије при Министарству за људска права и избјеглице БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама из своје надлежности.

У извјештајном периоду ова Јединица обављала је интерну ревизију, у складу с усвојеним стратешким и годишњим плановима рада, у Министарству за људска права и избјеглице БиХ, Институту за нестала лица БиХ и Фонду за повратак БиХ, што је детаљно приказано у табелама бр. 2, 3 и 4.

Јединица интерне ревизије Министарства правде БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству правде БиХ, Правобранилаштву БиХ, Високом судском и тужилачком савјету БиХ и Заводу за извршење кривичних санкција, притвора и других мјера БиХ.

Јединица интерне ревизије Министарства правде БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама из своје надлежности.

У извјештајном периоду ова Јединица је обављала интерну ревизију, у складу с одобреним стратешким и годишњим плановима, у Министарству правде БиХ, Правобранилаштву БиХ и Високом судском и тужилачком савјету БиХ, што је детаљно приказано у табеларним прегледима (табела бр. 2, 3 и 4).

Јединица интерне ревизије Министарства цивилних послова БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству цивилних послова БиХ, Агенцији за антидопинг контролу БиХ, Агенцији за лијекове и медицинска средства БиХ, Агенцији за предшколско, основно и средње образовање у БиХ, Агенцији за рад и запошљавање у БиХ, Агенцији за развој високог образовања и осигурање квалитета у БиХ, Државној регулаторној агенцији за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ, Комисији за очување националних споменика БиХ, Центру за информисање и признавање докумената из области високог образовања у БиХ и Центру за уклањање мина у БиХ - ВНМАС.

Јединица интерне ревизије Министарства цивилних послова БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама за које је надлежна да пружа услуге интерне ревизије.

У извјештајном периоду ова Јединица вршила је ревизију, у складу с одобреним стратешким и годишњим плановима, у Министарству цивилних послова БиХ, Агенцији за предшколско, основно и средње образовање у БиХ и Државној регулаторној агенцији за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ.

Јединица интерне ревизије Министарства спољне трговине и економских односа БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству спољне трговине и економских односа БиХ, Агенцији за безбједност хране БиХ, Агенцији за надзор над тржиштем БиХ, Агенцији за промоцију страних улагања у БиХ, Институту за акредитовање БиХ, Институту за интелектуално власништво БиХ, Институту за метрологију БиХ, Институту за стандардизацију БиХ, Институцији омбудсмана за заштиту потрошача у БиХ, Канцеларији за ветеринарство БиХ, Канцеларији за

хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју у БиХ, Комисији за концесије БиХ, Конкурентијском савјету БиХ, Управи БиХ за заштиту здравља биља, Савјету за државну помоћ БиХ и Државној регулаторној комисији за електричну енергију.

Јединица интерне ревизије Министарства спољне трговине и економских односа БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама за које је надлежна да пружа услуге интерне ревизије.

У извјештајном периоду ова Јединица вршила је ревизију, у складу с усвојеним стратешким и годишњим плановима Јединице у Институцији омбудсмана за заштиту потрошача у БиХ, Институту за акредитовање БиХ и Институту за интелектуално власништво БиХ, док су у Канцеларији за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју у БиХ, Канцеларији за ветеринарство БиХ и Управи БиХ за заштиту здравља биља, проведене накнадне ревизије, што је детаљно приказано у табелама бр. 2, 3 и 4.

Јединица интерне ревизије Министарства безбједности БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у: Министарству безбједности БиХ, Агенцији за полицијску подршку, Агенцији за форензичка испитивања и вјештачења, Агенцији за школовање и стручно оспособљавање кадрова и Служби за послове са странцима БиХ.

Јединица интерне ревизије Министарства безбједности БиХ потписала је Повељу интерне ревизије и Споразум о вршењу функције интерне ревизије са свим институцијама за које је надлежна да пружа услуге интерне ревизије.

У извјештајном периоду интерна ревизија Министарства безбједности БиХ провела је накнадне ревизије у Министарству безбједности БиХ, у складу с одобреним стратешким и годишњим планом рада интерне ревизије, у сврху праћење реализације препорука датих у ревизорским извјештајима из претходне године.

Јединица интерне ревизије Суда БиХ надлежна је за вршење функције интерне ревизије у Суду БиХ и Тужилаштву БиХ.

Јединица интерне ревизије Суда БиХ потписала је Споразум о вршењу функције интерне ревизије и Повељу интерне ревизије с Тужилаштвом БиХ, док је у матичној институцији (Суд БиХ), такође, донијета Повеља интерне ревизије, како је то и предвиђено релевантним прописима.

У извјештајном периоду Јединица интерне ревизије Суда БиХ вршила је ревизију, у складу с одобреним стратешким и годишњим плановима рада, у Суду БиХ и Тужилаштву БиХ.

Свака од 19 јединица интерне ревизије у институцијама БиХ, као и јавно предузеће Радио-телевизија БиХ, колико их је укупно успостављено, имала је обавезу да, у складу с чл. 15. и 19. Закона о интерној ревизији институција БиХ, достави годишњи извјештај који је основ за израду Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије у институцијама БиХ.

Годишњи извјештај интерне ревизије за 2022. годину доставиле су све јединице интерне ревизије. Детаљи о извршеним ревизијама дати су у табелама бр. 2, 3 и 4.

4.3. Годишњи извјештаји јединица интерне ревизије

Све јединице интерне ревизије су у складу са законским обавезама сачиниле Стратешке (трогодишње) планове интерне ревизије, у складу с процјеном ризика, и на основу њих одговарајуће Годишње планове. Планови јединица интерне ревизије одобрени су од стране руководиоца институције у свим институцијама у којима су јединице, у складу с расположивим ресурсима, планирале да врше ревизију у извјештајном периоду.

У својим годишњим извјештајима јединице интерне ревизије навеле су да су интерни ревизори у свом раду поштовали и придржавали се одредаба Етичког кодекса интерних ревизора, Повеље интерне ревизије, Приручника за интерну ревизију и Стандарда интерне ревизије у институцијама БиХ, као и других прописа којима се уређује област интерне ревизије у институцијама БиХ. Такође, у својим годишњим извјештајима јединице интерне ревизије навеле су и да су извјештаји интерне ревизије рађени у складу с методологијом дефинисаном у Приручнику за интерну ревизију и другим прописима објављеним и одобреним од стране ЦХЈ.

За извјештајни период ЦХЈ је извршила планирани годишњи преглед квалитета, на основу увида у документацију коју су доставиле јединице интерне ревизије у сврху израде Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије у институцијама БиХ за 2022. годину, што је детаљно образложено у тачки 5. овог Извјештаја. У наредном периоду ЦХЈ ће кроз периодичне прегледе квалитета који се проводе у просторијама јединица интерне ревизије, бити у прилици да изврши детаљан увид у поштовање и примјену методологије рада од стране јединица интерне ревизије, што је и предвиђено Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 74/21), који је ступио на снагу 1. 1. 2022. године. Први такав преглед ЦХЈ ће, у складу с годишњим планом, провести у 2023. години.

У наредној табели дат је преглед јединица интерне ревизије и институција у којима је у извјештајном периоду вршена интерна ревизија, заједно с подацима о потписаним повељама интерне ревизије³³ и плановима интерне ревизије, као и планираним и реализованим интерним ревизијама.

³³ Подаци о свим институцијама које су потписале Повељу ИР, као и институција које нису потписале Повељу, наведени су у тачки 4.2. овог Извјештаја, док су у Табели бр. 2 наведени подаци само за институције у којима је вршена ревизија у 2022. години.

Табела бр. 2

Р. бр.	ЈИР / институције које су биле предмет ревидирања у извјештајном периоду	Потписана Повеља ИР	Донесен Стратешки план ИР	Донесен Годишњи план ИР	Планиран број редовних ³⁴ и накнадних ³⁵ ревизија у	Реализован број редовних и накнадних ревизија из	Реализован број редовних ИР	Реализован број накнадних ИР	Реализован број <i>ad hoc</i> ³⁶	% извршења редовних и накнадних ревизија из ГП ИР (Колона (7) / (6))
1.	ЈИР Парламентарне скупштине БиХ	Подаци наведени 1.1-1.3.			2*	2*	2	*	-	100%
1.1.	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције БиХ	Да	Да	Да	1	1	1	*	-	100%
1.2.	Институција омбудсмана за људска права БиХ	Да	Да	Да	1	1	1	*	-	100%
1.3.	<i>*У извјештајном периоду проведено је и шест накнадних ревизија у сврху праћења реализације препорука из ревизорских извјештаја сачињених у 2021, које су проведене у четири институције (Парламентарна скупштина БиХ, Агенција за заштиту личних података БиХ, Централна изборна комисија БиХ и Службени лист БиХ)</i>									
2.	ЈИР Министарства за људска права и избјеглице БиХ	Подаци наведени 2.1-2.3.			8	8	4	4	1	100%
2.1.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ	Да	Да	Да	4	4	2	2	1	100%
2.2.	Институт за нестала лица БиХ	Да	Да	Да	2	2	1	1	-	100%
2.3.	Фонд за повратак БиХ	Да	Да	Да	2	2	1	1	-	100%
3.	ЈИР Министарства иностраних послова БиХ	Да	Да	Да	10	20	8	12	-	100% ³⁷
4.	ЈИР Министарства цивилних послова БиХ	Подаци наведени 4.1-4.3.			*	3	1	2	-	*
4.1.	Агенција за предшколско, основно и средње образовање БиХ	Да	Да	Да	1	1	-	1	-	100%
4.2.	Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ	Да	Да	Да	1	1	-	1	-	100%
4.3.	Министарство цивилних послова БиХ	Да	Да	Да	*	1	1 ³⁸	-	-	³⁹ *
5.	ЈИР Министарства спољне трговине и економских односа БиХ	Подаци наведени 5.1-			6	6	3	3	-	100%

³⁴ Под "редовним интерним ревизијама" подразумијева се пружање независног, објективног увјеравања (што укључује објективан преглед и оцјену доказа од стране интерне ревизије ради обезбјеђења мишљења и закључака о предмету ревизије) и савјетодавних услуга, које су планиране Стратешким и Годишњим плановима интерне ревизије одобреним од стране руководиоца институције.

³⁵ "Накнадне интерне ревизије" проводе се, у складу с релевантним прописима и одобреним плановима интерне ревизије, у одређеном периоду након извршене редовне ревизије у сврху утврђивања да ли су реализоване препоруке из ревизорских извјештаја.

³⁶ Ревизије покренуте на захтјев руководиоца институције.

³⁷ У току 2022. године ЈИР МИП БиХ је реализовао више накнадних ревизија него што је то било планирано Годишњим планом ове јединице. Укупно је реализовао 12 накнадних ревизија, од којих су укупно двије планиране Годишњим планом рада ЈИР МИП БиХ.

³⁸ Окончана једна ревизија која је започета у 2021. години.

³⁹ Не располажемо адекватним и прецизним подацима. Подаци из Годишњег извјештаја ЈИР МЦП БиХ нису усклађени с плановима рада ЈИР МЦП који су достављени ЦХЈ.

Р. бр.	ЈИР / институције које су биле предмет ревидирања у извјештајном периоду	Потписана Повеља ИР	Донесен Стратешки план ИР	Донесен Годишњи план ИР	Планиран број редовних ³⁴ и накнадних ³⁵ ревизија у	Реализован број редовних и накнадних ревизија из	Реализован број редовних ИР	Реализован број накнадних ИР	Реализован број <i>ad hoc</i> ³⁶	% извршења редовних и накнадних ревизија из ГП ИР (Колона (7) / (6))
		5.6.								
5.1.	Институција омбудсмана за заштиту потрошача у БиХ	Да	Да	Да	1	1	1	-	-	100%
5.2.	Институт за акредитовање БиХ	Да	Да	Да	1	1	1	-	-	100%
5.3.	Институт за интелектуално власништво БиХ	Да	Да	Да	1	1	1	-	-	100%
5.4.	Канцеларија за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ	Да	Да	Да	1	1	-	1	-	100%
5.5.	Канцеларија за ветеринарство БиХ	Да	Да	Да	1	1	-	1	-	100%
5.6.	Управа БиХ за заштиту здравља биља	Да	Да	Да	1	1	-	1	-	100%
6.	ЈИР Управе за индиректно опорезивање БиХ	Да	Да	Да	6	6	3	3	-	100%
7.	ЈИР Граничне полиције БиХ	Да	Да	Да	4	4	1	3	-	100%
8.	ЈИР Државне агенције за истраге и заштиту – СИПА	Да	Да	Да	4	4	-	4	-	100%
9.	ЈИР Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ	Да	Да	Да	4	4	4	-	-	100%
10.	ЈИР Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података	Да	Да	Да	6	6	3	3	-	100%
11.	ЈИР Службе за заједничке послове институција БиХ	Да	Да	Да	11	9 ⁴⁰	4	5	-	82%
12.	ЈИР Суда БиХ	Подаци наведени 12.1- 12.2.			7	7	4	3	-	100%
12. 1	Суд БиХ	Да	Да	Да	4	4	2	2	-	100%
12. 2	Тужилаштво БиХ	Да	Да	Да	3	3	2	1	-	100%
13.	Централна јединица за интерну ревизију МФТ БиХ – ЈИР МФТ БиХ	Подаци наведени 13.1- 13.5.			5	4	4	*	-	80%
13. 1	Министарство финансија и трезора БиХ	Да	Да	Да	2	1	1	-	-	50%

⁴⁰ Поред наведеног броја ревизија (9), у извјештајном периоду започета је и још једна редовна ревизија која је, услед немогућности располагања комплетном документацијом, одложена за наредни период када се стекну потребни услови за њено провођење.

Р. бр.	ЈИР / институције које су биле предмет ревидирања у извјештајном периоду	Потписана Повеља ИР			Планиран број редовних ³⁴ и накнадних ³⁵ ревизија у	Реализован број редовних и накнадних ревизија из	Реализован број редовних ИР	Реализован број накнадних ИР	Реализован број <i>ad hoc</i> ³⁶	% извршења редовних и накнадних ревизија из ГП ИР (Колона (7) / (6))	
		Донесен Стратешки план	Донесен Годишњи план ИР	Донесен Годишњи план ИР							(3)
13.2	Агенција за статистику БиХ	Да	Да	Да	1	1	1	-	-	100%	
13.3	Дирекција за економско планирање БиХ	Да	Да	Да	1	1	1	-	-	100%	
13.4	Канцеларија координатора за реформу јавне управе у БиХ	Да	Да	Да	1	1	1	-	-	100%	
13.5	*У извјештајном периоду проведене су и активности на праћењу реализације препорука из ревизорских извјештаја сачињених у 2020. и 2021. год. у осам институција (Архив БиХ, АДС, Агенција за ЈН, Агенција за осигурање, Агенција за статистику, Генерални секретаријат СМ БиХ, Меморијални центар Сребреница-Поточари и Уред за законодавство СМ БиХ)										
14.	ЈИР Министарства одбране БиХ	Да	Да	Да	13	13	6	7	-	100%	
15.	ЈИР Министарства правде БиХ	Подаци наведени 15.1-15.3.			5	5	3	2	-	100%	
15.1.	Министарство правде БиХ	Да	Да	Да	2	2	1	1	-	100%	
15.2.	Правобранилаштво БиХ	Да	Да	Да	1	1	1	-	-	100%	
15.3.	Високи судски и тужилачки савјет БиХ	Да	Да	Да	2	2	1	1	-	100%	
16.	ЈИР Министарства комуникација и транспорта	Подаци наведени 16.1-16.3.			5	3*	2*	1	-	66%	
16.1.	Министарство комуникација и транспорта БиХ	Да	Да	Да	2	1	1	-	-	50%	
16.2.	Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ	Да	Да	Да	1	* ⁴¹	*	-	-	30%*	
16.3.	Регулаторна агенција за комуникације БиХ	Да	Да	Да	2	2	1	1	-	100%	
17.	ЈИР Министарства безбједности БиХ	Да	Да	Да	4	2	-	2	-	50%	
18.	ЈИР Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ	Да	Да	Да	7	7	4	3	-	100%	
19.	ИР Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА	Да	Да	Да	6	5	3	2	-	83%	
20.	ЈИР Радио-телевизије БиХ	Да	Да	Да	5	5	2	3	-	100%	
Укупно у 2022. години							61	76 ⁴²	1	-	
							Реализовано укупно 138			-	

⁴¹ У извјештајном периоду је покренута планирана ревизија, али иста није окончана до краја 2022. године.

⁴² У овај број укључене су и накнадне ревизије наведене у табели под редним бројем 1.3. и 13.5.

Р. бр.	ЈИР / институције које су биле предмет ревидирања у извјештајном периоду	Потписана Повеља ИР	Донесен Стратешки план ИР	Донесен Годишњи план ИР	Планиран број редовних ³⁴ и накнадних ³⁵ ревизија у	Реализован број редовних и накнадних ревизија из	ревизија			% извршења редовних и накнадних ревизија из ГП ИР (Колона (7) / (6))
							Реализован број редовних ИР	Реализован број накнадних ИР	Реализован број <i>ad hoc</i> ³⁶	
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)	(9)	(10)	(11)
							ревизија			
Укупно У 2021. ГОДИНИ							74	56	3	-
							133 ревизије			-
Укупно У 2020. ГОДИНИ							50	47	3	-
							100 ревизија			-
Укупно У 2019. ГОДИНИ							44	53	5	-
							102 ревизије			-
Укупно У 2018. ГОДИНИ							73	47	5	-
							125 ревизија			-

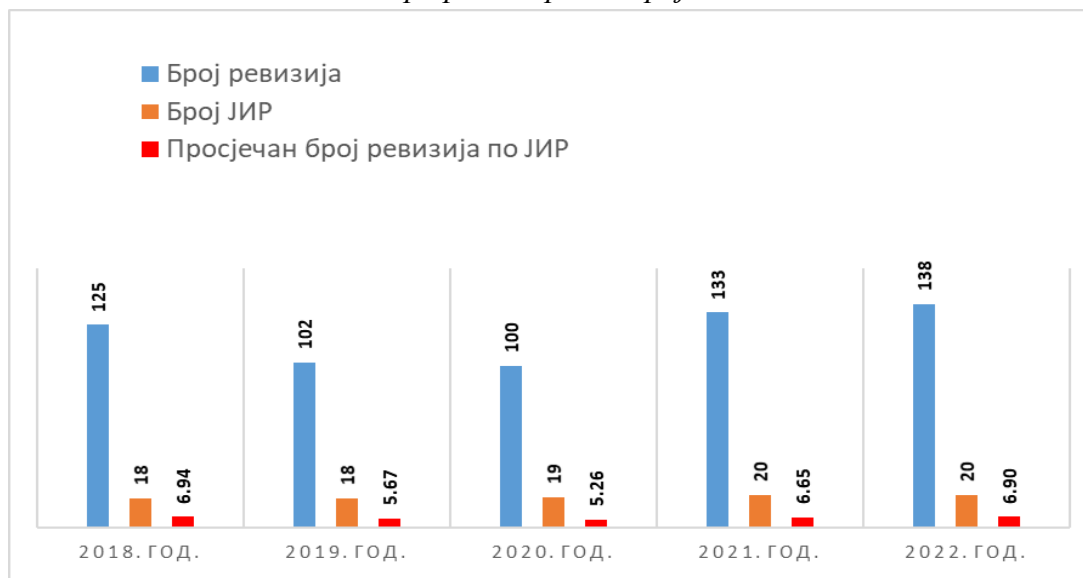
Из претходне табеле уочава се да је у 2022. години 20 јединица интерне ревизије за извјештајни период сачинило укупно 138 ревизорских извјештаја. Од броја укупно извршених ревизија (138), 62 извјештаја се односе на ревизије у којима су ревизори, на основу ревизорских налаза, дали стручно ревизорско мишљење о ревидираним подручјима (61 редовна ревизија и једна *ad hoc* ревизије), док се нешто мало више од половине ревизорских извјештаја (76) односи на накнадне прегледе кроз које је праћена примјена препорука датих у ранијим извјештајима.

У сврху праћења учинка и ефикасности јединица интерне ревизије, у претходној табели наведени су и подаци о броју укупно проведених ревизија из претходна четири годишња консолидована извјештаја које је сачинила ЦХЈ. У наставку наводимо укупан број извршених ревизија према годинама, заједно с подацима о укупном броју успостављених јединица интерне ревизије за предметну годину и врсти ревизија:

- У 2021. години 20 јединица интерне ревизије сачинило је укупно 133 ревизорска извјештаја, од којих су 74 редовне ревизије, три *ad hoc* ревизије и 56 накнадних ревизија;
- У 2020. години 19 јединица интерне ревизије извршило је укупно 100 ревизија, од којих је 50 редовних, три *ad hoc* и 47 накнадних ревизија;
- У 2019. години 18 јединица интерне ревизије извршило је укупно 102 ревизије, од којих су 44 редовне, пет *ad hoc* и 53 накнадне ревизије;
- У 2018. години 18 јединица интерне ревизије извршило је укупно 125 ревизија, од којих су 73 редовне, пет *ad hoc* и 47 накнадних ревизија.

Наредни графички приказ даје преглед на годишњем нивоу укупног броја извршених ревизија, броја успостављених јединица интерне ревизије и просјечног броја извршених ревизија према јединици интерне ревизије, за период 2018 – 2022. година.

Графички приказ број 1.

Из претходног графикона уочава се да је у посматраном петогодишњем периоду најмање извршено ревизија у 2020. години, када је просјечан број извршених ревизија према ЈИР-у износио 5,26 ревизија, док је највећи просјечни број извршених ревизија према ЈИР-у остварен у 2018. години (6,94). Просјечан број извршених ревизија, посматрано према јединици интерне ревизије, за наведени петогодишњи период износи 6,29 ревизија према ЈИР-у (598 ревизија/95 ЈИР; збирни подаци за пет година).

Када се изврши упоредна анализа података о укупном броју извршених ревизија и врстама ревизија (подаци наведени у табели број 2) за посљедње двије извјештајне године (2021. и 2022.), у којим је исти број успостављених јединица интерне ревизије (20), може се констатовати да је у 2022. години дошло до благог повећања укупног броја извршених ревизија у односу на претходну годину и то за 3,76% (са 133 на 138 интерних ревизија). Међутим, када се изузму накнадне ревизије које чине саставни дио ревизорског ангажмана (редовних и *ad hoc* ревизија) у сврху утврђивања да ли су реализоване препоруке и да ли је постигнут жељени ефекат, уочава се да је у извјештајном периоду дошло до смањења броја ревизорских ангажмана са 74 на 61 (за 13⁴³) што у процентима износи 17,6%. Наведено смањење броја редовних ревизија није нимало занемарив податак посебно када се узме у обзир да су скоро све јединице интерне ревизије у потпуности реализовале своје годишње планове рада, што значи да су за извјештајну годину планирале мањи број редовних ревизија у односу на претходну, 2021. годину. Ово су збирни подаци, за свих 20 јединица које су вршиле функцију интерне ревизије у претходне двије године.

⁴³ Подаци се односе само на редовне ревизије, без *ad hoc* ревизија.

Као и у свакој професији очекује се да и интерна ревизија, упоредо с развојем знања, вјештина и искуства особља, унапређује сегмент планирања и организације рада, што ће допринијети већој ефикасности у раду и у коначници повећању броја обављених ревизија и датих препорука, као крајњем резултату рада интерне ревизије.

Регистар повеља интерне ревизије у којем је евидентирано, закључно са 31. 12. 2022. године, укупно 76 повеља, такође води ЦХЈ, што показује да је 19 јединица интерне ревизије потписало са 76 институција БиХ документ којим су руководиоци ових институција упознати с начином рада интерне ревизије, задацима и овлашћењима интерних ревизора, у складу с релевантним прописима. Такође, јединица интерне ревизије у јавном предузећу Радио-телевизији БиХ донијела је у протеклом периоду Повељу интерне ревизије, која је усклађена с текстом Повеље ЦХЈ, те тиме укупан број потписаних повеља у Регистру који води ЦХЈ износи 77.

Подаци према институцијама о броју сачињених извјештаја интерне ревизије и датим препорукама, те подручјима ревидирања у извјештајном периоду, заједно с подацима о броју интерних ревизора у надлежној јединици интерне ревизије дати су у табели број 3.

Табела бр. 3.

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
1.1.	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције у БиХ – ЈИР ПС БиХ		1 редовна ревизија	10	- Спречавање сукоба интереса;
1.2.	Институција омбудсмана за људска права – ЈИР ПС БиХ		1 редовна ревизија	6	- Поступање према жалбама;
1.3.	Парламентарна скупштина БиХ, Агенција за заштиту личних података у БиХ; Централна изборна комисија БиХ и Службени лист БиХ - ЈИР ПС БиХ		Проведено је укупно шест накнадних ревизија, у сврху праћења реализације препорука из извјештаја интерне ревизије сачињених у 2021. години		
2.1.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ – ЈИР МЉП БиХ	2	5 (двје редовне, двје накнадне и једна <i>ad hoc</i> ревизија)	18 препорука	- Грант подршке удружењима националних мањина; - Грант подршке јединицама локалне самоуправе; - Употреба службених возила; - Накнадне ревизије;

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ЈИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ЈИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
2.2.	Институт за нестала лица БиХ – ЈИР МЉП БиХ		2 (једна редовна и једна накнадна)	4 препоруке	- Примјена методологије за прелазак у виши платни разред; - Накнадна ревизија;
2.3.	Фонд за повратак БиХ – ЈИР МЉП БиХ		2 (једна редовна и једна накнадна ревизија)	2 препоруке	- Плаћање обавеза према пројектима из удружених средстава; - Накнадна ревизија;
3.	Министарство иностраних послова БиХ – ЈИР МИП БиХ	3	20 (осам редовних и 12 накнадних ревизија)	48 препорука	- Набавка робе, услуга и радова; - Међународни уговори – ратификација; - Приходи од конзуларних такси и план расхода Генералног конзулата БиХ у Франкфурту; - Приходи од конзуларних такси и план расхода Амбасаде БиХ у Берну; - Припрема буџета; - Успостављање и развој ФУК-а; - Управљање људским ресурсима; - Управљање службеним возилима; - Накнадне ревизије;
4.1.	Агенција за предшколско, основно и средње образовање БиХ – ЈИР МЦП БиХ		1 накнадна ревизија	-	- Накнадна ревизија;
4.2.	Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ – ЈИР МЦП БиХ	3	1 накнадна ревизија	-	- Накнадна ревизија;
4.3.	Министарство цивилних послова БиХ – ЈИР МЦП БиХ		1 редовна ревизија	5	- Обрачун и плаћање трошкова службених путовања;
5.1.	Институција омбудсмана за заштиту потрошача у БиХ – ЈИР МСТЕО БиХ	3 ⁴⁴	1 редовна ревизија	4 препоруке	- Управљање људским ресурсима;
5.2.	Институт за		1	5	- Управљање људским ресурсима;

⁴⁴ До 11. 5. 2022. године у ЈИР МСТЕО БиХ попуњене су биле укупно двије позиције: руководилац ЈИР-а и интерни ревизор. Од наведеног датума попуњена је и преостала систематизована позиција још једног интерног ревизора.

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
	акредитовање БиХ – ЈИР МСТЕО БиХ		редовна ревизија	препорук а	
5.3.	Институт за интелектуално власништво БиХ – ЈИР МСТЕО БиХ		1 редовна ревизија	2 препоруке	- Управљање људским ресурсима;
5.4.	Канцеларија за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди, исхрани и руралном развоју БиХ – ЈИР МСТЕО БиХ		1 накнадна ревизија	-	- Накнадна ревизија;
5.5.	Канцеларија за ветеринарство БиХ – ЈИР МСТЕО БиХ		1 накнадна ревизија	-	- Накнадна ревизија;
5.6.	Управа БиХ за заштиту здравља биља – ЈИР МСТЕО БиХ		1 накнадна ревизија	-	- Накнадна ревизија;
6.	Управа за индиректно опорезивање БиХ - ЈИР УИО БиХ	4	6 (три редовне и три накнадне ревизије)	37 препорука	- Развој система ФУК-а у УИО; - Управљање судским споровима; - Ефикасност праћења резултата покренутих прекршајних и кривичних поступака; - Накнадне ревизије;
7.	Гранична полиција БиХ – ЈИР ГП БиХ	2 ⁴⁵	4 (једна редовна и три накнадне ревизије)	3 препоруке	- Попис имовине, обавеза и потраживања; - Накнадне ревизије;
8.	Државна агенција за истраге и заштиту – ЈИР СИПА БиХ	2	4 накнадне ревизије	-	- Накнадне ревизије које су обухватиле праћење реализације препорука с дужим роком извршења (таквих је 74) и препоруке из ревизорских извјештаја из 2021. године (40 препорука);
9.	Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ – ЈИР ОБА БиХ	2	4 редовне ревизије	3 препоруке	- Обрачун и исплата плата и накнада; - Благајничко пословање; - Људски ресурси; - Закуп пословних простора;
10.	Агенција за идентификациона документа,	2	6 (три редовне и	18 препорука	- Планирање по основу буџетских расхода у регионалним центрима; - Праћење и извјештавање о

⁴⁵ У извјештајном периоду су били смањени капацитети ЈИР ГП, усљед породилског одсуства ревизорке.

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
	евиденцију и размјену података БиХ – ЈИР IDDEEA		три накнадне ревизије)		провођењу директних споразума и конкурентских поступака јавне набавке; - Телеком. чворишта мреже за пренос података – управљање трошковима; - Накнадне ревизије;
11.	Служба за заједничке послове институција БиХ – ЈИР СЗП БиХ	2	9 (четири редовне и пет накнадних ревизија)	46 препорука	- Доступност информација на веб страници СЗП; - Канцеларијско пословање; - Пријем, евидентирање, контрола и плаћање рачуна; - Планирање, набавка и управљање видеонадзором; - Накнадне ревизије;
12.1 .	Суд БиХ – ЈИР Суда БиХ	2	4 (двје редовне и двје накнадне ревизије)	14 препорука	- Обрачун и исплата плата; - Службена путовања; - Накнадне ревизије;
12.2 .	Тужилаштво БиХ – ЈИР Суда БиХ		3 (двје редовне и једна накнадна ревизија)	13 препорука	- Коришћење и одржавање службених возила; - Обрачун и исплата плата, - Накнадна ревизија;
13.1 .	Министарство финансија и трезора БиХ – ЈИР МФТ БиХ	2 (3) ⁴⁶	1 редовна ревизија	3 препоруке	- Реализација Стратегије унапређења управљања јавним финансијама, у дијелу "Планирање и буџет"
13.2 .	Дирекција за економско планирање – ЈИР МФТ БиХ		1 редовна ревизија	3 препоруке	- Управљање ризицима;
13.3 .	Агенција за статистику БиХ – ЈИР МФТ БиХ		1 редовна ревизија	1 препорука	- Управљање ризицима;
13.4.	Канцеларија координатора за реформу јавне управе у БиХ – ЈИР МФТ БиХ		1 редовна ревизија	2 препоруке	- Управљање ризицима;
13.5 .	Архив БиХ, АДС БиХ, Агенција за јавне набавке БиХ,		Праћење реализације препорука из извјештаја интерне ревизије сачињених у 2020. и 2021. години;		

⁴⁶ ЈИР МФТ БиХ је до 17. 10. 2022. године имала попуњене три од правилником предвиђене четири позиције у ЈИР-у. Од 17. 10. 2022. године једном ревизору је престао радни однос због својевољног преласка у другу институцију.

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
	Агенција за осигурање БиХ, Агенција за статистику БиХ, Генерални секретаријат СМ БиХ, Меморијални центар Сребреница-Поточари и Уред за законодавство СМ БиХ – ЈИР МФТ БиХ				
14.	Министарство одбране БиХ – ЈИР МО БиХ	3	13 (шест редовних и седам накнадних ревизија)	31 преорука	<ul style="list-style-type: none"> - Ангажовање лица за обављање повремених и привремених послова; - Евидентирање материјалних средстава у складишним евиденцијама; - Издавање ресурса стационарних комуникацијских чворишта МО БиХ; - Преструктурирање буџета; - Рефундација боловања; - Обрачун и исплата накнада за случај смрти, болести и инвалидности запосленог; - Накнадне ревизије;
15.1	Министарство правде БиХ – ЈИР МП БиХ	2 ⁴⁷	2 (једна редовна и једна накнадна ревизија)	10 преорука	<ul style="list-style-type: none"> - Процес ИТ послова ; - Накнадна ревизија;
15.2	Правобранилаштво БиХ – ЈИР МП БиХ		1 редовна	8 преорука	<ul style="list-style-type: none"> - Процес ФУК-а;
15.3	Високи судски и тужилачки савјет БиХ – ЈИР МП БиХ		2 (једна редовна и једна накнадна ревизија)	8 преорука	<ul style="list-style-type: none"> - Планирање и извршење буџета; - Накнадна ревизија;
16.1	Министарство комуникација и транспорта БиХ – ЈИР МКТ БиХ	1	1 редовна ревизија	6 преорука	<ul style="list-style-type: none"> - Електронско благајничко пословање;
16.2	Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ – ЈИР МКТ		*	-	<ul style="list-style-type: none"> *У извјештајном периоду покренута, али није окончана планирана редовна ревизија "Електронско благајничко пословање"

⁴⁷ У извјештајном периоду у ЈИР МП БиХ попуњена је била само позиција руководиоца ЈИР-а. Од 9. 1. 2023. године попуњена је и једна од двије систематизоване позиције интерног ревизора.

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
	БиХ				
16.3	Регулаторна агенција за комуникације БиХ - ЈИР МКТ БиХ		2 (једна редовна и једна накнадна ревизија)	3 препоруке	- Електронско благајничко пословање; - Накнадна ревизија;
17.	Министарство безбједности БиХ - ЈИР МБ БиХ	1	2 накнадне ревизије	-	- Накнадне ревизије;
18.	Дирекција за координацију полицијских тијела – ЈИР ДКПТ БиХ	2	7 (четири редовне и три накнадне ревизије)	8 препорука	- Планирање и извршење буџета; - Судски поступци и реализација судских одлука; - Попис и отпис имовине, потраживања и обавеза; - Израда и реализација планова и програма рада; - Накнадне ревизије;
19.	Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби - ЈИР БХАНСА	1	5 (три редовне и двије накнадне ревизије)	8 препорука	- Трошкови накнада за превоз; - Попис имовине и обавеза; - Зракопловно информисање – <i>Notam</i> ; - Накнадне ревизије;
20.	Радио-телевизија БиХ – ЈИР БХРТ	2	5 (двије редовне и три накнадне ревизије)	19 препорука	- Јавне набавке; - Приходи и потраживања - Накнадне ревизије;
Укупно у 2022. години		42₄₈	138*	348	У накнадне ревизије укључене су и ревизије наведене под р.бр. 1.3. и 13.5.
Укупно у 2021. години		41₄₉	133**	457	-
Укупно у 2020. години		40	100***	302	-
Укупно у 2019. години		36	102****	308	-
Укупно У 2018. години		35	125*****	455	-
Напомена:					
*Збир од 138 интерних ревизија чини 61 редовна, 76 накнадних и једна <i>ad hoc</i> интерна ревизија.					
**Збир од 133 интерне ревизије чини 74 редовних, 56 накнадних и три <i>ad hoc</i> интерне ревизије.					
***Збир од 100 ревизија чини 50 редовних, 47 накнадних и три <i>ad hoc</i> интерне ревизије.					

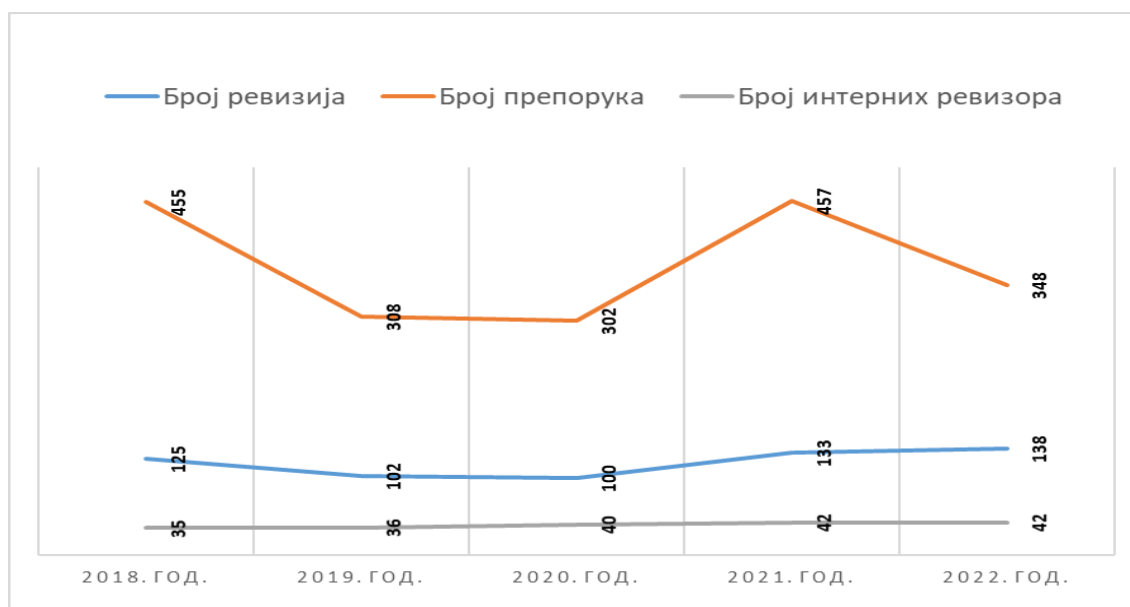
⁴⁸ Односи се на број особља на дан 31. 12. 2022. године и није укључено особље коме је престао радни однос у току године (ИР у МФТ БиХ престао радни однос 17. 10. 2022)

⁴⁹ У овај број (41) није укључен интерни ревизор ЈИР МКТ БиХ коме је престао радни однос у ЈИР-у 12. 9. 2022.

Р. бр.	Назив институције – надлежна ЈИР	Број особља ИР у ЈИР	Број коначних извјештаја интерне ревизије	Број датих препорука и ИР	Теме обухваћене извјештајима интерне ревизије
****Збир од 102 ревизије чини 44 редовне, 53 накнадне и пет <i>ad hoc</i> интерних ревизија.					
*****Збир од 125 ревизија чини 73 редовне, 47 накнадних и пет <i>ad hoc</i> интерних ревизија.					

У претходној табели, поред детаљних података о извршеним ревизијама (број и врста ревизија, подручје ревидирања, број препорука) у извјештајном периоду за сваку од јединица интерне ревизије, садржани су и збирни подаци, на годишњем нивоу, за претходни петогодишњи период о извршеним ревизијама, датим препорукама и интерним ревизорима. Наведени збирни подаци приказани су и у сљедећем графичком приказу.

Графички приказ број 2.

Из претходног графичког приказа уочавају се осцилације у броју укупно извршених ревизија у посматраном петогодишњем периоду, и у броју укупно датих препорука према годинама. Број извршених ревизија се креће у распону од 100 (2020) до 138 (2022), док се број датих препорука креће у распону од 308 (2019) до 457 препорука колико је укупно дато у 2021. години.

Може се претпоставити да су на наведене осцилације утицале ванредне околности узроковане пандемијом вируса корона која је утицала на рад запослених у периоду 2020-2021. године, али и значајна флукуација запослених у јединицама интерне ревизије, која је била евидентна у посматраном петогодишњем периоду. Наиме, према подацима из регистра јединица интерне ревизије и интерних ревизора које води ЦХЈ, у протеклих пет година за девет запослених је престао радни однос, док је 16 новозапослених у јединицама интерне ревизије (односи се на период 2018-2022).

У посматраном пеироду евидентан је очекиван тренд раста броја ревизора према годинама. Са 35 ревизора у 2018. години, број ревизора је повећан на 42 у 2022. години, што представља укупно повећање у петогодишњем периоду за седам ревизора или у процентимна за 20%. У 138 извјештаја интерне ревизије сачињених у току 2022, од којих је 61 редовна и једна *ad hoc* ревизија, дато је 348 препорука од стране 20 јединица интерне ревизије, колико их је укупно и успостављено закључно са 31. 12. 2022. године. Генерално, највећи број препорука које су интерни ревизори у својим извјештајима у 2022. години дали односи се на препоруке у вези са:

- унапређењем процеса финансијског управљања и контроле,
- планирањем и извршењем буџета,
- процесом јавних набавки и реализацијом уговора на основу јавних набавки и
- областима везаним за специфичности пословања институција.

Степен реализације препорука датих у извјештајима интерне ревизије у 2021. години према институцијама приказан је у наредној табели, док ће подаци о степену реализације препорука датих у 2022. години бити доступни, након истека рока за њихову реализацију, у Годишњем консолидованом извјештају интерне ревизије за 2023. годину.

Табела бр. 4

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне	Број реализованих препорука ИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване	Коментар
1.	Парламентарна скупштина БиХ (ЈИР ПС БиХ)	2021	16	1	6%	12	75%	1	2	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	Агенција за превенцију корупције и координацију борбе против корупције (ЈИР ПС БиХ)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	10	-	-	-	-	10	-	-
3.	Агенција за заштиту личних података у БиХ (ЈИР ПС БиХ)	2021	1	1	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
4.	Централна изборна комисија БиХ (ЈИР ПС БиХ)	2021	19	4	21%	10	53%	5	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
5.	Институција омбудсмана за људска права БиХ (ЈИР ПС БиХ)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	6	-	-	-	-	6	-	-

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне	Број реализованих препорука ИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване	Коментар
6.	Службени лист БиХ (ЈИР ПС БиХ)	2021 .	8	7	88%	-	-	1	-	-
		2022 .	-	-	-	-	-	-	-	-
7.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ (ЈИР МЉП БиХ)	2021 .	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2022 .	18	4	22%	3	17%	5	6	-
8.	Фонд за повратак БиХ (ЈИР МЉП БиХ)	2021 .	1	1	100%	-	-	-	-	-
		2022 .	2	2	100%	-	-	-	-	-
9.	Институт за нестала лица БиХ (ЈИР МЉП БиХ)	2021 .	10	2	20%	5	50%	1	2	-
		2022 .	4	2	50%	1	25%	1	-	-
10.	Министарство иностраних послова БиХ (ЈИР МИП БиХ)	2021 .	39	21	54%	2	5,1%	-	16	-
		2022 .	48	12	25%	10	21%	14	12	-
11.	Агенција за предшколско, основно и средње образовање у БиХ (ЈИР МЦП БиХ)	2021 .	8	8	100%	-	-	-	-	-
		2022 .	-	-	-	-	-	-	-	-
12.	Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност БиХ (ЈИР МЦП БиХ)	2021 .	7	7	100%	-	-	-	-	-
		2022 .	-	-	-	-	-	-	-	-
13.	Министарство цивилних послова БиХ (ЈИР МЦП БиХ)	2021 .	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022 .	5	-	-	-	-	5	-	-
14.	Институција омбудсмана за заштиту потрошача у БиХ (ЈИР МСТЕО БиХ)	2021 .	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022 .	4	-	-	-	-	4	-	-
15.	Институт за акредитовање БиХ (ЈИР МСТЕО БиХ)	2021 .	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022 .	5	-	-	-	-	5	-	-
16.	Институт за интелектуално	2021 .	-	-	-	-	-	-	-	-

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне	Број реализованих препорука ИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване	Коментар
	власништво БиХ (ЈИР МСТЕО БиХ)	2022	2	-	-	-	-	2	-	-
17.	Канцеларија за хармонизацију и координацију система плаћања у пољопривреди и руралном развоју БиХ (ЈИР МСТЕО БиХ)	2021	2	-	-	1	50%	-	1	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
18.	Канцеларија за ветеринарство БиХ (ЈИР МСТЕО БиХ)	2021	7	3	43%	2	29%	-	2	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
19.	Управа БиХ за заштиту здравља биља (ЈИР МСТЕО БиХ)	2021	2	1	50%	-	-	-	1	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
20.	Управа за индиректно опорезивање БиХ (ЈИР УИО БиХ)	2021	73	41	56%	1	1,4%	31	-	-
		2022	37	-	-	-	-	37	-	-
21.	Гранична полиција БиХ (ЈИР ГП БиХ)	2021	17	8	47%	3	17%	-	6	-
		2022	3	-	-	-	-	3	-	-
22.	Државна агенција за истраге и заштиту (ЈИР СИПА БиХ)	2021	40	27	68%	5	12%	-	8	-
		2022	У извјештајном периоду проведене су накнадне ревизије у сврху праћења реализације за укупно 114 препорука ИР-а (40 датих у 2021. години и 74 препоруке из ранијих ревизорских извјештаја са дужим роком реализације).							
23.	Обавјештајно-безбједносна агенција (ЈИР ОБА БиХ)	2021	3	3	100%	-	-	-	-	-
		2022	3	3	100%	-	-	-	-	-
24.	Агенција за идентификациона документа, евиденцију и размјену података (ЈИР IDDEEA БиХ)	2021	23	22	96%	1	4%	-	-	-
		2022	18	6	33,3 %	1	5,6%	8	3	-
25.	Служба за заједничке послове институција БиХ (ЈИР СЗП БиХ)	2021	44	10	23%	13	29%	11	10	-
		2022	46	-	-	-	-	46	-	-
26.	Суд БиХ (ЈИР Суда БиХ)	2021	2	2	100%	-	-	-	-	-

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне	Број реализованих препорука ЈИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ЈИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ЈИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване	Коментар
		2022	14	11	79%	-	-	3	-	-
27.	Тужилаштво БиХ (ЈИР Суда БиХ)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	13	2	15%	-	-	11	-	-
28.	Министарство финансија и трезора БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021	5	3	60%	-	-	1	1	-
		2022	3	-	-	-	-	3	-	-
29.	Генерални секретаријат Савјета министара БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021	2	1	50%	-	-	-	1	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
30.	Агенција за статистику БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	1	-	-	-	-	1	-	-
31.	Дирекција за европске интеграције БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021	3	3	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
32.	Агенција за јавне набавке БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021	4	4	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
33.	Агенција за осигурање у БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021	3	3	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
34.	Меморијални центар Сребреница – Поточари (ЈИР МФТ БиХ)	2021	6	6	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
35.	Одбор државне службе за жалбе (ЈИР МФТ БиХ)	2021	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
36.	Архив БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021	2	1	50%	1	50%	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
37.	Канцеларија координатора за реформу јавне управе	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	2	-	-	-	-	2	-	-

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне	Број реализованих препорука ИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване	Коментар
	(ЈИР МФТ БиХ)	.								
38.	Уред за законодавство Савјета министара БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021	7	2	29%	4	57%	-	1	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
39.	Агенција за државну службу БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021	2	2	100%	-	-	-	-	-
		2022	-	-	-	-	-	-	-	-
40.	Дирекција за економско планирање БиХ (ЈИР МФТ БиХ)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	3	3	100%	-	-	-	-	-
41.	Министарство одбране БиХ (ЈИР МО БиХ)	2021	32	3	9%	12	37%	7	10	-
		2022	31	-	-	-	-	31	-	-
42.	Министарство правде БиХ (ЈИР МП БиХ)	2021	5	5	100%	-	-	-	-	-
		2022	10	6	60%	-	-	4	-	-
43.	Правобранилаштво БиХ (ЈИР МП БиХ)	2021	4	2	50%	2	50%	-	-	-
		2022	8	-	-	-	-	8	-	-
44.	Високи судски и тужилачки савјет БиХ (ЈИР МП БиХ)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	8	7	88%	-	-	1	-	-
45.	Министарство комуникација и транспорта БиХ (ЈИР МКТ БиХ)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	6	-	-	-	-	6	-	-
46.	Дирекција за цивилно ваздухопловство БиХ (ЈИР МКТ БиХ)	2021	-	-	-	-	-	-	-	-
		2022	*	-	-	-	-	-	-	* Покренута ревизија, али није окончана у извјештајном периоду.
47.	Регулаторна агенција за комуникације БиХ (ЈИР МКТ БиХ)	2021	10	7	70%	-	-	-	3	-
		2022	3	-	-	-	-	3	-	-
48.	Министарство безбједности БиХ	2021	6	2	33%	4	67%	-	-	-

Р. бр.	Назив институције (надлежна ЈИР)	Година	Број датих препорука интерне ревизије	Број реализованих препорука ИР	Реализоване препоруке у %	Број нереализованих препорука ИР	Нереализоване препоруке у %	Број препорука ИР којима није истекао рок за реализацију	Дјелимично реализоване	Коментар
	(ЈИР МБ БиХ)	2022	-	-	-	-	-	-	-	-
49.	Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ (ЈИР ДКПТ БиХ)	2021	11*	1	9%	4	36%	-	1	Напомена: за пет препорука ИР није могла утврдити статус због несарадње надлежне организационе јединице
		2022	8	-	-	-	-	8	-	-
50.	Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби (ЈИР БХАНСА)	2021	7	6	86%	1	14%	-	-	-
		2022	8	-	-	-	-	8	-	-
51.	Радио-телевизија БиХ (ЈИР БХРТ)	2021	23	2	9%	20	87%	1	-	-
		2022	19	-	-	-	-	19	-	-
Укупно у 2021. години			45 7	22 6	49,5%	10 3	22,5%	59	65	За пет препорука није утврђен статус (погледати напомену под р.бр.49)
Укупно у 2022. години			34 8	58	-	15	-	254	21	-

У Табели бр. 4 приказани су подаци о укупном броју датих препорука и степену њихове реализације за сваку од институција у којој је вршена интерна ревизија у протекле двије године.

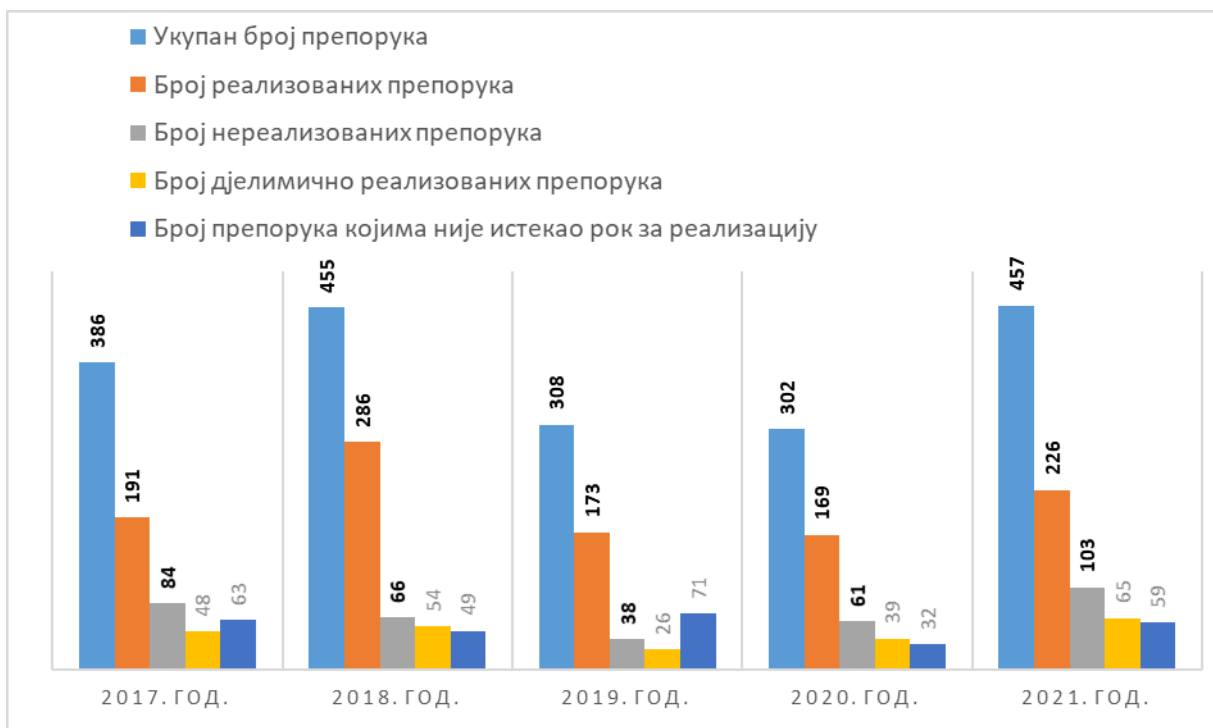
С обзиром на то да за већину препорука датих у 2022. години није истекао рок за реализацију, не може се израчунати коначан проценат учешћа реализованих и нереализованих препорука у укупном броју датих препорука за ову годину. Степен реализације ових препорука (из 2022) биће утврђен у наредном периоду.

На основу података из претходне табеле за 2021. годину уочава се да је 50% укупно датих препорука реализована (226 препорука), док је дјелимично реализовано 65 препорука (14,2%), а за 59 препорука (у процентима 12,9%) још увијек није истекао рок за реализацију и за исте ће у наредном периоду бити утврђен степен реализације. Најслабија реализација препорука интерне ревизије у 2021. години забиљежена је у јавном предузећу Радио-телевизија БиХ (БХРТ), са процентом нереализованих препорука од чак 87%.

Процент нереализованих препорука у укупном броју препорука (457) датих у 38 институција БиХ, у којима је у 2021. години проведена редовна ревизија и дате препоруке, износи 22,5%.

На основу података из овог Извјештаја, као и годишњих консолидованих извјештаја интерне ревизије за 2018, 2019, 2020. и 2021. годину, који су доступни на интернет страници МФТ БиХ у дијелу који се односи на ЦХЈ, у наредном графикону приказани су подаци о реализацији препорука, збирно, за све институције, на годишњем нивоу за период 2017 – 2021. година.

Графички приказ број 3.

У сврху јаснијег сагледавања бројчаних података који су презентовани на претходном графикону, у наставку су исказани процентуални износи реализованих и нереализованих препорука, према годинама.

- Година 2017: реализованих препорука је 49,5% (191/386), а нереализованих 21,8% (84/386);
- Година 2018: реализованих препорука је 62,8% (286/455), а нереализованих 14,5% (66/455);
- Година 2019: реализованих препорука је 56,2% (173/308), а нереализованих 12,3% (38/308);
- Година 2020: реализованих препорука је 56% (169/302), а нереализованих 20% (61/302);
- Година 2021: реализованих препорука је 49,5% (226/457), а нереализованих 22,5% (103/457).

Напомињемо да претходно наведени подаци који се односе на степен реализације препорука нису коначни. Наиме, из графичког приказа се види да у свакој од посматраних година за одређени број препорука није истекао рок за реализацију. Подацима о статусу њихове реализације (препоруке за које је утврђен дужи рок, некад и вишегодишњи период провођења) ЦХЈ не располаже. Очекујемо да ће примјена PIFC апликације олакшати интерној ревизији праћење и извјештавање о реализацији препорука, а ЦХЈ омогућити израду свеобухватних и потпуних консолидованих извјештаја који ће садржавати и податке о статусу реализације препорука, које имају дужи рок реализације.

4.4. Преглед успостављања и развоја система интерне ревизије институција БиХ

На основу претходно наведених података може се констатовати да је у досадашњем развоју система интерне ревизије у институцијама БиХ постигнут напредак у смислу да се функција и улога интерне ревизије све јасније препознају у институцијама БиХ, као дио укупног система интерних финансијских контрола јавног сектора БиХ.

Функција интерне ревизије у институцијама БиХ јасно је дефинисана и утемељена Законом о интерној ревизији институција БиХ, те у једнообразној и усаглашеној методологији рада за интерне ревизоре, која укључује и Стандарде интерне ревизије.

Начин организације јединица интерне ревизије у институцијама БиХ базиран је на децентрализованом моделу који је заснован на принципима "3Е" (економичност, ефективност и ефикасност), с јасно дефинисаним надлежностима јединица интерне ревизије у погледу вршења функције интерне ревизије у институцијама БиХ.

Етичким кодексом интерних ревизора у институцијама БиХ, Повелом интерне ревизије, Приручником за интерну ревизију, Стандардима интерне ревизије и Споразумом о вршењу функције интерне ревизије дефинисана су, у институцијама БиХ, основна начела и односи пружаоца услуга – интерних ревизора и руководиоца јединица интерне ревизије, с једне и корисника услуга интерне ревизије – менаџмента институција, с друге стране.

Услови за запошљавање интерних ревизора и руководиоца јединица интерне ревизије у институцијама БиХ темеље се на идентичним општим и додатним условима за запошљавање интерних ревизора у свакој од институција БиХ. Сви запослени интерни ревизори у институцијама БиХ испуњавају услове прописане Законом о интерној ревизији институција БиХ и Правилником о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ. Такође, у систему интерне ревизије институција БиХ омогућено је поштовање принципа "иста плата за исти или сличан посао", а који подразумијева да запослени у институцијама Босне и Херцеговине који обављају исте или сличне послове примају исту основну плату, односно да ће се радна мјеста из различитих институција Босне и Херцеговине на којима се обављају слични послови сврстати у

исти платни разред. Управо таква су радна мјеста интерних ревизора и руководилаца јединица интерне ревизије.

У Табели бр. 5 дат је преглед предузетих активности, у периоду до 31. 12. 2022. године, на успостављању јединица интерне ревизије од стране институција БиХ, које су обавезне успоставити интерну ревизију, као и преглед кадровске попуњености интерне ревизије у овим институцијама.

Табела бр. 5

Р. бр.	Назив институције	Приједлог Правилника о ун. орг. достављен	Добијена сагласност ЦХЈ	Правилник упућен СМ БиХ на усвајање	СМ БиХ усвојио Правилник о ун.орг.	Правилником одобрени број извршилаца у ЈИР	Попуњено особље у ЈИР до 31.12.2022.	% попуњености ЈИР	Коментар
1.	Парламентарна скупштина БиХ	Да	Да	Да	Да	2	2	100%	-
2.	Министарство за људска права и избјеглице БиХ	Да	Да	Да	Да	2	2	100%	-
3.	Министарство иностраних послова БиХ	Да	Да	Да	Да	3	3	100%	-
4.	Министарство цивилних послова БиХ	Да	Да	Да	Да	3	3*	100%	*Од 1. 4. 2022. у потпуности попуњена ЈИР.
5.	Министарство спољне трговине и економских односа БиХ	Да	Да	Да	Да	3	3*	100%	*Од 11. 5 .2022. у потпуности попуњена ЈИР
6.	Управа за индиректно опорезивање БиХ	Да	Да	Да	Да	4	4	100%	-
7.	Гранична полиција БиХ	Да	Да	Да	Да	2	2	100%	-
8.	Државна агенција за истраге и заштиту – СИПА	Да	Да	Да	Да	2	2	100%	-
9.	Обавјештајно-безбједносна агенција БиХ	Да	Да	Да	Да	2	2	100%	-
10.	Агенција за идентификационе документе, евиденцију и размјену података БиХ – IDDEEA	Да	Да	Да	Да	2	2	100%	-
11.	Служба за	Да	Да	Да	Да	2	2	100%	-

Р. бр.	Назив институције	Приједлог Правилника о ун. орг. достављен	Добијена сагласност ЦХЈ	Правилник упућен СМ БиХ на усвајање	СМ БиХ усвојио Правилник о ун.орг.	Правилником одобрени број извршилаца у ЈИР	Попуњено особље у ЈИР до 31.12.2022.	% попуњености ЈИР	Коментар
	заједничке послове институција БиХ								
12.	Суд БиХ	Да	Да	*	*	2	2	100%	*Суд БиХ није обавезан доставити Савјету министара БиХ правилник на усвајање.
13.	Министарство финансија и трезора БиХ	Да	Да	Да	Да	4	2*	50%	*До 17. 10. 2022. попуњене су биле три позиције (Руководилац ЈИР-а и два интерна ревизора) ⁵⁰
12.	Министарство одбране БиХ	Да	Да	Да	Да	4	3*	75%	*Упражњена позиција руководиоца ЈИР-а ⁵¹
13.	Министарство правде БиХ	Да	Да	Да	Да	3	1*	33,3%	*Упражњене двије позиције интерног ревизора ⁵²
16.	Министарство комуникација и транспорта БиХ	Да	Да	Да	Да	2	1*	50%	*Упражњена позиција интерног ревизора ⁵³
17.	Министарство безбједности БиХ	Да	Да	Да	Да	2	1*	50%	*Упражњена позиција руководиоца ЈИР-а
18.	Дирекција за координацију полицијских тијела	Да	Да	Да*	Не	2* *	2* *	**	*Правилник у процедури измјене. **Попуњене двије позиције интерног ревизора на основу важећег правилника који није усклађен с прописима из области ИР-а ⁵⁴
19.	Агенција за пружање услуга у	Не	Не	Не	Не	-	1*	-	*Попуњена позиција интерног ревизора на основу важећег

⁵⁰ Једном интерном ревизору у ЈИР МФТ БиХ престао је радни однос 17. 10. 2022. године због својевољног преласка у другу институцију.

⁵¹ У извјештајном периоду покренута конкурсна процедура за попуњавање упражњене позиције руководиоца ЈИР МО БиХ. До краја извјештајног периода иста није окончана.

⁵² ЦХЈ је у току израде ГКИ ИР обавјештена да је од 9. 1. 2023. године попуњена позиција једног интерног ревизора – Обавјештење ЈИР МП БиХ од 23. 1. 2023. године.

⁵³ Од 12. 9. 2021. године попуњена само позиција руководиоца ЈИР-а. Интерном ревизору престао радни однос због преласка у другу институцију.

⁵⁴ Правилником на који је ЦХЈ дала сагласност предвиђене су укупно двије позиције и то: руководиоца ЈИР-а и интерни ревизор.

Р. бр.	Назив институције	Приједлог Правилника о ун. орг. достављен	Добијена сагласност ЦХЈ	Правилник упућен СМ БиХ на усвајање	СМ БиХ усвојио Правилник о ун.орг.	Правилником одобрени број извршилаца у ЈИР	Попуњено особље у ЈИР до 31.12.2022.	% попуњености ЈИР	Коментар
	ваздушној пловидби – БХАНСА								Правилника који није усклађен с прописима из области ИР-а ⁵⁵
20.	Радио-телевизија БиХ	Да	Да	-*	-*	2	2	100%	*РТБиХ није обавезна достављати СМ БиХ правилник на сагласност.

Из претходне табеле видимо да је, закључно са 31. 12. 2022. године, укупно 18 од 20 организација окончало процедуру измјене правилника о унутрашњој организацији и успоставило интерну ревизију у складу с прописима из области интерне ревизије, док укупно 13 организација⁵⁶ има у потпуности кадровски попуњену јединицу интерне ревизије.

Успостављање јединица интерне ревизије у складу с прописима из области интерне ревизије, што подразумијева усклађивање описа послова и услова за запошљавање особља интерне ревизије, те њихово квалитетно кадровско попуњавање неопходни су предуслови за даљи напредак у развоју и унапређивању функције интерне ревизије у институцијама БиХ.

Кадровска непопуњеност јединица интерне ревизије вишеструко утиче на стање и функционисање система интерне ревизије и то, с једне стране тако што смањује број и обим извршених ревизорских ангажмана, а с друге стране, што онемогућава досљедно поштовање Стандарда интерне ревизије који јасно дефинишу начин функционисања интерне ревизије, те уједно представљају и основ за оцјену квалитета рада интерне ревизије. У сврху процјене ефективности и ефикасности активности интерне ревизије и идентификовања могућности за њено унапређење, Стандарди интерне ревизије налажу доношење и одржавање Програма обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије који, између осталог, обухвата и стални надзор учинка активности интерне ревизије од стране руководиоца јединице интерне ревизије⁵⁷, као и екстерно оцјењивање од стране квалификованог, независног оцјењивача или тима оцјењивача, које се проводи бар једном у пет година. Екстерно оцјењивање интерне ревизије може дати праве резултате само у јединицама интерне ревизије, које су у потпуности

⁵⁵ БХАНСА је обавезна, у складу са Одлуком о измјенама и допунама Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије ("Службени гласник БиХ", број 69/17), ускладити Правилник о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију с релевантним прописима.

⁵⁶ У овај број је укључено и јавно предузеће Радио-телевизија БиХ, које је у протеклом периоду успоставило и попунило јединицу интерне ревизије, у складу с релевантним прописима.

⁵⁷ Поред сталног надзора учинка активности интерне ревизије, интерна оцјењивања укључују, према Стандардима интерне ревизије, и периодична самооцјењивања или оцјењивања која врше друга лица из организације која имају довољно познавања праксе интерне ревизије.

попуњене, тј. имају руководиоца јединице интерне ревизије и једног или више интерних ревизора.

4.5. Преглед примјене методологије рада и учинка јединица интерне ревизије институција БиХ

Кроз годишње извјештаје, јединица интерне ревизије институција БиХ и на основу сталне комуникације с руководиоцима јединица интерне ревизије и интерним ревизорима, која се одвија кроз састанке, обуке, издавање мишљења и обавјештења на упите, ЦХЈ врши, у складу с Правилником о провођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине⁵⁸ и користећи препоруке из Водича за оцјену квалитета интерне ревизије у јавном сектору⁵⁹, надзор над поштовањем методологије рада интерне ревизије и прати учинак јединица за интерну ревизију институција БиХ. Резултативеденог надзора за извјештајни период наведени су у оквиру тачке 5. овог Извјештаја.

Напомињемо да наведена контрола коју проводи ЦХЈ, а која се одвија кроз континуирани увид у начин рада интерне ревизије на основу доступних података, није замјена за прописане повремене екстерне оцјене које требају проводити квалификовани независни оцјењивачи изван организације, како је то дефинисано Законом о интерној ревизији институција БиХ, Стандардима интерне ревизије и Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ. Како је ЦХЈ незаобилазан дио система интерне ревизије и као тијело које је одговорно за израду и провођење методологије интерне ревизије, увид у квалитет рада јединица интерне ревизије који врши ЦХЈ не може се сматрати у потпуности независним али се исти проводи ради давања смјерница и препорука за унапређење рада јединица интерне ревизије.

Такође, на основу расположивих података, а у складу с критеријумима дефинисаним Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ, ЦХЈ је донијела План за обављање периодичног прегледа квалитета у 2023. години (број: 02-1-16-7-169-1/22 од 13. 6. 2022. године) којег је објавила на интернет страници Министарства финансија и трезора БиХ у дијелу који се односи на ЦХЈ.

У наредном табеларном прегледу дати су подаци, које су у својим годишњим извјештајима доставиле јединице интерне ревизије, о поштовању и примјени прописане методологије рада, Етичког кодекса и Стандарда интерне ревизије током вршења интерне ревизије од стране интерних ревизора у јединицама интерне ревизије институција БиХ. Такође, дати су и подаци о провођењу интерне и екстерне оцјене

⁵⁸ Одлука о доношењу Правилника објављена у "Службеном гласнику БиХ" број 74/21.

⁵⁹ Водич је издат у марту 2016. године од стране Заједнице праксе за интерну ревизију (IACOP) мреже за Управљање јавном потрошњом – учење уз међусобну подршку (PEMPAL-a), која је покренута од стране Свјетске банке 2006. године и обухвата 21 земљу, доступан на www.pempal.org.

квалитета и о сарадњи јединица интерне ревизије с Канцеларијом за ревизију институција БиХ.

Табела бр. 6

Р. бр.	Назив ЈИР	Рад у складу са Приручником	Поштовање Стандарда интерне	Поштовање Етичког кодекса	Интерна оцјена квалитета	Стални надзор у току вршења ревизија	Екстерна оцјена квалитета	Достављен ЦХЈ Извјештај о програму обезбјеђења и управљања квалитетом	Сарадња са Канцеларијом за ревизију институција	Коментар
1.	ЈИР Парламентарне скупштине БиХ	Да	Да	Да	Да	Да	Не	Не	Да	-
2.	ЈИР Министарства за људска права и избјеглице БиХ	Да	Да	Да	Да	Да	На	Да	Да	-
3.	ЈИР Министарства иностраних послова БиХ	Да	Да	Да	Да	Да	Не	Да	Да	-
4.	ЈИР Министарства цивилних послова БиХ	Дјел имично	Да	Да	Да	Да	Не	Да	Да	-
5.	ЈИР Министарства спољне трговине и економских односа БиХ	Да	Да	Да	Да	Да	Не	Да	Да	-
6.	ЈИР Управе за индиректно опорезивање БиХ	Да	Да	Да	Да	Да	Да*	Да	Да	*Екстерна оцјена проведена у 2020. год. у оквиру <i>Twining light</i> пројекта ЕУ
7.	ЈИР Граничне полиције БиХ	Да	Да	Да	Да	Да	Не	Да	Да	-
8.	ЈИР Државне агенције за истраге и заштиту	Да	Да	Да	Да	Да	Не	Да	Да	-
9.	ЈИР Обавјештајно-безбједоносне агенције	Да	Да	Да	Дјел имично *	Да	Не	Не	Да	*Проводи се стални надзор активности ИР
10.	ЈИР Агенције за идентификациона документа, евиденцију и размјену података	Да	Да	Да	Да	Да	Не	Да	Да	-
11.	ЈИР Службе за заједничке послове институција БиХ	Да	Да	Да	Да	Да	Не	Да	Да	-
12.	ЈИР Суда БиХ	Да	Да	Да	Да	Да	Не	Да	Да	-
13.	ЦЈИР Министарства финансија и трезора	Да	Да	Да	Да	Да	Не	Не	Да	-

Р. бр.	Назив ЈИР	Рад у складу са Привучником	Поштовање Стандарда интерне	Поштовање Етичког кодекса	Интерна оцјена квалитета	Стални надзор у току вршења ревизија	Екстерна оцјена квалитета	Достављен ЦХЈ Извјештај о програму обезбјеђења и управљања квалитетом	Сарадња са Канцеларијом за ревизију институција	Коментар
14.	ЈИР Министарства одбране БиХ	Да	Да	Да	Да*	Да	Не	Не	Да	*Стални надзор и праћење учинка се континуирано проводе
15.	ЈИР Министарства правде БиХ	Да	Да	Да	Да	Да	Не	Да	Да	-
16.	ЈИР Министарства комуникација и транспорта БиХ	Да	Да	Да	Да	Да	Не	Да	Да	-
17.	ЈИР Министарства безбједности БиХ	Да	Да	Да	Не*	Да	Не	Не	Да	*Није попуњена позиција руководиоца ЈИР-а који је надлежан за интерно оцјењивање у складу с Стандардима ИР-а.
18.	ЈИР Дирекције за координацију послицијских тијела БиХ	Да	Да	Да	Не*	Дјелимично*	Не	Да	Да	*Није попуњена позиција руководиоца ЈИР-а, те стога нису створени услови за провођење интерне оцјене, а надзор се проводи у мјери у којој је то могуће.
19.	ЈИР Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА	Да	Да	Да	*	*	Не	Не	.. ⁶⁰	*Није систематизована нити попуњена позиција руководиоца ЈИР-а, те стога нису створени услови за досљедно провођење интерне оцјене квалитета.
20.	ЈИР Радио-телевизије БиХ	Да	Да	Да	Да	Да	Не	Да	.. ⁶¹	-

⁶⁰ Према Закону о БХАНСА-и, ревизију врши независна ревизорска агенција. Канцеларија за ревизију институција БиХ није обавезна да врши ревизију у БХАНСА-и.

⁶¹ У складу са Законом о јавном РТВ сервису БиХ, БХРТ има обавезу ангажовања једном годишње независне ревизорске куће за обављање ревизије финансијских извјештаја, док Канцеларија за ревизију институција БиХ врши ревизију искључиво након закључка Парламентарне скупштине БиХ или Дома народа ПС БиХ.

Из претходне табеле уочава се да су интерни ревизори у свим јединицама интерне ревизије у току провођења ревизорских ангажмана поштовали и придржавали се прописане методологије рада, Стандарда интерне ревизије и Етичког кодекса.

Међутим, када је ријеч о примјени прописа из области контроле квалитета уочава се да укупно шест од 20 јединица интерне ревизије институција БиХ није доставило ЦХЈ извјештај о програму обезбјеђења и унапређења квалитета, а што су обавезни сходно Правилнику о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ.

Додатно, када је ријеч о провођењу интерне оцјене квалитета и сталног надзора над ревизорским ангажманом⁶² које, према Стандардима интерне ревизије и прописаној методологији рада, врши руководиоца јединице интерне ревизије, из претходне табеле уочава се да наведене процедуре у појединим јединицама нису уопште или су само дјелимично провођене. Наиме, према подацима добијеним у годишњим извјештајима, у јединицама интерне ревизије које су у потпуности кадровски попуњене вршена је у извјештајном периоду у потпуности или дјелимично интерна оцјена квалитета и надзор над ревизорским ангажманом, у складу с методологијом дефинисаном Приручником за интерну ревизију и Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ, док је у јединицама интерне ревизије које имају само једног интерног ревизора онемогућено досљедно провођење прописаних процедура.

Провођење сталног надзора над обављањем ревизорског ангажмана и интерно оцјењивање подразумијевају стално праћење активности и учинка интерне ревизије, као и периодично самооцјењивање, како би се осигурала усклађеност с Етичким кодексом и Стандардима интерне ревизије, а тиме осигурало и остварење циљева, захтјевани квалитет рада и унапређење активности интерне ревизије. Наведене активности подразумијевају и доношење програма обезбјеђења и унапређења квалитета који је обавезан сачинити и одржавати руководиоца јединице интерне ревизије, у складу са Стандардима интерне ревизије и Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ. Евиденција о обављеном надзору над провођењем ревизорских ангажмана и извршеном интерном и екстерном оцјењивању, као и прегледима које проводи ЦХЈ, документује се и чува, а резултати извршених оцјењивања саопштавају се руководиоцу институције и ЦХЈ приликом подношења годишњег извјештаја о раду, у форми Извјештаја о програму обезбјеђења и унапређења квалитета, у складу с Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ. Анализа података о достављеним извјештајима садржана је у тачки 5. овог Извјештаја

Када је ријеч о екстерној оцјени квалитета, у протеклом периоду само је у једној јединици извршен овај вид процјене усклађености њеног функционисања са Стандардима интерне ревизије. У току 2020. године у Јединици интерне ревизије

⁶² Начин провођења сталног надзора над ревизорским ангажманом, који чини саставни дио интерног оцјењивања, детаљно је описан у Приручнику за интерне ревизоре у институцијама БиХ и Правилнику о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ.

Управе за индиректно опорезивање БиХ проведена је, у оквиру *Twinning light* пројекта "Подршка развоју ефективне интерне контроле и ревизорског окружења у УИО БиХ" финансираног од стране Европске уније, екстерна оцјена квалитета функције интерне ревизије⁶³.

Напомињемо да екстерна оцјена квалитета, према Стандардима интерне ревизије, мора бити проведена од стране квалификованог, независног оцјењивача или тима оцјењивача који су изван организације, уз поштовање одредби Правилника⁶⁴ којим је дефинисан начин и процедура избора екстерног оцјењивача.

Све јединице интерне ревизије, које су успостављене у институцијама БиХ у којим Канцеларија за ревизију институција БиХ врши ревизију⁶⁵, констатовале су да су сарађивале с ревизорима Канцеларије за ревизију институција БиХ, кроз размјену ревизорске документације и ревизорских извјештаја, и кроз подршку провођењу датих препорука за унапређење система РИФС-а.

На основу наведених података посебно истичемо податак да, у јединицама интерне ревизије које нису кадровски у потпуности попуњене, ангажовања интерних ревизора нису надзирана и усмјеравана на одговарајући начин, а што је неопходно како би се обезбједило остварење циљева, осигурање квалитета и развој запослених, како је то предвиђено релевантним прописима.

Узимајући у обзир искуства других земаља у провођењу контроле квалитета, те уважавајући одређене специфичности јединица интерне ревизије у институцијама БиХ⁶⁶, ЦХЈ је у претходном периоду у сарадњи с експертима Пројекта ЕУ "РИФС-3" окончала активности на припреми методологије којом су прецизно дефинисане процедуре провођења контроле квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ. Правилник о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама Босне и Херцеговине објављен је у децембру 2021. године.

У извјештајном периоду ЦХЈ је припремила, у складу с Правилником, упитник за периодично самооцјењивање усклађености интерне ревизије са Стандардима интерне ревизије, Етичким кодексом и другим релевантним прописима којим се уређује начин успостављања и вршења функције интерне ревизије институција БиХ, и исти доставила јединицама интерне ревизије. Упитник је припремљен на основу анализе приједлога

⁶³ На основу добијене сагласности руководиоца УИО БиХ, руководиоца ЈИР-а затражио је од експерата *Twinning light* пројекта ЕУ да изврши екстерну оцјену функције ИР-а. Иста је проведена у периоду септембар – децембар 2020, у форми самооцјењивања које је провео руководиоца ЈИР-а с независном екстерном потврдом. У Извјештају о екстерном оцјењивању дата је потврда да је функција ИР-а у УИО БиХ у складу с Међународним стандардима ИР-а ("генерално усаглашена").

⁶⁴ Правилник о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ, ступио на снагу 1. 1. 2022. године (Одлука о доношењу Правилника објављена у "Службеном гласник БиХ", број 74/21).

⁶⁵ Нису укључене интерна ревизија БХАНСА-е и ЈИР БХРТ у којим, према релевантним законима, екстерну ревизију врши независна ревизорска агенција, а Канцеларија за ревизију институција БиХ није обавезна да врши ревизију у овим организацијама.

⁶⁶ Посматрано с аспекта величине ЈИР-а (броја особља), Глобални институт интерних ревизора (*The Institute of Internal Auditors*) је дао одређене препоруке у Водичу за примјену (Стандард 1320 – Извјештавање о Програму обезбјеђења и унапређења квалитета, МОПП) за провођење самопроцјене, у зависности од броја интерних ревизора у ЈИР-у и зрелости активности интерне ревизије.

достављених од стране експерата Пројекта "PIFC-3" у току израде Правилника, а у складу с примјерима добре праксе земаља из окружења. Овим је обезбијеђена једнообразност и потпуност у провођењу контроле квалитета од стране руководиоца јединица интерне ревизије институција БиХ у поступку интерног оцјењивања, сходно Стандардима.

Саставни дио интерног оцјењивања којег проводе руководиоци ЈИР-а је и постављање индикатора успјешности како би се континуирано тежило унапређењу услуга које пружа интерна ревизија. Као помоћ руководиоцима јединица интерне ревизије за што објективније утврђивање ових индикатора, у наредном табеларном приказу (табела бр. 7) садржани су кључни квантитавни показатељи неопходни за упоредне анализе и самопроцјене. Наиме, у табели бр. 7. дат је преглед јединица интерне ревизије заједно с подацима о укупном броју извршених ревизија и датих препорука према јединици интерне ревизије, укупном броју дана које су ЈИР провеле на вршењу ревизија, као и о врсти ревизија и подручјима ревидирања.

Табела бр. 7

Р. бр.	Назив ЈИР	Број особља ИР-а у ЈИР-у	Број коначних извјештаја ИР-а у 2022.	Број датих препорука ИР-а у 2022.	Број остварених ревизорских дана ⁶⁷ ЈИР-а	Број ревизорских дана ЈИР-а према извјештају (колона 6 / 4)	Подручја ревидирања у 2022. години
(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)	(7)	(8)
1.	ЈИР Парламентарне скупштине БиХ	2	2+6*	16	450	56	- Спречавање сукоба интереса; - Поступање према жалбама; - *Накнадне ревизије проведене у четири институције;
2.	ЈИР Министарства за људска права и избјеглице БиХ	2	9	24	383	42	- Грант подршке удружењима националних мањина; - Грант подршке јединицама локалне самоуправе; - Плаћање обавеза према пројектима из удружених средстава; - Примјена методологије за прелазак запослених у виши платни разред; - Употреба службених возила; - Накнадне ревизије;
3.	ЈИР Министарства иностраних послова БиХ	3	20	48	610	30	- Набавка робе, услуга и радова; - Међународни уговори – ратификација; - Приходи од конзуларних такси и план расхода Генералног конзулата у Франкфурту; - Приходи од конзуларних такси и план расхода Амбасаде у Берну; - Припрема буџета; - Успостава и развој ФУК-а; - Управљање људским ресурсима; - Управљање службеним возилима; - Накнадне ревизије;
4.	ЈИР Министарства цивилних послова БиХ	3 ⁶⁸	3	5	502	167	- Обрачун и плаћање трошкова службених путовања; - Накнадне ревизије;

⁶⁷ Подаци добијени из годишњих извјештаја јединица интерне ревизије.

⁶⁸ У ЈИР МЦП су до 1. 4. 2022. биле попуњене укупно двије позиције (руководилац ЈИР-а и један интерни ревизор), а од наведеног датума је попуњена и друга систематизована позиција интерног ревизора.

5.	ЈИР Министарства спољне трговине и економских односа БиХ	3 ⁶⁹	6	11	385	64	- Управљање људским ресурсима; - Накнадне ревизије;
6.	ЈИР Управе за индиректно опрезивање БиХ	4 ⁷⁰	6	37	718	119	- Развој система ФУК-а у УИО; - Управљање судским споровима; - Ефикасност праћења резултата покренутих прекршајних и кривичних поступака; - Накнадне ревизије;
7.	ЈИР Граничне полиције БиХ	2 ⁷¹	4	3	268	67	- Попис имовине, обавеза и потраживања; - Накнадне ревизије;
8.	ЈИР Државне агенције за истраге и заштиту БиХ	2	4	-	364	91	- Накнадне ревизије које су обухватиле, поред праћења реализације препорука датих у 2021. год (укупно 40) и препоруке из ранијих извјештајних периода са дужим роком реализације (укупно 74);
9.	ЈИР Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ	2	4	3	376	94	- Обрачун и исплата плата и накнада; - Благајничко пословање; - Људски ресурси; - Закуп пословних простора;
10.	ЈИР Агенције за идентификационе документе, евиденцију и размјену података	2	6	18	382	64	- Планирање на основу буџетских расхода у регионалним центрима; - Праћење и извјештавање о провођењу директних споразума и конкурентских поступака јавне набавке; - Телеком. чворишта мреже за пренос података – управљање трошковима; - Накнадне ревизије;
11.	ЈИР Службе за заједничке послове БиХ	2	9 ⁷²	46	389	43	- Доступност информација на веб страници СЗП; - Канцеларијско пословање; - Пријем, евидентирање, контрола и плаћање рачуна; - Планирање, набавка и управљање видеонадзором; - Накнадне ревизије;

⁶⁹ До 11. 5. 2022. у ЈИР МСТЕО БиХ попуњене су биле укупно двије позиције (руководилац ЈИР-а и интерни ревизор), а од наведеног датума попуњена је и друга системативована позиција интерног ревизора.

⁷⁰ ЈИР УИО је имала висок степен флукуације особља интерне ревизије у посљедњих неколико година. У извјештајном периоду је једној ревизорки престао радни однос у ЈИР-у због својевољног преласка на другу позицију. Упражњена позиција интерног ревизора је попуњена у извјештајном периоду.

⁷¹ У извјештајном периоду су били смањени капацитети ЈИР ГП-а, усљед породилског одсуства ревизорке.

⁷² У извјештајном периоду покренута је још једна редовна ревизија, која није окончана због немогућности располагања комплетном документацијом. Планирано је да се она оконча када се стекну потребни услови за њено несметано провођење.

12.	ЈИР Суда БиХ	2	7	27	430	61	- Обрачун и исплата плата; - Службена путовања; - Коришћење и одржавање службених возила; - Накнадне ревизије;
13.	ЈИР Министарства финансија и трезора БиХ	2 (3) ⁷³	4+*	9	193	48	- Реализација Стратегије унапређења управљања јавним финансијама, у дијелу "Планирање и буџет"; - Управљање ризицима; * Праћење реализације препорука у осам институција;
14.	ЈИР Министарства одбране БиХ	3 ⁷⁴	13	31	598	46	- Ангажовање лица за обављање повремених и привремених послова; - Евидентирање материјалних средстава у складишним евиденцијама; - Издавање ресурса стационарних комуникацијских чворишта МО БиХ; - Преструктурирање буџета; - Рефундација боловања; - Обрачун и исплата накнада за случај смрти, болести и инвалидности запосленог; - Накнадне ревизије;
15.	ЈИР Министарства правде БиХ	1	5	26	192	38	- Процес ИТ послова; - Процес ФУК-а; - Планирање и извршење буџета; - Накнадне ревизије;
16.	ЈИР Министарства комуникација и транспорта БиХ	1	3 ⁷⁵	9	153	46	- Електронско благајничко пословање; - Накнадна ревизија;
17.	ЈИР Министарства безбједности БиХ	1	2	-	Нису достављени подаци у Годишњем извјештају ⁷⁶		- Накнадне ревизије;
18.	ЈИР Дирекције за координацију полицијских тијела БиХ	2	7	8	417	59	- Планирање и извршење буџета; - Судски поступци и реализација судских одлука; - Попис и отпис имовине,

⁷³ У ЈИР МФТ БиХ су до 17 .10. 2022. године биле су попуњене три од четири Правилником предвиђене позиције. Од 17. 10. 2022. једном ревизору је престао радни однос због својевољног преласка у другу институцију.

⁷⁴ Упражњена позиција руководиоца ЈИР МО БиХ од 24. 5. 2021. године, коме је престао радни однос на основу испуњености услова за пензију.

⁷⁵ Покренута је у извјештајном периоду и још једна ревизија (поред наведене три), али она није окончана до краја 2022. године.

⁷⁶ ЈИР Министарства безбједности БиХ није доставио тражени податак о броју дана који је интерни ревизор провео у вршењу задатака интерне ревизије у току 2022. године, а што је саставни дио праћења реализације одобрених планова интерне ревизије сходно методологији рада.

							потраживања и обавеза; - Израда и реализација планова и програма; - Накнадне ревизије;
19.	ЈИР Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА	1	5	8	94	19	- Трошкови накнада за превоз запослених; - Попис имовине и обавеза; - Зракопловно информисање - <i>Notam</i> ; - Накнадне ревизије;
20.	ЈИР Радио-телевизије БиХ	2	5	19	440	88	- Јавне набавке; - Приходи и потраживања; - Накнадне ревизије;
УКУПНО У 2022. години		42⁷⁷	138*	348	()⁷⁸	()	*61 редовна, 76 накнадних и једна <i>ad hoc</i> ревизија
УКУПНО У 2021. години		41⁷⁹	133*	457	7.954⁸⁰	60	*74 редовне, 56 накнадних и три <i>ad hoc</i> ревизије
УКУПНО У 2020. години		40	100*	302	6.912	69	*50 редовних, 47 накнадних и три <i>ad hoc</i> ревизије
УКУПНО У 2019. години		36	102*	308	5.846	57	*44 редовне, 53 накнадне и пет <i>ad hoc</i> ревизија
УКУПНО У 2018. години		35	125*	455	5.639	45	*73 редовне, 47 накнадних и пет <i>ad hoc</i> ревизија

Табела број 7. даје приказ појединих показатеља резултата рада јединица интерне ревизије, те заједно с подацима из годишњих конолидованих извјештаја за претходне године, стварају основ за праћење и анализу рада појединачно сваке јединице интерне ревизије. Приликом анализе потребно је узети у обзир и утврђени просјек на нивоу јединица интерне ревизије институција БиХ за претходне године (просјечан број обављених ревизија, датих препорука и утрошеног времена на провођењу ревизија) који је садржан у овом дијелу Извјештаја. Ови подаци могу послужити руководиоцима јединица интерне ревизије приликом самопроцјене ефикасности рада јединице у сврху побољшања искоришћености расположивих капацитета.

У наставку наводимо податке о просјечном броју ревизија према јединицама интерне ревизије, према годинама на нивоу институција БиХ, који су садржани у претходној табели. Ови подаци су илустровани у графичком приказу број 1. у овом Извјештају.

- Година 2018: просјечан број ревизија према ЈИР-у је 6,94 (125 ревизија/18ЈИР);
- Година 2019: просјечан број ревизија према ЈИР-у је 5,67 (102 ревизије/18ЈИР);
- Година 2020: просјечан број ревизија према ЈИР-у је 5,26 (100 ревизија/19ЈИР);
- Година 2021: просјечан број ревизија према ЈИР-у је 6,65 (133 ревизија/20ЈИР);
- Година 2022: просјечан број ревизија према ЈИР-у је 6,90 (138 ревизија/20ЈИР);

⁷⁷ Укупан број ревизора на дан 31. 12. 2022. године.

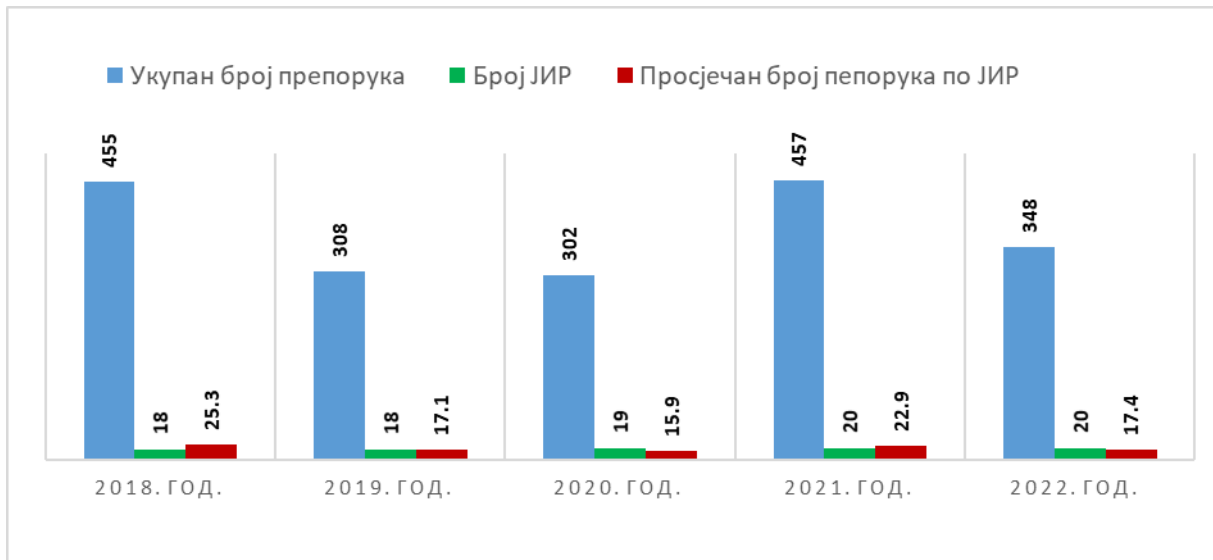
⁷⁸ Не располажемо комплетним подацима, за свих 20 ЈИР-ва, јер ЈИР Министарства безбједности БиХ није доставио податке о броју дана које је овај ЈИР провео у обављању задатака интерне ревизије, а што је неопходно у сврху праћења потпуне упослености особља интерне ревизије.

⁷⁹ Укупан број ревизора на дан 31. 12. 2021. године.

⁸⁰ Укупан број проведених радних дана, за 20 јединица интерне ревизије, на провођењу интерних ревизија укључујући и активности на изради планова интерне ревизије и извјештаја о раду.

У складу с подацима из претходне табеле, а на основу консолидованих годишњих извјештаја, у сљедећем графичком приказу презентовани су подаци о укупном броју препорука датим у ревизорским извјештајима збирно за све јединице интерне ревизије на нивоу институција БиХ, за период 2018-2022. године. Такође, презентовани су и подаци о броју успостављених јединица интерне ревизије и подаци о просјечном броју препорука према јединици интерне ревизије, према годинама.

Графички приказ број 4.

Из графичког приказа број 4. примјетно је да је присутна осцилација у просјечном броју датих препорука према јединици интерне ревизије, према годинама, а исти се креће у распону од 15,9 препорука према ЈИР-у у 2020. години до 25,3 препоруке према ЈИР-у у 2018. години. С тим у вези напомињемо да је број препорука у директној корелацији с бројем извршених ревизија. Уочава се да је у години у којој је најмањи просјечан број датих препорука (2020. година, 15,9 препорука према ЈИР-у), уједно и година у којој је извршено најмање ревизија (укупно 302 ревизије). Као што је већ у образложењу графичког приказа број 2. у овом Извјештају наведено, у којем су презентовани годишњи збирни подаци о укупном броју ревизија и броју датих препорука, може се претпоставити да су на мањи број проведених ревизија у 2020. години, у односу на остали посматрани временски период, утицали ванредни услови рада изазвани пандемијом корона вируса. Додатно, напомињемо и да је у протеклом петогодишњем периоду у институцијама БиХ присутна значајна флукутација запослених у јединицама интерне ревизије (за девет запослених је престао радни однос, а 16 је новозапослених), што се засигурно одразило и на број проведених ревизија и датих препорука.

Када се посматрају посебно подаци за посљедња два извјештајна периода уочава се да је у 2022. години, од стране 20 јединица интерне ревизије извршено укупно 138 ревизија у којима је дато 348 препорука, што у односу на 2021. годину, када је 20 јединица интерне ревизије сачинило 133 извјештаја и дало укупно 457 препорука, представља мање повећање просјечног броја извршених ревизија према јединици интерне ревизије (за око 0,3 ревизије или у процентима 4,54%). Са 6,6 ревизија према

јединици интерне ревизије, колико су у просјеку провеле јединице интерне ревизије у 2021. години, дошло је до благог повећања на 6,9 ревизија према јединици интерне ревизије у 2022. години.

Међутим, просјечан број датих препорука према јединици интерне ревизије је мањи у односу на претходну годину и износи 17,4 препоруке према ЈИР-у (2022. година), док је у 2021. години овај број износио 22,9 препорука. Осцилација у броју препорука (смањење за 5,5 препорука, у процентима за 23,9%) је последица пада у броју реализованих редовних ревизија у односу на претходну годину (са 74 на 61 ревизију, у процентима смањење износи 17,56%), што је детаљно наведено у образложењу табеле број 2.

Када се посматра укупан број свих ревизија на годишњем нивоу (редовне, накнадне и *ad hoc* ревизије) може се констатовати да није било значајнијих промјена у просјечном броју обављених ревизија према интерном ревизору. У 2022. години су у 138 обављених интерних ревизија учествовала укупно 42 интерна ревизора, на основу чега произлази да је просјечан број обављених ревизија према интерном ревизору 3,3, док је у 2021. години тај број износио 3,2 (обављене су укупно 133 интерне ревизије у којима је учествовало 41 интерних ревизора).

У претходној табели наведени су и подаци о укупно оствареном броју ревизорских дана за сваку од јединица интерне ревизије у 2022. години⁸¹. Овај број представља укупан број радних дана који је особље интерне ревизије у јединици интерне ревизије провело на вршењу ревизија и провођењу осталих активности интерне ревизије и исти не укључује обавезну едукацију интерних ревизора, као ни друге врсте одсуства с посла. У јединицама интерне ревизије које врше функцију интерне ревизије у неколико институција, овај број се односи на све институције из њихове надлежности у којима су вршиле ревизију. Број ревизорских дана јединица интерне ревизије разликује се између јединица, због разлике у броју особља интерне ревизије, и због разлике у броју расположивих ревизорских дана у току године на који значајно утиче благовремено доношење планова рада интерне ревизије.

Такође, из претходне табеле виде се и подаци о просјечном броју ревизорских дана јединица према ревизији за 2022. годину. Овај број, такође, се разликује између јединица, а исти, поред броја особља интерне ревизије и одсуства с посла интерних ревизора, зависи и од броја укупно извршених ревизија. На број ревизија који у току године реализују јединице утиче више фактора, између осталих и попуњеност ЈИР-а предвиђеним бројем извршилаца, адекватност годишњих планова рада ЈИР-а што подразумијева и планирање и праћење учинка ЈИР-а, врсте ревизија⁸², сложеност подручја ревидирања, обим ревизија, стручност и стечено искуств у раду особља интерне ревизије.

У јединицама које немају попуњену позицију руководиоца јединице интерне ревизије, а то су: Министарство безбједности БиХ, Дирекција за координацију полицијских тијела,

⁸¹ Осим за ЈИР МБ БиХ, која није доставила податке.

⁸² Редовне, накнадне и *ad hoc* интерне ревизије. Посматрано с аспекта потребног времена за њихово провођења, накнадне трају знатно краће од друге двије.

Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби и од маја 2021. године Министарство одбране БиХ, интерни ревизори обављају и послове руководиоца ЈИР-а, везано за сачињавање планова интерне ревизије и периодичних извјештаја.

У табели број 7. садржани су и подаци о укупном броју остварених ревизорских дана збирно, за све јединице интерне ревизије према годинама, као и подаци о просјечном броју ревизорских дана ЈИР-а према ревизији. Ови подаци презентовани су у наредном графичком приказу, заједно с подацима о укупном броју извршених ревизија.

Графички приказ број 5.

У претходном графичком приказу презентовани су показатељи за четворогодишњи период 2018-2021. године, док подаци за 2022. годину нису приказани, јер ЦХЈ не располаже комплетним подацима за све јединице интерне ревизије о укупном броју остварених ревизорских дана према ЈИР-у. Због недостављања комплетних података од стране Јединице интерне ревизије Министарства безбједности БиХ, ЦХЈ није у могућности приказати укупне и просјечне показатеље о броју ревизорских дана за 2022. годину.

На основу података презентованих на графикону број 5. о укупном броју остварених ревизорских дана према годинама, уочава се да је присутан тренд раста који је и очекиван. Наиме, у посматраном четворогодишњем периоду повећао се број јединица интерне ревизије, с 18 колико је било у 2018. и у 2019. години на 20 у 2021. години. Такође, на основу података из табеле број 7. видљиво је да је повећан и броја запослених, укупно за шест. Са 35 ревизора у 2018. години дошло је до повећања на 41 ревизора, у 2021. години.

Међутим, када је ријеч о просјечном броју ревизорских дана ЈИР-а према ревизији, супротно очекивањима да се број не мијења или да се смањује, дошло је до пораста у прве три године (2018-2020). Са 45 ревизорских дана ЈИР-а према ревизији (2018. година) овај број је повећан на 69 (у 2020. години). Једина година у којој је у посматраном периоду дошло до смањења просјечног броја ревизорских дана ЈИР-а

према ревизији, у односу на претходну годину, је 2021. година (смањење за девет ревизорских дана ЈИР-а или у процентима за 13%, са 69 у 2020. години на 60 у 2021. години). У вези просјечног броја ревизорских дана ЈИР-а по ревизији сматрамо важним напоменути да је ријеч о врло комплексном показатељу на који утичу бројни фактори (адекватно годишње планирање, благовремено доношење планова, сложеност подручја ревидирања, искуство и стручност ревизора, попуњеност ЈИР-а, флукуације запослених и други фактори), што је у претходном дијелу ове тачке образложено.

4.6. Континуирана професионална едукација интерних ревизора у институцијама БиХ

Континуирана професионална едукација (КПЕ) интерних ревизора представља свеобухватан процес у којем интерни ревизори у институцијама БиХ одржавају ниво своје стручности и квалитет услуга које пружају, те исте развијају и надограђују усвајањем нових знања кроз даљи професионални развој. Законом о интерној ревизији институција БиХ и Повељом интерне ревизије дефинисана је обавеза руководиоца јединице интерне ревизије да обезбиједи висок квалитет активности интерне ревизије и да ради на обезбјеђењу потребних обука интерних ревизора, што укључује припрему и достављање годишњег плана обуке руководиоцу институције ради одобравања и обезбјеђења његовог провођења.

Обавезу континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ дефинишу сљедећи прописи:

- Стандарди интерне ревизије и то:
 - Стандард 1230 - *Континуирано професионално усавршавање* - прописује да су интерни ревизори дужни да унапређују своје знање, вјештине и остале способности кроз континуирано професионално усавршавање.
 - Стандард 1210 - *Стручност* - налаже да интерни ревизори морају посједовати знање, вјештине и друге способности потребне за извршавање њихових дужности.

- Етички кодекс;

Једно од начела Етичког кодекса јесте "*Компетентност интерних ревизора*" која, између осталог, налаже да интерни ревизори пружају само оне услуге за које имају потребна знања, вјештине и искуство, али и да су обавезни да континуирано унапређују своју стручност, ефективност и квалитет својих услуга.

- Програм обуке и сертификавања интерних ревизора у институцијама БиХ;

Програм дефинише обавезу континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ, теме из подручја и области које су предмет обука за КПЕ, врсте континуиране професионалне едукације, те обавезу извјештавања и вођења евиденције о КПЕ интерних ревизора у јединици интерне ревизије. У складу с Програмом, ЦХЈ је обавезна, да на основу извјештаја јединица интерне ревизије води регистар КПЕ интерних ревизора у институцијама БиХ.

- Одлука о начину бодовања, евидентирања и извјештавања о КПЕ интерних ревизора у институцијама БиХ;

Одлука дефинише начин бодовања сваке од врста КПЕ које су дефинисане Програмом, минималан број бодова који су интерни ревизора у институцијама БиХ обавезни да остваре на годишњем нивоу, као и начин признавања континуиране професионалне едукације обука које организују домаћи и/или међународни пружаоци услуга/извођачи обука.

- Упутство о КПЕ интерних ревизора у институцијама БиХ;

Упутство дефинише начин пријављивања интерних ревизора на обуке из области КПЕ-а, документацију која је неопходна за признавање обука као КПЕ, начин вођења евиденције о КПЕ-у интерних ревизора у јединици интерне ревизије и извјештавања ЦХЈ о КПЕ-у интерних ревизора.

Наведеним прописима дефинисано је и да ЦХЈ припрема и/или организује обуке везане уз теме из подручја и области које су предмет обука за КПЕ и доставља интерним ревизорима у институцијама БиХ информације о одржавању обука које организује самостално или у сарадњи са домаћим или међународним пружаоцима услуга/извођачима обука. На основу достављених захтјева јединица интерне ревизије ЦХЈ даје, такође, у складу с наведеним прописима, мишљење о испуњавању услова за бодовање и прихватљивост обука које организују домаћи и/или међународни извођачи обука, као континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ.

У извјештајном периоду ЦХЈ је, у складу с прописима из области КПЕ-а, организовала обуке које су предвиђене Планом и програмом обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2022. годину, који је донијела ЦХЈ и који је објављен на интернет страници Министарства финансија и трезора БиХ у дијелу који се односи на ЦХЈ. Одржане су укупно три обуке и то: двије из области интерне ревизије и једна из области финансијског управљања и контроле током којих су презентоване предвиђене теме Планом и програмом обука за интерне ревизоре у институцијама БиХ за 2022. годину.

Поред наведених обука и Координациони одбор ЦХЈ-а је одржао у јуну 2022. године конференцију на тему "Примјена апликације RIFC у сврху унапређења рада интерне ревизије у јавном сектору", која је дио континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ. Према евиденцијама о присуству, на обукама које су организовали ЦХЈ и Координациони одбор ЦХЈ учествовало је у просјеку 35 интерних ревизора из институција БиХ, односно кроз све обуке које су ЦХЈ и Координациони одбор ЦХЈ организовали из области интерне ревизије у 2022. години прошло је збирно 139 полазника из институција БиХ. Организовањем наведених обука омогућено је интерним ревизорима у институцијама БиХ да испуне обавезу стручног усавршавања, у складу с прописима из области КПЕ, по основу похађања обука које организује или подржава ЦХЈ.

5. ПРЕГЛЕД КВАЛИТЕТА ИНТЕРНЕ РЕВИЗИЈЕ У ИНСТИТУЦИЈАМА БИХ КОЈИ ПРОВОДИ ЦХЈ

5.1. Сврха и основ за обављање прегледа квалитета

На основу чл. 24. и 25. Закона о интерној ревизији институција БиХ ("Службени гласник БиХ" бр. 27/08 и 32/12) којим је ЦХЈ овлашћена за развој интерне ревизије у институцијама БиХ и задужена за примјену Стандарда интерне ревизије и Етичког кодекса, као и за надзор над провођењем свих примјенивих регулатива за интерну ревизију од стране јединица за интерну ревизију и извјештавање о поменутих активностима, а у складу с чланом 12. Правилника о провођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 74/21) (даље у тексту: "Правилник") ЦХЈ обавља преглед квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ.

Преглед квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ (даље у тексту: "преглед квалитета") подразумијева прегледе које обавља ЦХЈ у сврху праћења примјене и поштовања релевантних прописа од стране јединица интерне ревизије, што укључује и утврђивање нивоа усклађености активности интерне ревизије с прописима из области интерне ревизије, те предлагања и одговарајућих мјера и корективних активности ради даљег унапређења и развоја интерне ревизије.

Преглед квалитета који проводи ЦХЈ, сходно Правилнику, састоји се од:

а) **Годишњег прегледа квалитета** - обавља се на основу увида у документацију достављену од стране јединица интерне ревизије, у сврху прикупљања информација неопходних за провођење активности из надлежности ЦХЈ као што су: планирање и организовање обука за интерне ревизоре, даљи развој и унапређење прописа и методологије рада за интерне ревизоре у институцијама БиХ, извјештавање Савјета министара БиХ, израда годишњег плана ЦХЈ-а за обављање периодичног прегледа квалитета активности интерне ревизије и друге активности усмјерене на даљи развој функције интерне ревизије у институцијама БиХ.

б) **Периодичног прегледа квалитета** - *проводи се "на терену" на основу увида у документацију јединица интерне ревизије, укључујући и документацију која је приложена у RIFC апликацији, те другу документацију којом располаже институција везано за обављене интерне ревизије, као и разговора са особљем ЈИР-а, руководством и запосленима у институцијама у којима ЈИР пружа услуге интерне ревизије, у сврху:*

- утврђивања нивоа усклађености активности интерне ревизије а прописима из области ИР-а,

- давања препорука за унапређење рада јединица интерне ревизије, уколико је то потребно, на основу налаза и закључака прегледа,

- прикупљања информација за даљи развој и унапређење прописа и методологије рада ИР-а,
- координације рада јединица интерне ревизије,
- предлагања мјера институцијама БиХ и Савјету министара БиХ, које имају системски значај за одржавање угледа и даљи развој интерне ревизије у институцијама БиХ, ради отклањања уочених недостатака током прегледа и
- извјештавање Савјета министара БиХ.

С обзиром на то да је Правилник ступио на снагу 1. 1. 2022. године, ово је прва година у којој ЦХЈ проводи годишњи преглед квалитета на начин како је то предвиђено одредбама Правилника којима је уређена ова област. Резултати извршеног прегледа наведени су у тачки 5.2. Извјештаја.

Такође, у складу с предметним Правилником, ЦХЈ је у извјештајном периоду донио *План за обављање периодичног прегледа квалитета активности јединица интерне ревизије у институцијама БиХ за 2023. годину* у којем је, на основу испуњености критеријума дефинисаних Правилником и у складу с расположивим капацитетима ЦХЈ, утврђена јединица интерне ревизије (ЈИР Граничне полиције БиХ) у којој ће бити проведен периодични преглед квалитета. Наведени План је објављен на интернет страници МФТ БиХ у дијелу који се односи на ЦХЈ. Планом је предвиђено да се у 2023. години изврши преглед у једној јединици интерне ревизије, што је усклађено с тренутним капацитетом ЦХЈ за обављање прегледа.

Након што проведе периодични преглед квалитета, ЦХЈ је обавезна, сходно Правилнику доставити извјештај о обављеном периодичном прегледу ЦХЈ руководиоцу институције и руководиоцу јединице интерне ревизије. О резултатима обављених периодичних прегледа ЦХЈ ће сумарно извјештавати у посебном поглављу Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије за предметну годину. С тим у вези истичемо да је 2023. година прва година у којој ће ЦХЈ извршити периодични преглед квалитета, те да ће резултативеденог прегледа бити садржани у Годишњем консолидованом извјештају интерне ревизије за 2023. годину.

5.2. Резултати годишњег прегледа квалитета

На основу података које је доставило 20 јединица интерне ревизије за потребе израде Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије за 2022. годину, колико је укупно било обавезно и доставити свој годишњи извјештај с припадајућим подацима и

документацијом, ЦХЈ је извршила, у складу с чланом 14. Павилника годишњи преглед квалитета који је обухватио:

- а) провјеру да ли су сачињени и благовремено потписани прописани акти којима се дефинише пружање услуга интерне ревизије у институцијама БиХ,*
- б) анализу поштовања прописа приликом израде стратешких и годишњих планова интерне ревизије, као и њиховог провођења,*
- ц) анализу степена реализације препорука, те, уколико су доступни, и података о ефектима рада интерне ревизије,*
- д) анализу ефикасности и ефективности рада ЈИР-а на основу примјера добре праксе,*
- е) анализу поштовања прописа из области континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ,*
- ф) анализу поштовања прописа којима се регулише област обезбјеђења и унапређења квалитета, те спровођења припадајућих корективних планова активности,*
- г) других података и извјештаја који је ЈИР обавезан сачинити и достављати ЦХЈ на основу Закона и подзаконских прописа.*

У наставку је дат преглед резултата проведеног годишњег прегледа према појединим подручјима провјере, који су претходно наведени.

а) Успостављање интерне ревизије – *анализа да ли су сачињени и благовремено потписани прописани акти којима се дефинише начин успостављања и пружања услуга интерне ревизије у институцијама БиХ (Споразум о вршењу функције интерне ревизије и Повеља интерне ревизије)*

Према евиденцијама којим располаже ЦХЈ, а на основу података и документације које су јединице интерне ревизије доставиле ЦХЈ у претходном периоду, утврђено је сљедеће:

- Од укупно предвиђених 58 институција које су обавезне, сходно члану 3. табеларног прегледа Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ⁸³, упоставити интерну ревизију на основу потписивања Споразума о вршењу функције интерне ревизије с надлежном јединицом интерне ревизије, њих укупно 57 потписало је Споразум. Предсједништво БиХ је једина институција која није потписала Споразум о вршењу функције интерне ревизије и Повељу интерне ревизије с Јединицом за интерну ревизију Министарства финансија и трезора БиХ која је, у складу с

⁸³ У табеларном прегледу Одлуке о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије институција БиХ ("Службени гласник БиХ" број 59/19), у члану 3, наведене су јединице интерне ревизије (њих укупно девет) и институције са којима су обавезне закључити Споразум, на основу испуњености критеријума за успостављања интерне ревизије дефинисаних у члану 2. Одлуке.

Одлуком о критеријумима за успостављање јединица интерне ревизије у институцијама БиХ, надлежна да врши интерну ревизију у овој институцији.

- Од укупно предвиђених 77 институција, у складу са чланом 3. Одлуке, Повељу интерне ревизије донијело је укупно 76 институција. Такође, Повељу интерне ревизије усклађену с важећом Повељом донијело је, сходно члану 9. Одлуке, и једно јавно предузеће (БХРТ).
- Садржај важећих споразума и повеља, које су донијеле јединице интерне ревизије институција БиХ, усклађен је са садржајем Повеље интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 30/18) и Оквирним текстом Споразума о вршењу функције интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 32/18) које је одлуком објавила ЦХЈ.

Препорука:

- Препоручујемо Предсједништву БиХ да потпише Споразум о вршењу функције интерне ревизије и Повељу интерне ревизије са Јединицом интерне ревизије Министарства финансија и трезора БиХ.

С тим у вези напомињемо да је у циљу успостављања и очувања достигнутог нивоа развоја система функционално независне интерне ревизије који се, између осталог, темељи и на поштовању принципа "ЗЕ"⁸⁴ и "вриједност за новац", неопходно је поштовање ових темељних принципа од стране свих институција на које се односе прописи о интерној ревизији.

б) Стратешки и годишњи планови рада интерне ревизије – анализа поштовања прописа приликом израде планских докумената и њиховог провођења

На основу анализе стратешких и годишњих планова рада јединица интерне ревизије, који су јединице интерне ревизије доставиле ЦХЈ у оквиру својих годишњих извјештаја за извјештајни период, утврђено је сљедеће:

- Код двије јединице интерне ревизије су са значајним кашњењем донијети стратешки и годишњи планови рада интерне ревизије. То су: Јединица интерне ревизије Министарства финансија и трезора БиХ (СП и ГП ИР су донијети у периоду април – јун 2022. године) и Интерна ревизија Министарства безбједности БиХ (Годишњи план ИР-а донијет у априлу 2022. године), што је утицало на значајно смањење броја расположивих дана за вршење ревизија у институцијама на које се планови односе.

Скрећемо пажњу да је благовремено доношење планова рада ЈИР-а један од кључних предуслова за несметан рад интерне ревизије у циљу унапређења управљачких и контролних механизма у подручјима која су предмет ревидирања, те такође подсјећамо да је руководилац ЈИР-а обавезан доставити

⁸⁴ Економичност, ефикасност и ефективност.

на одобрење нацрт плана рада најкасније до 31. децембра текуће за наредну годину.⁸⁵

- Примјетно је да највећи број јединица интерне ревизије, код стратешког и годишњег планирања, недовољно пажње посвећује сегменту процјене ризика и идентификовању слабости контрола, а што је неопходно приликом достављања руководиоцу институције на одобрење приједлога плана за провођење ревизија. Наиме, од 38 планских докумената колико је укупно донијело 20 јединица интерне ревизије за извјештајни период, само су у Годишњем плану Јединице интерне ревизије Управе за индиректно опорезивање БиХ садржани подаци о главним ризицима за сваку од планираних ревизија, на основу којих су предметни процеси оцијењени као приоритетна подручја за ревидирање.

Додатно, у прилог недовољно посвећеној пажњи у дијелу који се односи на процјену ризика говоре, између осталог, и пропусти које смо уочили код пратеће документације уз планове рада (подручје ревидирања није садржано у прегледу процеса институције - "ревизорском универзуму", нити је за исто урађена процјена ризика, подручја која су оцијењена као високоризична нису предмет ревизије, већ подручје за које је оцијењено да је умјерено изложено ризику)⁸⁶.

- На основу података о одобреним стратешким и годишњим плановима и степену њихове реализације који су дати у табели број 2 овог Извјештаја, уочава се да су скоро све јединице интерне ревизије у потпуности и реализовале одобрене планове рада. Најнижи проценат реализације планова износи 50% и евидентиран је у три јединице интерне ревизије⁸⁷.
- За извјештајни период само једна од јединица интерне ревизије које врше функцију интерне ревизије у више институција, а које су обавезне сачинити консолидовани стратешки и годишњи план рада јединице, ту обавезу није испунила, а то је Јединица интерне ревизије Министарства финансија и трезора БиХ.

Подсјећамо на значај који има израда консолидованих планова, а који се огледа не само у адекватном планирању ревизорских ангажмана на нивоу јединице интерне ревизије, већ и у ефикаснијем праћењу провођења планираних активности у институцијама из надлежности ових јединица.

Препоруке:

- Препоручује се јединицама интерне ревизије, да досљедно примјењују прописану методологију рада којом је прецизно утврђен рок за израду планова рада интерне ревизије (31. децембар), а у циљу њиховог благовременог доношења континуирано јачају сарадњу с руководством институције.

⁸⁵ Приручник за интерну ревизију у институцијама БиХ, тачка 3. – *Стратешко и годишње планирање интерне ревизије.*

⁸⁶ Пратећа документација стратешких планова ЈИР МКТ БиХ.

⁸⁷ ЈИР Министарства комуникација и транспорта БиХ, ЈИР Министарства финансија и трезора БиХ и Интерна ревизија Министарства безбједности БиХ.

- Препоручује се јединицама интерне ревизије које услуге интерне ревизије пружају за више од једне институције, да досљедно примјењују прописану методологију рада којом је прописана обавеза и којом је прецизно утврђен рок за израду консолидованих планова рада.
- Препоручује се јединицама интерне ревизије, да у плановима рада детаљно образложе резултате извршене процјене ризика и посљедичну везу с одабраним "високоризичним" подручјима ревидирања.
- Препоручује се јединицама интерне ревизије које нису у потпуности реализовале планове рада, да предузму потребне активности у сврху адекватног планирања, потпуне упослености особља интерне ревизије и обезбјеђења надзора над ревизорским ангажманима, како би се планови у цјелости и реализовали.

ц) Реализација препорука интерне ревизије – анализа степена реализације препорука и мјерљивих ефеката препорука, уколико су исти утврђени

У табели број 4. овог Извјештаја приказани су, на основу података из годишњих извјештаја јединица интерне ревизије за извјештајни период, подаци о укупном броју датих препорука и степену њихове реализације за сваку од институција у којој је вршена интерна ревизија у протекле двије године. С обзиром на то да за већину препорука датих у 2022. години није истекао рок за реализацију, анализа степена реализације препорука интерне ревизије извршена је само за препоруке дате у 2021. години.

Наиме, у наставку наводимо статус реализације укупно датих 457 препорука у 38 институција БиХ, у којима је у 2021. години вршена ревизија:

- 226 препорука је реализовано (50%),
- 65 препорука је дјелимично реализовано (14,2%),
- за 59 препорука или у процентима 12,9% још увијек није истекао рок за реализацију и за њих је интерна ревизија обавезна пратити њихово провођење у наредном периоду.

Процент нереализованих препорука у укупном броју препорука (457), који износи 22,5% што представља око једне четвртине укупно датих препорука у извјештајима интерне ревизије у 2021. години (103 од 457) упућују на потребу унапређења у овој области.

Додатно, скрећемо пажњу и на податак да је у појединим организацијама изузетно висок степен нереализованих препорука који се креће и преко 80% (БХРТ).

Такође, истичемо и податак да у Дирекцији за координацију полицијских тијела БиХ, према подацима из Годишњег извјештаја интерне ревизије, она није била у могућности да прати провођења препорука због несарадње надлежне организацине јединице за провођење препорука.

У вези свега претходно наведеног посебно желимо истаћи да је у сврху унапређења у овој области неопходно уложити додатне напоре на постизању боље комуникације и јачању сарадње између јединица интерне ревизије и руководства институција, с једне и јачању сарадње између јединица интерне ревизије и ревизора Канцеларије за ревизију институција БиХ и ЦХЈ, с друге стране, уз константно унапређење и повећање квалитета услуга које јединица интерне ревизије пружа.

Такође, и руководство институција треба да је заинтересовано и мотивисано за услуге и препоруке интерне ревизије, те мора постојати и градити се повјерење у рад и кредибилност интерних ревизора. Писање извјештаја и давање препорука само по себи не смије бити циљ и сврха интерне ревизије, већ се кроз њих мора радити на унапређењу система финансијског управљања и контроле и стварања додатне вриједности у институцијама БиХ, што би свакако требало бити постављено као циљ руководиоца институција и јединица интерне ревизије.

Препорука:

- Препоручује се јединицама интерне ревизије да континуирано указују на значај провођења препорука интерне ревизије у сврху отклањања уочених слабости и неправилности у систему интерних контрола, а све у циљу законитог и сврсисходног коришћења буџетских средстава.

Препорука се може реализовати кроз континуирано упућивање на разматрање и рјешавање непроведених препорука, кроз извјештаје интерне ревизије о накнадном прегледу којим се утврђује степен реализације препорука и ефекти који су постигнути кроз реализацију препорука, укључујући и мјерљиве финансијске ефекте⁸⁸, и кроз годишње извјештавање руководиоца институције које ће садржати и питања о значајним ризицима и проблемима у контролама, али и кроз саопштавање и разматрање ове проблематике с руководством на колегијумима и састанцима.

д) Ефикасност и ефективност рада ЈИР-а – анализа на основу годишњих извјештаја о раду јединица интерне ревизије за претходни период

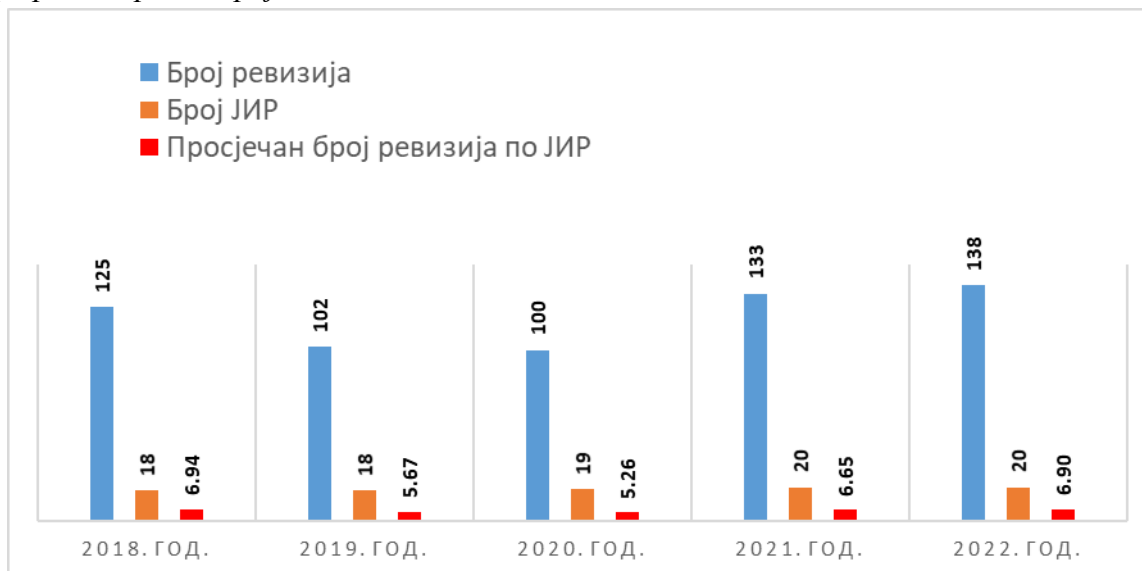
У табеларном прегледу број 7. овог Извјештаја приказани су подаци појединачно за сваку јединицу интерне ревизије колико је извршила ревизија у 2022. години и дала препорука, док су у табеларном прегледу број 3. садржани детаљни подаци о предмету ревизија, институцијама у којим су проведене ревизије и врсти ревизија (редовне, *ad hoc* и накнадне).

У наредном графичком приказу дати су подаци на годишњем нивоу, за период 2018-2022. године, о укупном броју проведених ревизија, броју успостављених јединица интерне ревизије и просјечном броју проведених ревизија према јединици интерне ревизије. Детаљни подаци доступни су у годишњим консолидованим извјештајима

⁸⁸ На примјер већа наплата прихода, већи поврат средстава у буџет, смањење одређених категорија расхода и друго.

интерне ревизије институција БиХ, који су објављени на интернет страници Министарства финансија и трезора БиХ, у дијелу који се односи на ЦХЈ (www.mft.gov.ba)

Графички приказ број 6.

На основу претходно наведених показатеља уочава се, да у протеклом петогодишњем периоду није присутан значајнији тренд раста provedених ревизија, а који је очекиван с обзиром на то да је повећан број успостављених јединица интерне ревизије (за два ЈИР-а), али и укупан број особља на основу кадровског попуњавања јединица (с 35⁸⁹ у 2018. години број особља је повећан на 42, на дан 31.12.2022).

Просјечан број provedених ревизија према јединици интерне ревизије у посматраном периоду кретао се у распону од 5,26 ревизија (2020) до 6,94 (2018) према јединици интерне ревизије. Овдје је важно напоменути да су у број укупно provedених ревизија укључене и накнадне ревизије које, напомињемо, нису засебан ревизорски ангажман, већ наставак претходно provedених ревизија. Накнадне ревизије / прегледе интерна ревизија проводи у сврху праћења резултата о којима је поднијет извјештај руководству институције.

Када се уз претходно наведене податке узме у обзир и чињеница да у више од половине извјештаја јединица интерне ревизије о програму обезбјеђења и унапређења квалитета, које су јединице интерне ревизије сачиниле за извјештајни период и доставиле ЦХЈ-у, нису садржани подаци о кључним индикаторима учинка интерне ревизије, може се закључити да се код планирања ревизија мора водити више рачуна о ефикасности интерне ревизије.

⁸⁹ Подаци из Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије за 2018. годину, доступног на www.mft.gov.ba

Препорука:

- Препоручује се руководиоцима јединица интерне ревизије да успоставе неопходне процедуре у оквиру интерног оцјењивања, што обухвата, између осталог, праћење и анализу рада, упоредне анализе пословања на основу релевантних показатеља, успостављање на годишњем нивоу индикатора успјешности, досљедну примјену сталног надзора и праћење остварења постављених индикатора учинка.

Подсјећамо на то да су захтјеви у вези начина провођења интерног оцјењивања детаљно појашњени у прописима који уређују ову област⁹⁰. Такође, подсјећамо и да су у оквиру годишњих консолидованих извјештаја интерне ревизије у институцијама БиХ (тачка 4.5) доступни подаци о просјечном броју планираних и извршених ревизорских ангажмана према ревизору, на нивоу појединачне ЈИР, и на нивоу свих јединица у институцијама БиХ. Полазећи од ових показатеља и расположивих капацитета ЈИР-а, руководиоци јединица интерне ревизије морају континуирано тежити већој ефикасности, на нивоу јединице интерне ревизије, и на нивоу просјека (према ревизору).

е) Континуирана професионална едукација интерних ревизора у институцијама БиХ – анализа испуњености обавезе КПЕ-а за извјештајни период

На основу извјештаја о обављеној континуираној професионалној едукацији (КПЕ) интерних ревизора у јединицама интерне ревизије, као и заprimљених захтјева јединица интерне ревизије за признавање обука као КПЕ, ЦХЈ прати испуњавање обавезе усавршавања знања и вјештина од стране интерних ревизора, из подручја и области дефинисаних прописима из области КПЕ-а. Овим прописима дефинисан је начин и поступак испуњавања обавезе континуиране професионалне едукације интерних ревизора у институцијама БиХ, да би се кроз одржавање нивоа стручности и даљег професионалног развоја интерних ревизора унаприједио квалитет услуга које пружају.

Од укупног броја запослених у јединицама интерне ревизије у институцијама БиХ, укључујући и запослене у ЦХЈ-у који раде на пословима успостављања и развоја система и вршења функције интерне ревизије, (45⁹¹), у извјештајном периоду обавеза континуиране професионалне едукације односила се на 40 запослених. Наиме, обавези КПЕ-а не подлијежу новозапослени интерни ревизори у првој години заснивања радног односа, а таквих је у 2022. години било укупно три, као и особље интерне ревизије које

⁹⁰ Правилник о провођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 74/21), Стандарди интерне ревизије ("Службени гласник БиХ" број 93/17), Приручник за интерну ревизију у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 73/21).

⁹¹ У овај број је укључено и троје запослених у Одсјеку за развој система интерне ревизије ЦХЈ.

је ослобођено обавезе КПЕ-а⁹² (укупно два ревизора у 2022. години). На основу достављених извјештаја о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ за 2022. годину, утврђено је да су сви запослени испунили ову обавезу у складу с релевантним прописима.

Јединице интерне ревизије су у својим годишњим извјештајима извијестиле да су све јединице интерне ревизије донијеле годишње планове обука, те да су, у складу с одобреним плановима обука интерних ревизора од стране руководиоца институција, обезбјеђена и потребна средства за њихово похађање у свим институцијама, осим у Парламентарној скупштини БиХ. У овој институцији у извјештајном периоду нису прецизно алоцирана средства за потребе Јединице у оквиру одобреног буџета, те је похађање обука интерних ревизора зависило од расположивих средстава. С тим у вези напомињемо да је Законом о интерној ревизији институција БиХ дефинисано да ће јединице интерне ревизије у оквиру буџетског корисника имати буџетску алокацију, која се може идентификовати и преко које се могу пратити расходи у вези са извршавањем активности успостављених Законом, те да је обавеза континуиране професионалне едукације прецизно дефинисана у Стандардима интерне ревизије, Етичком кодексу, као и прописима који уређују ову област.

Препорука:

- Препоручује се руководиоцима јединица интерне ревизије и руководству институција да створе потребне услове за провођење континуиране професионалне едукације интерних ревизора, кроз сачињавање планова обука и обезбјеђе њиховог провођења, како би интерни ревизори били у могућности да континуирано унапређују своје знање и вјештине потребне за извршавање активности интерне ревизије.

Напомињемо да стицање одговарајућег стручног образовања, сертификата, тренинга и обављање других видова прописане едукације, помаже интерним ревизорима да развијају ниво вјештина и искустава, који се захтјевају како би стручно обављали своје професионалне обавезе, те тиме допринијели унапређењу пословања организације. Уколико интерни ревизори не посједују довољно знања и вјештине, потребне за квалитетно извршавање њихових дужности, може се довести у питање да ли су ангажмани интерних ревизора обављени стручно и да ли доприносе унапређењу управљачких и контролних механизма, дајући препоруке и савјете у вези са активностима које су предмет ревидирања.

ф) Обезбјеђење и унапређење квалитета интерне ревизије - анализа поштовања прописа којима се регулише ова област и провођења припадајућих корективних планова активности

⁹² На основу издате сагласности ЦХЈ МФТ БиХ о испуњености услова дефинисаних у члану 3. (5) Одлуке о начину бодовања, евидентирања и извјештавања о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ.

У складу с Правилником о провођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ ("Службени гласник БиХ" број 74/21), јединице интерне ревизије су обавезне донијети програм обезбјеђења и унапређења квалитета у којем су садржани подаци о активностима које се планирају провести, у години на коју се програм односи, како би се обезбједио захтјевани квалитет у функционисању интерне ревизије. О проведеним мјерама и активностима на унапређењу функционисања интерне ревизије, јединице интерне ревизије су обавезне извјештавати руководиоца институције и ЦХЈ МФТ БиХ кроз извјештај о програму обезбјеђења и унапређења квалитета.

Од 20 јединица интерне ревизије укупно 14 јединица (70%) доставило је ЦХЈ извјештај о програму обезбјеђења и унапређења квалитета за извјештајни период, у којем су садржани резултати и закључци проведене контроле од стране руководиоца ЈИР-а, заједно са плановима активности на даљем унапређењу функције интерне ревизије. Извјештај за предметну годину нису доставиле: ЈИР Парламентарне скупштине БиХ, ЈИР Министарства финансија и трезора БиХ, ЈИР Министарства одбране БиХ, ИР Министарства безбјености БиХ, ЈИР Обавјештајно-безбједносне агенције БиХ и ИР Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби БиХ.

На основу анализе достављених извјештаја о програму обезбјеђења и унапређења квалитета, у наставку наводимо неке од кључних области које су од стране руководиоца јединица интерне ревизије, који су доставили ове извјештаје, препознате као подручја у којима постоји простор за унапређење:

- стручност интерних ревизора и професионална пажња, што се може постићи кроз континуирану професионалну едукацију интерних ревизора и стални надзор од стране руководиоца ЈИР-а и
- развој сарадње с руководством институција, како би се благовремено доносили планови интерне ревизије и повећао степен реализације препорука.

Додатно, у својим извјештајима јединице интерне ревизије су указале и на неопходност даљег развоја финансијског управљања и контроле у институцијама, посебно у дијелу успостављања и ажурирања базе података о процесима и управљања ризицима, а за шта је одговорно руководство институције.

Препорука:

- Препоручује се јединицама интерне ревизије да континуирано, за сваку годину, израде програм обезбјеђења и унапређења квалитета, проводе стални надзор и периодична самооцјењивања, те да о резултатима извјештавају руководиоца институције и ЦХЈ.

г) Анализа осталих података и извјештаја које су ЈИР обавезне сачинити и достављати ЦХЈ-у на основу Закона и подзаконских прописа

Сви запослени интерни ревизори у институцијама БиХ испуњавају услове прописане Законом о интерној ревизији институција БиХ и Правилником о запошљавању интерних ревизора у институцијама БиХ. Наиме, јединице интерне ревизије достављају ЦХЈ, кроз своје годишње извјештаје, информације и податке о: начину организације интерне ревизије, опису послова и услова за запошљавање у јединицама интерне ревизије, задацима и овлашћењима интерне ревизије, што документују достављањем извода из правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију, потписаним Повељама интерне ревизије и Споразумима о вршењу функције интерне ревизије. На основу ових података, ЦХЈ прати усклађеност с релевантним прописима постојеће организације интерне ревизије, укључујући њена овлашћења, одговорности, дјелокруг рада, начин одобравања планова и извјештавања. Наведени подаци омогућавају процјену да ли је обезбјеђена функционална независност интерне ревизије.

Описи послова и организационо успостављање интерне ревизије усклађени су с релевантним прописима у 17 од укупно предвиђених 19 институција. У јавном предузећу БХРТ је такође усклађено организационо успостављање интерне ревизије. Закључно са 31. 12. 2022. године укупно двије институције немају усклађен правилник о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију с прописима из области интерне ревизије у институцијама БиХ. То су Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби (БХАНСА).

Подаци о попуњености јединица интерне ревизије дати су у оквиру табеле број 1. овог Извјештаја. Наиме, закључно с 31. 12. 2022. године од укупно 20 јединица интерне ревизије, 12 је у потпуности кадровски попуњено. С тим у вези посебо истичемо чињеницу да се не може очекивати иста покривеност подручја пословања институције ревизијама, у институцијама за које су надлежне јединице које нису у потпуности кадровски попуњене, као у институцијама у којима услуге интерне ревизије пружају кадровски у потпуности попуњене јединице, а тиме и на већу изложеност неоткривању значајних ризика који могу угрозити пословање институције.

На основу података из годишњих извјештаја јединица интерне ревизије, ЦХЈ је обавјештена да је у извјештајном периоду у једној институцији (Служби за заједничке послове институција БиХ) интерна ревизија уочила неправилности за које је процијенила да могу резултирати кршењем прописа о чему је, у складу са Законом о интерној ревизији институција БиХ, обавјестила руководство институције.

Препоруке:

- Препоручује се Дирекцији за координацију полицијских тијела БиХ и Агенцији за пружање услуга у ваздушној пловидби - БХАНСА да предузму потребне

активности на измјени правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију, како би се створили неопходни услови за успостављање и функционисање интерне ревизије и у овим двијема институцијама у складу с прописима који уређују ову област.

- Препоручује се институцијама у којима није у потпуности попуњена јединица интерне ревизије да, у сарадњи са Министарством финансија и трезора БиХ и Сектором за буџет МФТ БиХ, предузму све потребне активности на запошљавању особља интерне ревизије у сврху попуњавања упражњених позиција и омогућавања несметаног обављања функције интерне ревизије, у складу с прописима и у пуном капацитету.

5.3. Унапређење система интерне ревизије

У сврху унапређења система интерне ревизије и досљедне примјене прописа и методологије рада, а на основу резултата проведеног Годишњег прегледа квалитета, ЦХЈ је у складу с чланом 14. став (3) Правилника о провођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ, дала и препоруке за отклањање недостатака који су уочени у току прегледа. Напомињемо да су јединице интерне ревизије обавезне предузети потребне корективне активности у свом раду, те о њима обавјестити ЦХЈ у оквиру годишњег извјештаја интерне ревизије и извјештаја о програму обезбјеђења и унапређења квалитета за 2023. годину, да би ЦХЈ кроз Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије упознао Савјет министара БиХ с резултатима предузетих мјера на усклађивању функције интерне ревизије у институцијама БиХ.

Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије за 2022. годину дао је, поред прегледа стања законодавног оквира интерне ревизије у институцијама БиХ, и кумулативне податке о извршеним интерним ревизијама у извјештајном периоду. Ефекти интерне ревизије који су обухваћени консолидованим извјештајем, огледају се у квантитету и квалитету препорука које дају јединице интерне ревизије у смислу унапређења пословања и функционисања институција БиХ. Такође, ефекти интерне ревизије огледају се и у оствареном напретку у успостављању и доградњи система јавне интерне финансијске контроле и интерне ревизије, као и квалитету савјетодавних услуга које интерна ревизија пружа менаџменту институција.

Резултати рада интерне ревизије огледају се у давању квалитетних препорука, с једне стране, али и у реализацији датих препорука и унапређењу система финансијског управљања и контроле у институцијама које имају успостављену функцију интерне ревизије, с друге. Потребно је да руководиоци јединица интерне ревизије посебну пажњу посвете унапређењу процеса планирања, што подразумијева усмјеравање активности интерне ревизије у подручја у којима се, на основу свеобухватне анализе пословања и управљања ризицима, идентификују слабости интерних контрола. Такође, потребно је континуирано тежити повећању ефикасности и учинка ревизије, кроз

пораст броја планираних и извршених ревизија. Унапређење процеса планирања је предуслов за повећање доприноса интерне ревизије остварењу циљева институције и бољој усклађености пословања с прописима, што се може постићи кроз бољу искоришћеност ревизорских ресурса, пораст броја ревидираних подручја и датих препорука за отклањање утврђених слабости.

Додатни ефекти интерне ревизије умногоме ће зависити и од ефикасности и ефективности кадровског попуњавања и организационог усклађивања јединица које нису у потпуности или попуњене или успостављене с релевантним прописима, али исто тако и од спремности менаџмента и интерних ревизора за даљи напредак на развоју функције интерне ревизије у институцијама БиХ, али и развоју цјелокупног концепта PIFC-а. Важан задатак и изазов за ЦХЈ и јединице интерне ревизије свакако је и досљедно провођење контроле квалитета рада интерне ревизије, у складу с Правилником о спровођењу обезбјеђења и унапређења квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ, који је припремљен у складу са захтјевима Стандарда интерне ревизије и примјерима добре праксе. Наведени Правилник представља резултат заједничког рада ЦХЈ и експерата ЕУ Пројекта "PIFC-3", којим је детаљно дефинисан начин провођења контроле сваког од учесника у овом процесу, руководиоца јединица интерне ревизије, и ЦХЈ и екстерних оцјењивача. Одлука о доношењу Правилника је објављена у децембру 2021. години.⁹³

Једна од активности која је, такође, реализована у оквиру Пројекта ЕУ "PIFC-3" јесте и израда одговарајућег софтверског рјешења (PIFC апликације) као техничке подршке процесу провођења интерне ревизије у јавном сектору БиХ. PIFC апликација је развијена с циљем унапређења ефикасности у раду интерне ревизије и њене усклађености са Стандардима у процесу планирања активности интерне ревизије и провођења ревизија уз досљедну примјену контроле квалитета, и у сегменту годишњег извјештавања интерне ревизије. ЦХЈ је и у 2022. години одржала обуке током којих је презентована практична примјена PIFC апликације.

Из свега изнесеног у овом Извјештају, примјетно је да је у претходном периоду учињен додатни напредак у успостављању и развоју система интерне ревизије, који се огледа у припреми, објављивању и примјени прописа којима се дефинише систем интерне ревизије и функционалног успостављања система интерне ревизије од стране ЦХЈ с једне, али и у квалитету вршења функције интерне ревизије у институцијама БиХ, с друге стране. Ипак, степен напретка у овој области, од стране институција БиХ, би могао и морао бити на знатно већем нивоу, чиме би се дао додатни подстрек у развоју ове области и приближавању Босне и Херцеговине и њеног система јавне интерне финансијске контроле европским вриједностима.

⁹³ У "Службеном гласнику БиХ" број 74/21 и на веб страници ЦХЈ-а.

6. СТРАТЕГИЈА РАЗВОЈА СИСТЕМА ИНТЕРНИХ ФИНАНСИЈСКИХ КОНТРОЛА У ИНСТИТУЦИЈАМА БИХ ЗА ПЕРИОД 2020-2025. ГОДИНЕ У ДИЈЕЛУ КОЈИ СЕ ОДНОСИ НА ИНТЕРНУ РЕВИЗИЈУ

6.1. Основи Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025. године и информација о њеној реализацији

Стратегију развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025. године (Стратегија) усвојио је Савјет министара БиХ, на својој 8. сједници одржаној 11. 6. 2020. године. Стратегија је израђена у оквиру Пројекта ЕУ "PIFC-3", кроз заједничку сарадњу експерата Пројекта и ЦХЈ-а, у складу с оквирним стратешким документом који је одобрио Координациони одбор централних јединица за хармонизацију.

Стратегија представља наставак опредјељења Савјета министара БиХ за даље јачање предуслова за законски усклађено, ефикасно, транспарентно и одговорно управљање јавним финансијама. Дјелотворан систем интерних финансијских контрола доприноси јачању фискалне дисциплине, већој транспарентности и одговорности, те примјени принципа "вриједност за новац" у управљању јавним средствима. Стратегија се односи на период 2020-2025. године.

Свеобухватан стратешки циљ, у складу са Стратегијом, је да се кроз функционалан и дјелотворан систем PIFC-а ублаже кључни ризици у пословању институција Босне и Херцеговине, што подразумијева даље интегрисање и и операционализацију система интерних контрола у кључне процесе управљања јавним финансијама, фокусирана на подручја високог ризика и подржана независном и професионалном функцијом интерне ревизије. Стратегијом су даље разрађени и конкретни стратешки циљеви и оперативне мјере за унапређењем у области система финансијског управљања и контроле, и у области система интерне ревизије, те мониторинга и извјештавања о систему интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине. Конкретно, у области система интерне ревизије у институцијама БиХ, стратешки циљ је: *"Ефикасно коришћење ресурса интерне ревизије и остваривање додате вриједности у складу са међународним стандардима"*, док је у области мониторинга и извјештавања о PIFC-у стратешки циљ: *"Унапријеђено праћење ефикасности PIFC-а од стране ЦХЈ МФТ БиХ и Савјета министара БиХ"*.

Саставни дио Стратегије је Акциони план и он садржи циљеве утврђене Стратегијом, мјере које је потребно предузети за њихову реализацију, период у којем се очекује реализација, носиоце активности, индикаторе успјешности и изворе финансирања утврђених мјера и активности. Стратегијом је предвиђена израда оперативних годишњих акционих планова рада за сваку календарску годину предвиђену Стратегијом. Садржај годишњег акционог плана изводи се из Акционог плана Стратегије и даје преглед активности које је потребно провести ради реализације предвиђених мјера.

Стратегијом је даље дефинисано да ће ЦХЈ извјештавати Савјет министара БиХ о реализацији Стратегије у оквиру редовног Годишњег консолидованог извјештаја о систему интерне ревизије у институцијама БиХ и Консолидованог извјештаја о систему финансијског управљања и контрола. У складу са Стратегијом и Акционим планом, ЦХЈ је благовремено припремила Оперативни годишњи акциони план за 2022. годину, те у складу с њим предузела потребне кораке на реализацији утврђених циљева.

6.2. Оперативни годишњи акциони план Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за 2022. годину

У складу са Стратегијом развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за период 2020-2025. ЦХЈ је донијела Одлуку о доношењу Оперативног годишњег акционог плана Стратегије за 2022. годину (у даљем тексту: "Оперативни годишњи акциони план"), која је објављена на интернет страници ЦХЈ-а. Наведеном Одлуком предвиђено је да ће ЦХЈ у посебном дијелу годишњих консолидованих извјештаја о систему интерне ревизије и финансијског управљања и контроле за 2022. годину извјестити Савјет министара БиХ о реализацији мјера и активности из Оперативног годишњег акционог плана.

Оперативни годишњи акциони план саставни је дио наведене Одлуке и садржи циљеве утврђене Стратегијом, активности за реализацију утврђених циљева, носиоце активности, рокове за њихово провођење и индикаторе успјешности. Ради боље прегледности,

Извјештај о реализацији Оперативног годишњег акционог плана Стратегије за 2022. годину, у дијелу који се односи на област интерне ревизије, налази се у прилогу број 1. овог Извјештаја.

7. РЕАЛИЗАЦИЈА ЗАКЉУЧАКА САВЈЕТА МИНИСТАРА БИХ

Савјет министара БиХ је, на својој 54. сједници која је одржана 28. 7. 2022. године, приликом упознавања с Годишњим консолидованим извјештајем интерне ревизије, донио сљедеће закључке:

1. Савјет министара Босне и Херцеговине упознат је с Годишњим консолидованим извјештајем интерне ревизије за 2021. годину.
2. Задужују се Министарство безбједности БиХ, Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ и Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА, да у што краћем року предузму и окончају све потребне радње везане за усклађивање својих правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију с релевантним прописима.
3. Задужују се Министарство финансија и трезора БиХ, Министарство одбране БиХ, Министарство комуникација и транспорта БиХ, Министарство правде БиХ, Министарство цивилних послова БиХ, Министарство спољне трговине и економских односа БиХ, Министарство безбједности БиХ и Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ, у којима нису у потпуности кадровски попуњене јединице интерне ревизије, да заједно са Министарством финансија и трезора БиХ обезбиједи средства и проведу процедуре запошљавања интерних ревизора у 2022. години.
4. Задужује се Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА, у оквиру које је прописана обавеза успостављања јединице интерне ревизије, да обезбиједи неопходна средства и проведе процедуре успостављања јединице интерне ревизије и запошљавања интерних ревизора у 2022. години.
5. Задужују се руководиоци јединица интерне ревизије да припреме и у сарадњи с руководиоцима институција донесу годишњи план обука особља интерне ревизије и обезбиједи потребне услове за његову имплементацију, како би особље интерне ревизије могло испунити своје обавезе у погледу прописане континуиране професионалне едукације интерних ревизора, у складу с релевантним прописима и захтјевима стандарда интерне ревизије.
6. Задужује се Централна хармонизацијска јединица МФТ БиХ да прати испуњавање обавезе континуиране професионалне едукације особља интерне ревизије у институцијама БиХ и да, у случајевима непоштовања прописа који регулишу ову област, преиспита адекватност и компетентност интерних ревизора у погледу професионалних компетенција потребних за квалитетно извршавање радних задатака, од стране особља интерне ревизије које није испунило прописану обавезу континуиране професионалне едукације.
7. Задужује се Министарство финансија и трезора БиХ да обезбиједи неопходне услове за функционално успостављање и функционисање PIFC апликације од стране институција БиХ.

8. Задужује се Централна хармонизацијска јединица МФТ БиХ да обезбиједи обуку и упутство за интерне ревизоре у институцијама БиХ о начину примјене RIFC апликације.
9. Задужују се институције БиХ и запослени у јединицама интерне ревизије да пруже сву неопходну подршку Централној хармонизацијској јединици МФТ БиХ и Министарству финансија и трезора БиХ на увођењу и примјени RIFC апликације.
10. Задужују се руководиоци јединица интерне ревизије и интерни ревизори у институцијама БиХ да се у обављању својих радних задатака у потпуности придржавају методологије и упутстава Централне хармонизацијске јединице МФТ БиХ који, између осталог, подразумевају и досљедну примјену RIFC апликације у складу с упутством о начину њене примјене.
11. Задужује се Министарство финансија и трезора БиХ и Централна хармонизацијска јединица МФТ БиХ да Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије за 2021. годину доставе Парламентарној скупштини Босне и Херцеговине.

Након запримања обавјештења о усвајању наведених закључака Савјета министара БиХ ЦХЈ је о њима упознала све институције БиХ на које се закључци односе, као и јединице интерне ревизије, како би предузели потребне мјере и радње на њиховој реализацији. У току припремних активности на изради Годишњег консолидованог извјештаја интерне ревизије за 2022. годину, ЦХЈ је тражила од институција БиХ и јединица интерне ревизије да, уз годишњи извјештај интерне ревизије, доставе и информације о реализацији претходно наведених закључака Савјета министара БиХ.

На основу информација добијених од институција БиХ и јединица интерне ревизије, те активности предузетих од стране ЦХЈ, у **наставку приказујемо преглед реализације већ наведених закључака:**

- (1) Савјет министара БиХ упознао се, на својој 54. сјединици одржаној 28. 7. 2022. године, с Годишњим консолидованим извјештајем интерне ревизије институција БиХ за 2021. годину.
- (2) Од три институције БиХ, на које се односи закључак Савјета министара БиХ, да у што краћем року предузму и окончају све потребне радње везане за усклађивање својих правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на интерну ревизију с релевантним прописима, примили смо сљедећа обавјештења које у наставку наводимо.
 - Министарство безбједности БиХ је окончало процедуру измјене правилника о унутрашњој организацији Министарства, који је у дијелу интерне ревизије усклађен с релевантним прописима и на који је ЦХЈ дала сагласност. Правилник је усвојен на 57. сједници Савјета министара БиХ одржаној 9. 11. 2022. године.
 - Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ је доставила обавјештење да је нацрт новог правилника о унутрашњој организацији Дирекције у процедури измјене. Наиме, након што су прибављена потребна мишљења Правилник је 9.

11. 2022. године уврштен на дневни ред сједнице Савјета министара БиХ, али није усвојен. У децембру 2022. године припремљен је и послат Нацрт правилника Дирекције ради прикупљања мишљења надлежних институција.

- Агенција за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА је обавјестила да су у току активности везане за реализацију закључака Савјета министара БиХ, о чему ће правовремено обавјестити ЦХЈ.

(3) Од укупно осам институција које нису у потпуности кадровски попуниле јединицу интерне ревизије и на које се односи закључак да, заједно с Министарством финансија и трезора БиХ, осигурају средства и проведу процедуре запошљавања интерних ревизора у 2022. години, обавјештени смо о сљедећем:

- двије институције су у извјештајном периоду у потпуности окончале активности на кадровском попуњавању јединице интерне ревизије, а то су Министарство спољне трговине и економских односа БиХ и Министарство цивилних послова БиХ,
- од двије институције које, као предуслов за покретање конкурсне порцедуре за кадровско попуњавање јединице интерне ревизије, требало би претходно да окончају активности на измјени правилника о унутрашњој организацији, у извјештајном периоду једна је то и испунила, а то је Министарство безбједности БиХ, док је друга, Дирекција за координацију полицијских тијела БиХ, у фази измјене правилника,
- у периоду израде овог Извјештаја окончана је процедура попуњавања једне од двије систематизоване позиције интерног ревизора у Министарству правде БиХ,
- од преостале три институције које немају у потпуности кадровски попуњену јединицу интерне ревизије, а то су Министарство финансија и трезора БиХ, Министарство комуникација и транспорта БиХ и Министарство одбране БиХ, примили смо само од Министарства одбране БиХ обавјештење да је покренута, у извјештајном периоду, конкурсна процедура за попуњавање упражњене позиције руководиоца ЈИР-а.

(4) Од Агенције за пружање услуга у ваздушној пловидби – БХАНСА, на коју се односи закључак број 3. Савјета министара БиХ да је потребно да обезбједи средства и проведе процедуре запошљавања интерних ревизора у 2022. години, примили смо уопштено обавјештење које је наведено у оквиру тачке 1, а то је да су у току активности на реализацији закључака Савјета министара БиХ о чему ће ЦХЈ бити правовремено обавјештена.

(5) На основу годишњих извјештаја достављених од јединица интерне ревизије, обавјештени смо да су све јединице интерне ревизије у сарадњи с руководиоцима институција донијеле годишњи план обука интерних ревизора за извјештајни период и да је, у складу са њим, омогућено интерним ревизорима да учествују на стручним обукама у сврху испуњавања прописане обавезе континуиране професионалне едукације.

(6) На основу евиденција које води о присуству интерних ревизора обукама које је у извјештајном периоду организовала ЦХЈ и Координациони одбор ЦХЈ, заprimљених захтјева јединица интерне ревизије за признавање и бодовање обука других извођача обука и издатих мишљења ЦХЈ, те достављених годишњих извјештаја јединица интерне ревизије о континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ, ЦХЈ је утврдила да су сви интерни ревизори у институцијама БиХ у 2022. години испунили минимално прописани број бодова КПЕ-а, као доказ стручног усавршавања путем обука и на друге начине који су дефинисани релевантним прописима.

(7) Стручна ИТ служба Министарства финансија и трезора БиХ је у току 2022. године, у сарадњи са стручном ИТ службом Генералног секретаријата Савјета министара БиХ, пружила потребну помоћ на обезбјеђењу неопходних услова за функционално успостављање RIFC апликације⁹⁴ од стране институција БиХ. Након што су у јуну 2022. године стручне службе овог Министарства окончале активности везано за инсталационо постављање апликације на сервер Министарства финансија и трезора БиХ, пружиле су и потребну помоћ и подршку у отклањању сметњи за примјену RIFC апликације у њеном пуном капацитету од стране крајњих корисника – институција БиХ. У периоду израде овог Извјештаја отклоњене су сметње које су онемогућавале поуздано и безбједно коришћење RIFC апликације у пуном капацитету од стране особља интерне ревизије како је то и предвиђено релевантним прописима.

Од 1. 3. 2023. године интерни ревизори користе и примјењују у свом раду RIFC апликацију, а у њој ће бити садржани подаци који се односе на период од 1. 1. 2023. године.

(8) У извјештајном периоду, ЦХЈ је организовала три обуке током којих су интерни ревизори имали прилику да се у потпуности упознају са функционалностима RIFC апликације које су на располагању интерној ревизији, начином њене примјене у раду интерне ревизије и извјештавању, као и могућностима коришћења података о финансијском управљању и контроли институција. Додатно, прилику да се упознају с начином коришћења RIFC апликације особље интерне ревизије институција БиХ имало је и кроз учешће на дводневној Конференцији за интерне ревизоре, коју је Координациони одбор ЦХЈ одржао у јуну 2022. године, на тему: "Примјена апликације RIFC у сврху унапређења рада интерне ревизије у јавном сектору".

У извјештајном периоду припремљено је и Корисничко упутство за RIFC апликацију од стране ИТ компаније која је израдила ову апликацију, а исто је доступно свим корисницима у оквиру саме апликације

⁹⁴ Апликативно-софтверско рјешење развијено у оквиру пројекта ЕУ "Унапређење јавне интерне финансијске контроле у БиХ" као подршка развоју ФУК-а и интерне ревизије у јавном сектору БиХ.

- (9) Институције БиХ и особље интерне ревизије у овим институцијама пружили су у претходном периоду сву захтјевану помоћ и подршку ЦХЈ МФТ БиХ на увођењу RIFC апликације у дијелу који се односи на интерну ревизију. У току 2022. године активности везано за RIFC апликацију биле су усмјерене на окончање активности на стављању апликације у употребу у њеном пуном капацитету, у дијелу који се односи на интерну ревизију, те њеном несметаном коришћењу на начин како је то захтјевано релевантним прописима.
- (10) На основу годишњих извјештаја достављених од јединица интерне ревизије, обавјештени смо да сви руководиоци јединица интерне ревизије и интерни ревизори у институцијама БиХ, у обављању својих радних задатака, поштују и примјењују методологију и упутства ЦХЈ МФТ БиХ. У току 2022. године RIFC апликација у дијелу интерне ревизије није била спремна за стављање у употребу и њено несметано коришћење на начин како је то предвиђено, те ју стога особље интерне ревизије није било у могућности користити у свом раду.
- (11) До момента сачињавања овог извјештаја нисмо располагали с информацијама да ли је Парламентарна скупштина БиХ разматрала Годишњи консолидовани извјештај интерне ревизије за 2021. годину.

8. ЗАКЉУЧАК

Сви претходно наведени подаци у овом извјештају дати су и обрађени на основу годишњих извјештаја јединица интерне ревизије, који се достављају у папирном и табеларном формату. Извјештај је уобзирео и податке из претходних годишњих консолидованих извјештаја интерне ревизије. Овај Извјештај је дао преглед законодавног оквира интерне ревизије у институцијама БиХ, податке о: активностима ЦХЈ-а, јединицама интерне ревизије и извршеним интерним ревизијама, препорукама из извјештаја интерне ревизије, поштовању методологије рада интерне ревизије, континуираној професионалној едукацији интерних ревизора у институцијама БиХ, податке о годишњем прегледу квалитета који проводи ЦХЈ, реализацији Оперативног годишњег акционог плана Стратегије⁹⁵ за 2022. годину, као и о мјерама и активностима предузетим од стране институција и интерне ревизије на реализацији закључака Савјета министара БиХ.

Као што смо то у извјештају и навели, очекујемо да ће примјена PIFC апликације увелико олакшати и рад јединицама интерне ревизије, али и процес извјештавања учинити и ефикаснијим и бржим, у смислу израде појединачних ревизорских извјештаја, и у изради годишњих извјештаја јединица интерне ревизије, а очекујемо и да ће све то омогућити ЦХЈ-у ефикаснију израду свеобухватних и потпунијих консолидованих извјештаја, који ће садржати и податке о статусу реализације препорука у дужем периоду.

У складу са закључцима годишњег прегледа ЦХЈ-а који су наведени у оквиру дијела 5. *Преглед квалитета интерне ревизије у институцијама БиХ који проводи ЦХЈ* овог Извјештаја, у наставку износимо преглед препорука у којима су садржане мјере и активности које је потребно предузети у сврху даљег развоја и унапређења система интерне ревизије у институцијама БиХ, као и корективне активности које су у свом раду обавезне примјењивати јединице интерне ревизије.

⁹⁵ Стратегија развоја система интерних финансијских контрола у институцијама Босне и Херцеговине за период 2020-2025. године.

9. ПРЕГЛЕД ПРЕПОРУКА

У складу са подацима и закључком наведеним у Консолидованом извјештају, препоручујемо:

1. Предсједништву БиХ да потпише Споразум о вршењу функције интерне ревизије и Повељу интерне ревизије с Јединицом интерне ревизије Министарства финансија и трезора БиХ;
2. јединицама интерне ревизије да досљедно примјењују прописану методологију рада којом је прецизно утврђен рок за израду планова рада интерне ревизије (31. децембар), а у циљу њиховог благовременог доношења континуирано јачају сарадњу са руководством институције;
3. јединицама интерне ревизије које услуге интерне ревизије пружају за више институција да досљедно примјењују прописану методологију рада којом је прописана обавеза и прецизно утврђен рок за израду консолидованих планова рада;
4. јединицама интерне ревизије да у плановима рада детаљно образложе резултате извршене процјене ризика и посљедичну везу с одабраним "високоризичним" подручјима ревидирања.
5. јединицама интерне ревизије које нису у потпуности реализовале планове рада да предузму потребне активности у сврху адекватног планирања, потпуне упослености особља интерне ревизије и обезбјеђења надзора над ревизорским ангажманима, како би се планови у цјелости и реализовали;
6. јединицама интерне ревизије да континуирано указују на значај провођења препорука интерне ревизије у сврху отклањања уочених слабости и неправилности у систему интерних контрола, а све у циљу законитог и сврсисходног коришћења буџетских средстава;
7. руководиоцима јединица интерне ревизије да успоставе неопходне процедуре у оквиру интерног оцјењивања, што обухвата, између осталог, праћење и анализу рада, упоредне анализе пословања на основу релевантних показатеља, успостављање на годишњем нивоу индикатора успјешности, досљедну примјену сталног надзора и праћење остварења постављених индикатора учинка;
8. руководиоцима јединица интерне ревизије и руководству институција да створе потребне услове за провођење континуиране професионалне едукације интерних ревизора, кроз сачињавање планова обука и обезбјеђење њиховог провођења, како би интерни ревизори били у могућности да континуирано унапређују своје знање и вјештине потребне за извршавање активности интерне ревизије;
9. јединицама интерне ревизије да континуирано, за сваку годину, израде програм обезбјеђења и унапређења квалитета, проводе стални надзор и периодична самооцјењивања, те да о резултатима извјештавају руководиоца институције и ЦХЈ;
10. Дирекцији за координацију полицијских тијела БиХ и Агенцији за пружање услуга у ваздушној пловидби - БХАНСА да предузму потребне активности на измјени правилника о унутрашњој организацији у дијелу који се односи на

интерну ревизију, како би се створили неопходни услови за успостављање и функционисање интерне ревизије и у овим двјема институцијама у складу с прописима који уређују ову област;

11. институцијама у којима није у потпуности попуњена јединица интерне ревизије да, у сарадњи с Министарством финансија и трезора БиХ и Сектором за буџет МФТ БиХ, предузму све потребне активности на запошљавању особља интерне ревизије у сврху попуњавања упражњених позиција и омогућавања несметаног обављања функције интерне ревизије, у складу с прописима и у пуном капацитету.

Број: 02-1-16-7-25-24/23

Сарајево, 30.03.2023. године

ДИРЕКТОР

Мр Владимир Станимировић, с.р.

Прилог:

-Извјештај о реализацији Оперативног годишњег акционог плана Стратегије развоја система интерних финансијских контрола у институцијама БиХ за 2022. годину - дио који се односи на систем интерне ревизије (Прилог број 1)

-